

SÍDLLO CpkP:

Palackého 30, 750 02 Přerov
Tel./fax: +420 / 581 210 502
E-mail: cpkp@cpkp.cz
IČO: 643 55 012
Číslo účtu: 27-1618110257/0100

CpkP střední Morava

Horní náměstí 12, 750 02 Přerov
Tel./fax: +420 / 581 210 502
E-mail: stredni.morava@cpkp.cz

CpkP západní Čechy

Americká 29, 301 38 Plzeň
Tel./fax: +420 / 377 329 558
E-mail: zapadni.cechy@cpkp.cz

CpkP střední Čechy

Na Václavce 46, 150 00 Praha 5
Tel./fax: +420 / 251 560 776
E-mail: stredni.cechy@cpkp.cz

CpkP jižní Čechy

Dvořákova 21, 370 01 České Budějovice
Tel./fax: +420 / 386 360 544
E-mail: jizni.cechy@cpkp.cz

CpkP východní Morava

Gahurova 292, 760 01 Zlín
Tel.: +420 / 577 213 140
Fax: +420 / 581 210 502
E-mail: vychodni.morava@cpkp.cz

Návrh systému zapojení nestátních neziskových organizací do přípravy programových dokumentů na období 2007-2013

Obsah:

1. Úvodní informace	4
1.1. Údaje o zadavateli	4
1.2. Údaje o zpracovateli.....	4
1.3. Účel zpracování návrhu systému zapojení veřejnosti do programování strukturálních fondů 2007-2013	4
1.4. Informace o průběhu zpracování projektu	4
1.4.1. SC&C analýza.....	4
1.4.2. Pracovní skupina - Experts Group	5
1.4.3. Systém projednávání „Návrhu systému zapojení nestátních neziskových organizací do přípravy programových dokumentů na období 2007-2013.....	5
2. Analytická část	7
2.1. Výtah z Analýzy partnerství při zpracování programových dokumentů regionální politiky EU v České republice pro období 2004-2006	7
2.1.1. Účel analýzy	7
2.1.2. Partnerství - předmět této analýzy	7
2.1.3. Zhodnocení partnerství při tvorbě programových dokumentů pro čerpání pomoci v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU	7
2.1.4. Přímé zapojení NNO do plánování – zastoupení NNO ve výběrech a pracovních skupinách	8
2.1.5. Šíření informací a konzultace s NNO (veřejností) při zpracování NRP a OP 2004-2006	9
2.1.6. Výsledky a kvalita účasti NNO	9
2.1.7. Shrnutí základních pozitiv a nedostatků v partnerství při programování období 2004 – 2006	10
2.2. Legislativní úprava principu partnerství na úrovni Evropské unie pro období 2007 - 2013.....	11
2.3. Analýza komunikačních kanálů NNO.....	13
2.4. Analýza výsledků anketního šetření k zájmu NNO zapojit se do přípravy programového období 2007-2013	15
3. Návrhová část	16
3.1. Principy partnerství	16
3.2. Systém partnerství při zpracování NRP a NSRR	18
3.2.1. Grafické znázornění	19
3.2.2. Organizátor partnerství pro NSRR – “Mezičlánek”	21
3.2.3. NNO v ŘKV a v pracovních skupinách pro NSRR	23
3.2.3.1. <i>Expertní oponentní skupina</i>	24
3.2.3.2. <i>Metodika výběru zástupců NNO do Expertní oponentní skupiny</i>	24
3.2.4. Provázanost s přípravou operačních dokumentů.....	25
3.2.5. Provázanost s ex-ante hodnocením a strategickým posouzením vlivů na životní prostředí.....	25
4. Implementační část.....	27
4.1. Návrh Terms of Reference pro výběr organizátora/mezičlánu.....	27
5. Přílohy	38
5.1. Seznam členů Experts Group	38

5.2. Analýza partnerství při zpracování programových dokumentů regionální politiky EU v České republice pro období 2004 – 2006	38
5.3. Systém partnerství na regionální úrovni	57
5.4. Kvalitativní výzkum - SC&C.....	63
5.5. Analýza komunikačních kanálů NNO.....	76
5.6. Jak plánuje neziskový sektor zapojení do příštího programového období EU 2007 – 2013.....	83
5.7. Techniky zapojování veřejnosti.....	96
5.8. Návrh - Metodika zapojování veřejnosti do přípravy strategických dokumentů.....	98
5.9. Postup výběru zástupce NNO do Řídícího a koordinačního výboru	108
5.10. Seznam zkratk.....	109

1. Úvodní informace

1.1. Údaje o zadavateli

Zpracování analýzy bylo zadáno v rámci projektu „Návrh systému zapojení veřejnosti do přípravy programových dokumentů na období 2007-2013“.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

odbor Rámce podpory Společenství
Staroměstské nám. 6
110 00 Praha

1.2. Údaje o zpracovateli

Zpracovatelem analýzy je

Centrum pro komunitní práci

Palackého 30
750 00 Přerov

Tel/Fax: 581 210 502

www.cpkp.cz
cpkp@cpkp.cz

Výkonný ředitel: **Roman Haken**, roman.haken@cpkp.cz, mobil: +420 777 793 711

1.3. Účel zpracování návrhu systému zapojení veřejnosti do programování strukturálních fondů 2007-2013

Návrh systému zapojení veřejnosti do programování strukturálních fondů 2007-2013 (dále jen „návrh systému“) předkládá systém komunikace mezi veřejností a Ministerstvem pro místní rozvoj, resp. orgánem zodpovědným za programování strukturálních fondů 2007-2013, zahrnující jak informační toky, tak i připomínkování, diskusi apod. Návrh systému se zabývá konkrétním řešením navrženého systému.

Návrh systému vznikl na základě diskuze tzv. Experts group, která byla vytvořena pro účely zpracování návrhu systému.

1.4. Informace o průběhu zpracování projektu

1.4.1. SC&C analýza

Kvalitativní výzkum – Focus Groups

Za účelem identifikace potřeb NNO v programovém období 2007-2013 začalo CpKP realizaci výzkumu, zjišťující očekávání a preference NNO. Provedením výzkumného šetření metodou mini Focus Group byla pověřena společnost SC&C. Skupinové diskuze (Focus Groups) byly realizovány s takzvanými „praktiky“, tj. zástupci NNO, kteří se zapojili do minulého programování, eventuálně mají už nějaké zkušenosti s podáváním projektů na zdroje EU.

Vzhledem k tomu, že z dosavadních jednání o zapojování NNO nevyplývalo, jaké neziskové organizace mají o debatu zájem, jedním z dílčích úkolů projektu tedy bylo prozkoumat a zhodnotit zájem NNO z různých úrovní (národní, regionální).

Využita byla metoda skupinových diskusí a individuálních hloubkových rozhovorů. Důvodem pro kvalitativní výzkum je především dobrá příprava pro návazné dotazníkové šetření (tj. především relevantní otázky do dotazníku). Výstupem kvalitativního výzkumu je odpověď na otázky, jaké NNO stojí o prosazování principu partnerství, jak je možno uvažovat se zapojením NNO do programování coby sociálně-ekonomického partnera, co je potřeba pro důstojnou roli partnera v procesu a za jakých podmínek atd.

Souhrnem odpovědí je analytická zpráva, která shrnuje zásadní poznatky a identifikuje potřebu zapojení NNO do programovacího procesu, dává doporučení pro dotazníkové šetření – tématické okruhy, akcenty atd. V rámci výzkumu proběhly 2 skupinové diskuze, v Praze a Brně, kdy velikost skupin byla po 3 a 4 účastnících. Rekrutace proběhla prostřednictvím pracovníků CpKP. Zúčastnili se 4 zástupci občanských sdružení, 2 zástupci církevních právnických osob a jedna zástupkyně nadace.

Výsledky tohoto výzkumu jsou uvedeny [v příloze č. 5.4.](#) tohoto dokumentu.

1.4.2. Pracovní skupina - Experts Group

V rámci projektu byla vytvořena pracovní skupina „Experts Group“ (dále jen „EG“). Členové EG byli vybráni z řad NNO ([viz příloha č. 5.1.](#)). Výběrovým kritériem byla dobrá znalost přípravy a průběhu minulého programového období a aktivní účast v něm. Současně se členové EG nesměli účastnit prováděného kvalitativního výzkumu (viz výše).

Pracovní skupina EG se sešla čtyřikrát na tříhodinových jednáních, která byla vedena formou moderované diskuze. Každé jednání mělo předem stanovený program. Z jednání byly pořizovány zápisy, které byly zasílány členům EG a zveřejňovány na www.cpkp.cz/regiony. Na jednáních se diskutovala předem stanovená témata související s projektem. Některé body byly projednávány i prostřednictvím emailové diskuze.

V rámci diskuze se členové věnovali analýze minulého programového období, principu partnerství, návrhu systému, podmínkám a obsahu práce jednotlivých subjektů systému. Výsledkem této diskuze je vlastní návrh systému zapojení veřejnosti do přípravy programových dokumentů na období 2007 – 2013 ([viz kapitola 3. Návrhová část](#)).

1.4.3. Systém projednávání „Návrhu systému zapojení nestátních neziskových organizací do přípravy programových dokumentů na období 2007-2013“

V průběhu měsíce března proběhlo projednání návrhu „Návrhu systému zapojení veřejnosti do přípravy programových dokumentů na období 2007-2013“, a to prostřednictvím tzv. kulatých stolů.

Projednání v rámci mezioborových setkání NNO se uskutečnilo v 7 krajích ČR (Jihočeský, Jihomoravský, Královohradecký, Olomoucký, Pardubický, Plzeňský a Zlínský kraj). Kulatý stůl zorganizovala i Asociace NNO ČR.

Materiál byl projednán také prostřednictvím oborových setkání NNO, a to SKOKu (sdružuje NNO působící v sociální a zdravotně sociální oblasti) a České rady dětí a mládeže.

Kulatých stolů se kromě zástupců neziskového sektoru zúčastnili i pracovníci veřejné správy (krajský úřad, městský úřad).

Rovněž byli osloveni zástupci NNO v monitorovacích výborech operačních programů a ve výborech regionálního rozvoje, aby o zpracovávaném materiálu informovali řídicí orgány. Informováni byli i členové Rady vlády pro NNO a jejích výborů (Výbor pro spolupráci s EU, Výbor pro spolupráci s regiony, Výbor pro NIF).

Jednotlivá projednání se uskutečnila do 23.března, termín pro zasílání připomínek byl stanoven na 23.března 2005. Pro písemné podávání připomínek byl zpracován připomínkový list a zřízena e-mailová adresa (pripominky@cpkp.cz); všechny došlé připomínky jsou archivovány. Způsob jejich vypořádání bude zveřejněn na www.cpkp.cz/regiony.

Pro projednání byly využity i mezinárodní a národní aktivity:

- Seminář 15. – 16. 3. (Česká Skalice), pořadatelé: NROS a CpKP, témata: zkušenosti s realizací projektů, programování, školení a příprava NNO (jak proškoloval NNO na realizaci projektů), monitorování a dohled nad strukturálními fondy, účastníci: zástupci z ČR, Slovenska, Polska, Maďarska;
- Seminář 24. - 25.3., pořadatel: Hnutí Duha spolu se Zeleným kruhem a CpKP, hlavní téma: zapojení NNO do kontroly rozdělování prostředků ze SF EU a do programování na období 2007 – 2013, cíl: setkání zástupců NNO, kteří jsou zapojeni v monitorovacích i dalších výborech, program: činnost pracovních skupin a výborů v souvislosti se SF, programování (současná situace, požadavky).

Všechny informace byly od začátku prací na projektu dostupné na webu www.cpkp.cz/regiony; odkazy jsou umístěny rovněž na www.ngo-eu.cz, www.neziskovky.cz, <http://nno.ecn.cz>, a na internetových portálech partnerských organizací zpracovatele: <http://www.rekojmk.cz>, <http://www.ops.cz>, <http://www.cpkp.cz/skrk>, <http://www.nevladky.cz>, <http://www.cpkp.cz/vsno-zk>.

Informace byly průběžně podávány prostřednictvím e-mailových konferencí („regiony“, e-konference SKK, e-konference SKRK, e-konference Zeleného kruhu, e-konference SOS Praha etc). Tiskové zprávy byly rozeslány na regionální i národní média, do Veřejné správy a Grantisu, do oborových periodik neziskového sektoru.

2. Analytická část

2.1. Výťah z Analýzy partnerství při zpracování programových dokumentů regionální politiky EU v České republice pro období 2004-2006

2.1.1. Účel analýzy

Analýza shrnuje zkušenosti České republiky s naplňováním principu partnerství při zpracování programových dokumentů pro čerpání pomoci v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU pro období 2004 – 2006.

Analýza slouží jako podklad pro navržení systému partnerství a komunikace s NNO a veřejností při přípravě na programové období 2007 – 2013.

Na tomto místě jsou prezentována jen základní zjištění, celý text analýzy je uveden [v příloze č. 5.2.](#)

2.1.2. Partnerství - předmět této analýzy

Partnerství může být analyzováno z řady úhlů pohledu. V rámci této analýzy se nebudeme zabývat partnerstvím obecně. Partnerství jako předmět této analýzy je ohraničeno z několika aspektů:

- **sledovaný proces** – zabýváme se jedním konkrétním procesem, a tím je zpracování programových dokumentů pro čerpání pomoci v rámci politiky hospodářské a sociální politiky
- **sledovaní aktéři** – za partnery se v kontextu programování rozumí podle Nařízení (COM) 1260/99 mimo centrální veřejnou správu regionální a místní úřady, ekonomičtí a sociální partneři a ostatní relevantní organizace (včetně těch, které se zabývají ochranou životního prostředí a rovností příležitostí pro muže a ženy); za jednoho z tradičních aktérů jsou považovány i nestátních neziskové organizace. V rámci této analýzy se soustředíme především na účast nestátních neziskových organizací všech oborů do programování; ostatní typy partnerů jsou sledovány spíše okrajově.
- **čas** – analýza se soustředí pouze na účast partnerů – především NNO – na zpracování programových dokumentů pro období 2004 – 2006; mapuje tedy přípravný proces, jehož začátek lze datovat někdy na počátek roku 1999 a konec na cca polovinu 2004.

2.1.3. Zhodnocení partnerství při tvorbě programových dokumentů pro čerpání pomoci v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU

Z analýzy vyplývá, že zapojení veřejnosti a NNO do procesu vzniku a posuzování programových dokumentů, se ukázalo jako jeden z nejobtížnějších problémů, a to jak na krajské, tak i národní úrovni.

Okolní podmínky pro partnerství v programování pro období 2004 - 2006

Velmi intenzivní učící se proces

Pro celou Českou republiku byla příprava na čerpání pomoci ze strukturálních fondů velmi intenzivní učící se proces. Centrální orgány veřejné správy neměly zkušenosti s takto rozsáhlými plánovacími procesy, které navíc měly být provedeny podle zcela nové metodiky, a u kterých byla vyžadována komunikace se sociálními partnery. Nestátní neziskové organizace zase nebyly často schopny vyhodnotit důležitost rozběhlých procesů, orientovat se v nepřehledných pravidlech pro zpracování programových dokumentů, orientovat se v měnícím se harmonogramu prací a oddělovat závažná rozhodnutí (jejichž tvorby je nezbytné se účastnit) od těch méně závažných. Pro všechny zúčastněné strany bylo programování pro období 2004-2006 především příležitostí seznámit se s oblastí, která bude v příštích letech jen nabývat na důležitosti.

Legitimita NNO

Neziskový sektor je ze své povahy roztržštěný a obtížně organizovatelný. Tato živelnost je spojená s dalšími charakteristikami neziskového sektoru, kterými jsou akceschopnost, výkonnost či flexibilita, a je silnou

stránkou neziskového sektoru při naplňování jeho poslání. V případě uplatňování principu partnerství však může být jeho mimořádná pluralita komplikací, se kterou je třeba se vypořádat.

Při zapojování NNO je třeba rozlišovat, kdy vystupují zástupci NNO za sebe (za své organizace) a kdy tlumočí širší názor v rámci neziskového sektoru. Je na straně neziskového sektoru, aby si dokázal vytvořit vnitřní mechanismy pro výběr důvěryhodných a respektovaných osob, které mohou zastupovat jeho zájmy v různých pracovních či politických orgánech sestavovaných na principu partnerství. Tito lidé by měli být odpovědní za šíření informací uvnitř neziskového sektoru a vytváření stanovisek v širší debatě. Ze strany veřejné správy je pak důležité podporovat transparentnost a kooperaci uvnitř neziskového sektoru tak, aby tyto vnitřní mechanismy byly skutečně nastoleny.

Nedostatečné kapacity NNO

Tvorba programových dokumentů je náročná na kapacity všech účastníků procesu – z hlediska času, jejich znalostí, energie na studování a komentování rozsáhlých dokumentů. Pro neziskové organizace se tato zátěž stala při přípravě současného programového období v podstatě neúnosnou. Organizace, které si nemohly dovolit věnovat alespoň část úvazku některého ze svých profesionálních pracovníků na účast v procesu plánování, se zúčastnily pouze minimálně. Jedním z důsledků tohoto faktu bylo vytvoření poměrně úzké skupiny lidí (organizací), kteří se v problematice orientovali a měli časové, finanční a intelektuální kapacity sledovat proces podrobněji. Především tito lidé (a organizace) se nakonec stali „hlasem neziskového sektoru“ při programování.

2.1.4. Přímé zapojení NNO do plánování – zastoupení NNO ve výborech a pracovních skupinách

V případě většiny operačních programů byli zástupci nestátních neziskových organizací přizváni k účasti v plánovacím týmu (pracovní skupině) či dokonce k účasti ve formálních výborech založených Řídicími orgány pro účely zpracování programových dokumentů.

Zástupce neziskového sektoru se účastnil jednání Řídicího a koordinačního výboru (ŘKV), který byl odpovědný za celkové řízení zpracování programových dokumentů. Do Pracovní skupiny pro programování (orgánu založeného ŘKV pro účely těsné spolupráce na přípravě Národního rozvojového plánu a operačních programů), zástupce neziskových organizací přizván nebyl.

Zástupci NNO byli v případě všech operačních programů pozváni do plánovacích týmů pouze na svou žádost. Nebyli k účasti vyzváni jednotlivými řídicími orgány – ministerstvy – ač by se taková iniciativa při důsledném dodržování principu partnerství od nich dala očekávat.

Většina zástupců NNO byla vybrána prostřednictvím regionálních konferencí či ad hoc sítí nebo asociací organizací (v případě existence asociace v tom kterém oboru nebo regionu). Tento výběr byl obvykle založen na:

- a) předpokladu již dřívějšího zapojení do přípravy České republiky na vstup do Evropské unie, zejména s ohledem na Strukturální fondy Evropské unie
- b) profesionalitě a osobních charakteristikách jako např. odpovědnost jednotlivce atd.

Výběr byl obvykle proveden nominací dané konference či sítě; nedošlo k žádnému formálnímu výběrovému řízení organizovanému řídicím orgánem (odpovědným ministerstvem) za příslušný programový dokument.

Zpracování Společného regionálního operačního programu (SROP) bylo příkladem poměrně intenzivního zapojení NNO do zpracování programového dokumentu, ovšem bez existence uceleného systému s pevnými pravidly pro takové zapojení a bez servisu pro zástupce NNO. Princip partnerství byl v případě tohoto operačního programu v zásadě respektován, ovšem bez trvalejší vazby na udržitelnost tohoto systému do budoucnosti, jakmile došlo k vyčerpání osobního potenciálu několika zapojených jednotlivců. V případě ostatních OP byla situace obdobná.

Základním nedostatkem pro zapojení NNO do programování byla faktická nemožnost smysluplné komunikace mezi zástupci NNO a zbytkem neziskového sektoru o obsahu připravovaných dokumentů a jejich dopadech pro neziskový sektor jako celek. Z důvodu časového tlaku byly dokumenty k připomínkám většinou zasílány s nedostatečným předstihem (nebo bez vymezení pracovního plánu a časovým rozvrhem ustaveným dopředu členy pracovní skupiny). Zástupci NNO byli často nuceni reagovat v časové tísní bez reálné možnosti shromáždit názory z neziskového sektoru. Ostatním NNO nezapojeným přímo v procesu programování pak nezbylo než

důvěřovat zástupcům NNO v pracovních skupinách, že jejich zájmy jsou na jednáních dostatečně zastoupeny a prezentovány.

2.1.5. Šíření informací a konzultace s NNO (veřejností) při zpracování NRP a OP 2004-2006

Šíření informací

Ministerstva odpovědná za tvorbu jednotlivých programových dokumentů založila odkaz na svých webových stránkách (nebo zvláštní www stranu) k poskytování informací o procesu pro veřejnost a k publikování pracovních verzí dokumentů. Jiné nástroje k dosažení široké informovanosti veřejnosti nebyly v podstatě využívány.

Některé NNO či sítě neziskového sektoru (jako CpKP a jeho regionální partneři, SKOK, Zelený kruh a další) se pokoušely být ministerstvům partnery pro šíření informací a využívaly vlastní komunikační kanály pro šíření informací o programových dokumentech. Obvyklými nástroji informování byly:

- emailové konference (např. konference „Regiony“)
- informační zpravodaje a občasníky (Bulletin SKOK, různé regionální zpravodaje NNO apod.)
- pravidelná setkávání neformálních platforem, sítí a asociací apod.; zde byla na národní úrovni zdaleka nejaktivnější pracovní skupina „NNO a regionální rozvoj“

Prostředky a formy konzultací s NNO a veřejností při zpracování NRP a OP

Setkání a konzultace se organizovaly ad hoc pro každý obor, platformu nebo skupinu organizací (jednotlivců), které byly zainteresovány na obsahu konkrétního programového dokumentu. Konzultace, tak jako informování NNO, probíhaly bez známého a předem definovaného rámce a situace se snadno stávala nepřehlednou.

V reakci na tuto situaci neziskový sektor sám uspořádal několik konzultací (kulatých stolů), shromáždil připomínky, které byly posléze předány odpovědným úředníkům z Řídících orgánů, konzultantům pracujícím na dokumentech, SEA týmům a dalším partnerům. Dohromady bylo zorganizováno 14 kulatých stolů s přibližně 260 účastníky a seshláno více než 200 připomínek. Připomínky se různily od malých textových úprav po koncepční připomínky na posun v zaměření konkrétních opatření. Ve většině případů se u kulatých stolů diskutoval OP Rozvoj lidských zdrojů, následován SROP. Méně intenzivní diskuze se rozvinula v případě OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Většina kulatých stolů se zaměřovala na více než jeden operační program. Celá konzultační akce byla koordinována pracovní skupinou „NNO a regionální rozvoj“. Bez jejího přínosu by se pravděpodobně v klíčové fázi zpracování programových dokumentů konzultace neodehrály vůbec.

V samotném závěru zpracování programových dokumentů bylo díky tlaku vyvíjeného MŽP zorganizována odpovědnými ministerstvy v rámci tzv. ex-ante hodnocení veřejná slyšení s cílem poskytnout poslední možnost (ve skutečnosti jedinou oficiální) k diskusi nad pracovními verzemi programových dokumentů. Veřejná slyšení se uskutečnila dva týdny před lhůtou pro odevzdání anglické verze dokumentů Evropské komisi, což mělo za následek, že se nedaly očekávat žádné významné změny ve struktuře či zaměření jednotlivých opatření.

2.1.6. Výsledky a kvalita účasti NNO

V souvislosti s nedostatkem dostupných dat (neexistují žádné statistiky o počtu, kvalitě a relevanci připomínek) a s nedostatkem kapacity pro celistvější výzkum je bohužel téměř nemožné změřit reálný dopad partnerství (veřejných konzultací) na obsah programových dokumentů.

Praktické dopady lze rozdělit v podstatě na dva základní výstupy:

- a) Díky zapojení NNO a konzultacím došlo ke změnám v programových dokumentech, které jednak zvyšují pravděpodobnost pozitivních dopadů na vyvážený, trvale udržitelný socio-ekonomický rozvoj území ČR, ale rovněž vytvářejí předpoklady pro intenzivní zapojení NNO do realizace programu (tj. na úrovni financovaných rozvojových projektů).
- b) NNO jsou zapojeny i do rozhodovacích a monitorovacích struktur pro implementaci zpracovaných programů.

Po obsahové stránce došlo k významným posunům v textu jednotlivých operačních programů, kde byly jednak doplněny původně nezamýšlené aktivity, které jsou tradičně realizovány prostřednictvím služeb neziskového sektoru, nebo byly NNO doplněny jako koneční příjemci (příp. koneční uživatelé) u opatření, kde nejprve nefigurovaly. Tyto změny lze vysledovat téměř u všech operačních programů.

Mezisektorové partnerství¹ na realizaci projektů je zohledňováno při hodnocení kvality žádosti. Díky tlaku NNO byly prosazeny dva nástroje:

- Pro posilování kapacit neziskového sektoru v oblasti sociálních služeb je Nadací rozvoje občanské společnosti implementován tzv. Globální grant
- Evropský sociální fond umožňuje zálohové platby u projektů realizovaných nestátními neziskovými organizacemi.

Do monitorovacích výborů jednotlivých operačních programů byly Radou vlády pro nestátní neziskové organizace (RNNO) delegováni zástupci NNO. RNNO při nominaci vycházela z postupu navrženého samotnými neziskovými organizacemi, respektive jednou z existujících mezioborových platforem NNO - pracovní skupinou „NNO & regionální rozvoj“.

V jednotlivých regionech NUTS II byly ustaveny Regionální rady, které jsou složeny pouze ze zastupitelů krajů a Výbory regionálních rad, do kterých byli nominováni i zástupci NNO. V některých krajích se jedná o osoby, které byly doporučené regionálními konferencemi a mají proto mandát a důvěru NNO. V jiných krajích byl zvolen jiný postup pro jmenování zástupce NNO do Výboru regionálního rozvoje. V současnosti je ještě příliš brzy na hodnocení kvality práce Výborů pro regionální rozvoj a účasti NNO.

2.1.7. Shrnutí základních pozitiv a nedostatků v partnerství při programování období 2004 – 2006

POZITIVA

Neziskové organizace, které byly dotazovány v rámci průzkumu provedeného v souvislosti s realizací projektu, v jehož rámci je zpracovávána i tato analýza, obvykle uváděly následující skutečnosti:

- Příprava programových dokumentů pro 2004 – 2006 byla především **poučný proces**, který pomohl jak veřejné správě, tak neziskovým organizacím pochopit řadu skutečností o fungování v opačné sféře. Zároveň umožnil první praktickou zkušenost s tím, jaká jsou základní pravidla a principy regionální politiky EU. Obě strany jsou shodně vděčné za tento přínos a oceňují nové informace a zkušenosti, které jim praktická účast na programování přinesla.
- Je patrná **změna v chování veřejné správy** (i jednotlivých úředníků) i u NNO, v jejich vzájemném respektu a chápání mechanismů fungování protistrany, kdy jsou vzájemně oceňovány kvality obou stran a nezastupitelný přínos NNO v procesu programování. Uplynulý programovací proces je především příslibem nastupujících změn v celkovém chování veřejné správy, kdy tvrdou reglementaci snad v budoucnu nahradí étos vyjednávání, diskuze a rovnocenné spolupráce.
- Díky zpracování programových dokumentů došlo rovněž k **aktivizaci některých neziskových organizací** nebo dokonce celých oborů neziskového sektoru k nové činnosti. Příprava na čerpání fondů EU měla zřetelné inovační dopady na fungování neziskového sektoru, zájem ze strany NNO o problematiku regionální politiky EU trvá a nadále se zvyšuje.
- V rámci uplynulého procesu byly (snad s definitivní platností) **nastaveny základní informačních nástroje pro zapojování veřejnosti a NNO do plánování** a rozhodování veřejné správy. Zcela novým aspektem bylo zapojení regionálních a lokálních NNO do řešení celonárodních otázek spojených s přípravou národních programů. Dostávaly se do procesu plánování informace přímo z terénu, kde by měla být pomoc realizována.
- Díky zapojení NNO do programování byly **zviditelněny další cílové skupiny pro pomoc a podporu** (především v oblasti sociální integrace), které předtím ve stávajících programech nebyly dostatečně zohledněny. Působení NNO při programování mělo, byť omezený, modernizační vliv na fungování veřejné správy.

¹ Mezisektorovým partnerstvím se zde rozumí partnerství mezi subjekty tzv. tří sektorů společnosti: (a) veřejné správy, (b) podnikatelů, (c) nestátních neziskových organizací.

NEDOSTATKY

- V době zpracování programových dokumentů pro období 2004-2006 **není vyjasněno, které typy organizací lze považovat za nestátní neziskové organizace**, respektive které organizace mohou být považovány zpracovateli (odpovědnými ministerstvy) za relevantní partnery z neziskového sektoru v dané oblasti, oboru. Pro účely některých operačních programů to vymezila Rada vlády pro nestátní neziskové organizace (RNNO). Definice se zaměřuje v podstatě pouze na obč. sdružení, nadace, nadační fondy, o.p.s. a církevní právnické osoby. Je otázkou, zda takto právně puristický přístup je na místě použít v případě poměrně dynamického procesu, jakým je zpracování programových dokumentů, kde je vyžadována především kvalitní debata s relevantními partnery.
- Orgány veřejné správy na regionální úrovni často pasivně čekaly na informace od řídicích orgánů a jen výjimečně sehrávaly aktivní roli v procesu komunikace.
- Některé neziskové organizace (nebo celé obory neziskového sektoru) byly v programovacím procesu poměrně pasivní. Při hledání příčin jsou obvykle identifikovány následující skutečnosti:
  - Šlo o zcela novou problematiku, se kterou neměl dosud nikdo intenzivní zkušenost (nebo jen úzká skupina jednotlivců) a každá novinka se zavádí teprve postupně. Celá problematika byla nesrozumitelná (jazyk, pravidla a postupy, efekty a reálné výstupy).
  - Nebyl jasný časový rámec (nejdříve nepřehledná situace v tom, v jaké fázi programování se vlastně nacházíme, a potom napnuté termíny pro připomínkování komplexních dokumentů).
  - Nepřehledný prostor, ve kterém se debata odehrávala – stále vyvstávaly otázky kdo komunikuje s kým, kdo je za jednotlivé výstupy odpovědný, kdo bude zpracovávat návrhy na změnu. Nejasnost procesu pak jenom velmi málo stimulovala širší skupiny lidí a organizací k účasti.
- Od ministerstev byly v průběhu zpracování dokumentů distribuovány nepřesné nebo zastaralé informace, a zároveň ministerstva nechtěla dávat pracovní verze dokumentů na web k připomínkám. Pak se někdy stávalo, že lidé z partnerského prostředí pracovali na již neaktuální verzi dokumentu, což později jenom zvyšovalo jejich frustraci a neochotu podílet se na dalších fázích zpracování dokumentů.
- Chyběl jednotný postup pro komunikaci s veřejností, který by byl jednak všeobecně respektován všemi odpovědnými ministerstvy, ale především široce znám navenek, takže by NNO, veřejnost a partneři měli představu, kterých zdrojů informací lze využít a jak se účastnit veřejné debaty nad rozvojovými prioritami ČR zpracovávanými do formátu programových dokumentů. Mezi partnery neexistovalo povědomí, jaké nástroje pro komunikaci použít a jaké bude možné ještě využít v budoucnosti. Teorie zapojování veřejnosti v této souvislosti obvykle mluví o plánu (programu) zapojení veřejnosti (partnerů) do určitého rozhodovacího procesu.
- Nedostatkem na straně samotných neziskových organizací byla nevyjasněná struktura neziskového sektoru:
  - Nebyly a dosud nejsou dostatečně detailně popsány informační toky uvnitř sektoru, i když v posledních dvou letech byly určité kroky provedeny (viz Zpráva o stavu neziskového sektoru, kterou projednala vláda a některé aktivity Výboru pro spolupráci s EU RNNO);
  - Není zřejmá odpovědnost zástupců neziskových organizací v různých výborech a orgánech vůči neziskovému sektoru jako celku a způsob jejího prosazování. Neziskové organizace v ČR zatím nejsou zvyklé identifikovat svoje společné zájmy a ty potom koordinovaně prosazovat (určitou výjimku v tomto ohledu představují environmentální nestátní neziskové organizace, což ovšem může být způsobeno i tím, že je jich v ČR v této oblasti aktivních poměrně málo).
- NNO si neuměly (a stále neumí) najít spojení i v jiných sektorech (obce, svazky a sdružení obcí, odbory apod.), a to přestože řada zájmů je jim společných.

2.2. Legislativní úprava principu partnerství na úrovni Evropské unie pro období 2007 - 2013

Princip partnerství, nebo participativní rozhodování pokud budeme problematiku vnímat širše, bude v příštím programovém období 2007 – 2013 upraven nebo změněn celou řadou legislativních nebo metodických dokumentů na celoevropské úrovni.

Ústava EU

V Ústavní smlouvě Evropské unie je článek I-47 o **Zásadách participativní demokracie**, který praví:

„1. Orgány [EU] dávají vhodnými způsoby občanům a reprezentativním sdružením možnost projevit a veřejně si vyměňovat své názory na všechny oblasti činnosti Unie.

2. *Orgány [EU] udržují otevřený, transparentní a pravidelný dialog s reprezentativními sdruženími a s občanskou společností.*
3. *Za účelem zajištění soudržnosti a transparentnosti činností Unie vede Komise s dotčenými stranami rozsáhlé konzultace.“*

Podobné ustanovení, dávající velký prostor občanským organizacím² zúčastnit se veřejného života, neobsahuje žádná jiná ústava v Evropě; jedná se o dalekosáhlý posun posilující občanský prvek demokratického života v EU, který ovlivní i jednotlivé členské země EU včetně ČR.

Obecné Nařízení o strukturálních fondech

Evropská komise publikovala v Bruselu dne 14.7.2004 po č. KOM(2004) 492 v konečném znění 2004/0163 (AVC) návrh Nařízení Rady o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti pro období 2007 - 2013.

Ačkoliv předložený návrh zcela jistě dozná před svým schválením Radou ES významných změny, lze z něj získat detailní představu, k jakým posunům pravděpodobně dojde v připravovaném programovacím období. V předloženém je princip partnerství významně konkretizován oproti současné úpravě:

- a) Je výslovně stanoveno, že partnerství se týká všech fází implementace regionální politiky EU – tj. od programování, přes řízení programů, po jejich hodnocení.
- b) Jsou výslovně vyjmenovány typy partnerů, které mají být zapojeny a jsou zde výslovně zmíněny nevládní organizace a tzv. subjekty zastupující občanskou společnost.
- c) Je opakovaně zdůrazněna povinnost členských států upravit princip partnerství vlastním způsobem vzhledem k místním podmínkám. Nicméně Komise se zavazuje vést vlastní konzultace s organizacemi zastupujícími občanskou společnost na celoevropské úrovni jako kontrolní mechanismus, jak je partnerství v členském státě fakticky naplňováno.

Můžeme shrnout, že v novém programovém období dojde k posílení důrazu na funkční partnerství jako jednoho z klíčových předpokladů čerpání pomoci ze Strukturálních fondů EU.

Znění článku 10 výše uvedeného návrhu obecného Nařízení Rady:

Partnerství

1. O pomoci z fondů Komise rozhoduje v rámci úzké spolupráce, dále jen „partnerství“, mezi Komisí a členským státem. Členský stát v souladu se současnými vnitrostátními pravidly a postupy organizuje partnerství s orgány a subjekty, které určí, jmenovitě:
  - a) s příslušnými regionálními, místními, městskými a jinými veřejnými orgány
  - b) s hospodářskými a sociálními partnery
  - c) s jakýmkoli příslušnými subjekty, které zastupují občanskou společnost, ekologické partnery, nevládní organizace a orgány zodpovědné za podporu rovnoprávnosti mezi muži a ženami
 Každý členský stát jmenuje nejreprezentativnější partnery na národní, regionální a místní úrovni a v hospodářské, sociální nebo jiné oblasti, dále jen „partneři“. Členský stát zajistí široké a efektivní zapojení všech příslušných subjektů v souladu s vnitrostátními pravidly a postupy, přičemž přihlédne k potřebě podporovat rovnoprávnost mezi muži a ženami a udržitelný rozvoj prostřednictvím integrace požadavků na ochranu a zlepšování životního prostředí.
2. Partnerství je vedeno v plném souladu s příslušnými institucionálními, právními a finančními jurisdikcemi každé kategorie partnerů.
 Partnerství zahrnuje přípravu a sledování národních strategických referenčních rámců i přípravu, provádění, sledování a hodnocení operačních programů. Členské státy zapojí každého z příslušných partnerů a zejména regiony do různých programových fází ve lhůtě stanovené pro každou fázi.
 Komise vede každý rok s organizacemi, které na evropské úrovni zastupují sociální partnery, konzultace ohledně pomoci z fondů.

² Pod pojmem „občanské organizace“ zde rozumíme: neziskové organizace (o.s., .o.p.s., nadace, nadační fondy, církevní právnické osoby), spolky, profesní a zájmová sdružení (odborníky), komory, asociace a svazy.

Publikováno Evropskou komisí

V roce 2002 byla publikována *Bílá kniha o dobré správě (White paper on governance)*, na kterou navázalo stanovisko EK představené jejím předsedou Prodim a komisařem Kinnockem o *Posilování partnerství mezi Komisí a NNO (Commission and NGOs: Building stronger partnership)*. Stanovisko definovalo základní zásady pro budoucí spolupráci mezi Evropskou komisí a NNO (především ve formě konzultací připravovaných plánů a politik).

Poté Evropská komise publikovala Sdělení č. 704 o *Posílené spolupráci při konzultacích a dialogu – všeobecné principy a minimální standardy pro konzultace Komise se zainteresovanými stranami (Toward a reinforced culture of consultation and dialogue – general principles and minimum standards for consultations of interested parties by the Commission)*.

Rámcová metodika platí od roku 2003 a je dobrovolně používána všemi pracovišti Evropské komise. Obsahuje základní pravidla pro průběh a zajištění konzultačních procesů různých typů. Přestože se primárně týká konzultací při tvorbě evropské legislativy, může být využita i pro potřeby zpracování programových dokumentů jako výkladový materiál, a to jak k obecným ustanovením týkajících se partnerství v Nařízení (ES) 1260/99 Evropského parlamentu a Rady, čl. 8, tak pro výklad nových Nařízení o Strukturálních fondech EU připravovaných pro období 2007 – 2013 (viz výše).

Na výše uvedeném Sdělení č. 704 je především přínosné, že stanovuje jednak základní principy, ale především tzv. minimální standardy pro konzultace.

Ohledně principů konzultací je ve výše uvedeném sdělení uvedeno, že pokud mají být konzultace prováděné Komisí považovány za transparentní, musí být vždy zřejmé:

- a. jakých témat se konzultace týká
- b. jaké mechanismy budou pro konzultace použity
- c. jak výsledky konzultací ovlivní konečný výsledek rozhodnutí

Minimální standardy se v návaznosti na stanované principy týkají následujících oblastí:

- a. jasný obsah konzultačního procesu
- b. definování cílových skupin pro konzultace (dotčené a zainteresované skupiny)
- c. způsob informování – zveřejňování materiálů na portálu „Your-voice-in-Europe“
- d. dostatečný čas pro provedení konzultací
- e. způsob vyrovnaní připomínek a zpětná vazba pro připomínkující

2.3. Analýza komunikačních kanálů NNO

Úvod

Analýza vznikla jako podklad ke zpracování návrhu systému zapojení veřejnosti do přípravy programových dokumentů na období 2007-2013, tedy debaty mezi NNO a státní správou.

Cílem této stručné analýzy bylo shrnout základní zvyklosti komunikace uvnitř neziskového sektoru, popsat hlavní komunikační kanály a vystihnout základní tendence. Přihlédnuto je ke specifickým „větších“ a aktivnějších NNO, neboť u nich se dá předpokládat větší zájem o programování nového období.

V této části předkládaného dokumentu je předložen pouze výtah zpracované analýzy. Celá analýza je uvedena [v příloze č. 5.5.](#)

Analýza vycházela ze zdrojů, které byly k dispozici; k této problematice nebyl zpracován žádný aktuální průzkum. Cennými zdroji byly dva výzkumy, které však proběhly již v roce 2003. Šlo o průzkum informačních a vzdělávacích služeb pro neziskový sektor, které realizovalo ICN, o.p.s. ve spolupráci s MARKET VISION s.r.o.³ a o průzkum o.s. Spiralís v rámci projektu „Cesty k efektivní komunikaci NNO a krajů ČR“⁴ Další zdroje tvořily výsledky kvalitativního výzkumu SC&C a zápisy z jednání Experts Group.

³www.icn.cz

⁴www.spiralis-os.cz

Preferovaný způsob komunikace

Neziskový sektor je velmi rozmanitý a komunikace uvnitř něj i vně může být problematická z důvodů jeho nepřehlednosti, složité rozrůzněnosti a absence jakékoliv centralizovanosti a hierarchie. Možná právě proto neziskový sektor komunikuje více než jiné sektory. Ve velké míře využívá elektronická média a patří k jejich propagátorům.

Oblíbenost komunikace skrze **webové stránky a emailovou poštu** potvrzují oba zmíněné výzkumy. Jedná se o rychlé a snadné způsoby komunikace – bez zbytečných prodlev a s možností okamžité reakce na sdělovanou informaci.

Členové expertní skupiny k přípravě projektu na zapojení veřejnosti do programování strukturálních fondů 2007-2013, také jako podstatnou složku formy komunikace mezi neziskovým sektorem a státní správou uvádějí webové stránky a emailové konference⁵. Podobně tento přístup potvrzuje kvalitativní výzkum SC&C.

Potřeba osobních setkání

Přes dominantní podporu elektronické formy komunikace jedním hlasem z neziskového sektoru zaznívá neopomenutelnost osobního kontaktu. Také ohlasy z expertní skupiny a kvalitativního výzkumu SC&C připomínají důležitou úlohu osobního kontaktu. Expertní skupina považuje osobní setkání za přínosná především v začátku komunikace a na regionální úrovni.⁶ Stejně tak výsledky kvalitativního výzkumu SC&C varují před opomenutím osobních kontaktů ve formě **workshopů, kulatých stolů a dalších forem osobních konzultací**.

Sítě a asociace NNO

Jak už bylo řečeno, neziskový sektor je velmi složitě strukturován. Zároveň jednotlivé NNO mezi sebou relativně intenzivně komunikují. Za účelem výměny informací, zkušeností, a koordinace jednotlivých aktivit se NNO sdružují do různých sítí a asociací. Jejich struktura, závaznost, ale i důvody existence a vzniku jsou rozmanité.

Hlavním společným rysem sítí a asociací, které nejsou pouze formálním uskupením, je jejich vnitřní komunikace. K tomuto účelu si jednotlivá sdružení NNO vytvářejí vlastní vnitřní komunikační nástroje. Nejčastěji to jsou **mailing listy** a různé **tištěné či elektronické zpravodaje**.

Sítě vznikají buď na oborovém nebo regionálním principu. Žádná z existujících sítí nepokrývá všechny organizace v daném regionu nebo oboru. Sítě se mnohdy překrývají a zároveň mimo ně zůstávají regionálně i národně významné organizace. Přesto se sítě NNO mohou stát důležitým informačním kanálem pro komunikaci s širokým spektrem organizací. Dá se využít jejich informační potenciál, ovšem s vědomím jejich omezení, jak byla uvedena výše.

Neexistence jednotné všeobjímající sítě svědčí o neochotě neziskových organizací se pevně organizovat do vyšších struktur.

Návrh struktury formy komunikace

Na základě výsledků této analýzy, závěrů Experts Group a kvalitativního výzkumu CS&C byl sestaven přehled technické struktury komunikace mezi státní správou a neziskovým sektorem.

- **prvotní informační kampaň**
  - web, letáky atd.
- **informační setkání na národní i regionální úrovni (kulaté stoly, workshopy)**
  - cílem je seznámit se s jednotlivými aktéry
  - určit hlavní obecné priority
  - stanovit pravidla komunikace
  - stanovit plán práce

⁵Zápis z druhé pracovní schůzky EG konané dne 8. 2. 2005 v budově Arcibiskupského semináře.

⁶Zápis z druhé pracovní schůzky EG konané dne 8. 2. 2005 v budově Arcibiskupského semináře.

- **e- mailová konference a zveřejňování na webu**
  - forma rychlého připomínkování
  - nezahltit informacemi
  - přiměřené požadavky
  - dodržovat časový harmonogram
  - poskytovat zpětnou vazbu
- **závěrečné setkání**
  - zpětná vazba k procesu
  - přizpůsobení dalšího postupu

V příloze analýzy je uveden přehled informačních webových stránek pro NNO, e-mailing listů, zástupců NNO v jednotlivých monitorovacích výborech, zástupců NNO v Radě vlády pro NNO a přehled kontaktů na pracovníky krajských úřadů komunikujících s NNO.

2.4. Analýza výsledků anketního šetření k zájmu NNO zapojit se do přípravy programového období 2007-2013

V této části dokumentu představujeme pouze výtah ze Souhrnné analýzy výsledků anketního šetření k zájmu NNO zapojit se do přípravy programového období 2007-2013.

U anketního šetření byl předpokládán počet dotazovaných osob 100 osob a to zástupců sítí, kteří byli vybráni z celého území ČR. + použita technika CpKP „Zrcadlo“).

Dotazník vycházel z výsledků kvalitativního výzkumu a zjednání Experts Group. V rámci dotazníku měli respondenti odpovídat pomocí navržených variant odpovědí, ale současně měli prostor pro komentáře. Toto anketní šetření bylo prováděno se všemi identifikovanými sítěmi NNO v ČR (cca 80 sítí). Dále bylo provedeno „virtuální Zrcadlo“, neboli byl osloven náhodným výběrem identifikovaný stejný počet NNO, jako je počet sítí v ČR.

Anketa byla prováděna telefonicky, se současným zasláním dotazníku e-mailem. Respondent měl vždy možnost volby, zda využije vyplnění dotazníku po telefonu tazatelem, či jej vyplní sám a zašle e-mailem, ev. poštou.

Prostřednictvím ankety byly zjišťovány typy NNO, které se chtěly zapojit do programovacího období EU 2007-2013, jejich právní forma, hlavní náplň činnosti organizace, délka existence, působnost. Dále zájem o zapojení do plánování programovacího období 2007 – 2013, forma zapojení, ochota nechat se zastoupit nějakým „mezičlánkem“ – platformou, sítí... Všem respondentům byla přislíbena zpětná vazba - budou jim zaslány výsledky formou stručné zprávy.

Na základě šetření můžeme konstatovat, že většina dotazovaných organizací má v plánu zapojit se do plánování nového programovacího období EU 2007 – 2013. Toto **zapojení** bude ve všech případech probíhat především **formou aktivního informování**, u sítí NNO za **účasti v orgánu odpovědného za programovací dokumenty**, avšak i ostatní navržené možnosti budou v obou případech využity.

Při získávání informací byla nejčastěji využita možnost **použití webové stránky**, a to u obou skupin organizací. Při **aktivním informování** se opět obě skupiny dotazovaných shodly na nejčastějším využívání **seminářů, workshopů, konferencí a e-mailových konferencí**. Shoda panuje také u možnosti **konzultace**, a to především **přes pracovní skupinu složenou z vybraných zástupců NNO**. Formu účasti v odpovědném orgánu by sítě NNO využily všech navrhovaných možností téměř stejnou měrou. Jednotlivé NNO by naopak využívaly především **regionální sítě pro šíření informací a komunikaci s dalšími NNO**, ostatní možnosti byly voleny jen málo. Možnosti nechat za sebe vyjednávat jinou platformu či síť by využila téměř polovina dotazovaných sítí NNO, u jednotlivých organizací se tato volba dostává na dvě třetiny z nich.

Detailnější popis výsledků anketního šetření je uveden [v příloze č. 5.6.](#) tohoto dokumentu.

3. Návrhová část

3.1. Principy partnerství

Obecné principy pro otevřenou komunikaci

Základní **principy mezilidské komunikace** při zpracování programových dokumentů:

- rovnocenné postavení všech partnerů a uznání přínosu každého při zpracování programových dokumentů; seriózní a odpovědný přístup k výstupům práce všech skupin
- respekt k neziskovým organizacím, jako zdroji dodatečného intelektuálního a odborného potenciálu, který je možné využít pro potřeby zpracování koncepčních a analytických dokumentů
- otevřenost procesu a empatie k potřebám a možnostem účastníků procesu

Základní **principy samotného procesu zpracování dokumentů**:

- včasný přístup k informacím
- proveditelný časový rámec plánovacího procesu vzhledem k ostatním partnerům
- odpovědnost zpracovatele za aktivní šíření informací a konzultace s partnery už o zadání od zadavatele
- předem daná pravidla pro zacházení a šíření dokumentů a postupně zpracovávaných jejich verzí

Základní **principy pro rozhodování o obsahu dokumentů**:

- Kde je to možné, důraz na konsensus a širokou akceptaci přijatých rozhodnutí během zpracování návrhů dokumentů. Doplnuje formální schvalovací proces, kdy o obsahu dokumentu rozhoduje orgán, který za jeho zpracování nese odpovědnost (ministerstvo, vláda).
- Předem stanovit a široce zveřejnit, jakým způsobem se bude rozhodovat o podobě, obsahu a rozsahu dokumentu. Jednoznačně stanovit, kdo nese zodpovědnost za rozhodnutí – předchází pozdější frustraci účastníků procesu a přehnaným očekáváním.

Principy efektivního partnerství v programování pro období 2007 - 2013

Budování partnerství a partnerská komunikace je náročný proces, do kterého je nezbytné investovat čas, energii a peníze (a to jak na straně ministerstev, tak na straně partnerů). Pokud má zpracování programových dokumentů pro období 2007 – 2013 vykazovat znaky partnerství, musí respektovat několik základních pravidel:

1. Vymezení subjektů, kterých se bude partnerství týkat – identifikace dotčených a zainteresovaných skupin

Jako první krok při zahájení zpracování programových dokumentů bude nezbytné vymezit okruh organizací (nebo i jednotlivců), se kterými se povede veřejná debata o rozvojových prioritách České republiky a obsahu programových dokumentů.

Jsou osloveny všechny organizace, které:

- a. **zastupují cílové skupiny přímo dotčené** daným programovým dokumentem (např. pracují se sociálně znevýhodněnými, asociace bio-zemědělců, sdružení pro trvale udržitelnou dopravu...)
- b. **budou se přímo podílet na realizaci programu** v praxi – budou pravděpodobnými předkladateli a realizátory rozvojových projektů, které mají být v rámci programu financovány
- c. nejsou přímo dotčeny daným programem, ani nebudou realizovat rozvojové projekty, ale **hájí veřejné zájmy** přímo dotčené programem (ekologické, spotřebitelské, gender nebo lidsko-právní organizace)
- d. **vykazují nezbytnou odbornost**, znalost a kompetence v dané oblasti (například vysoké školy, nezávislé výzkumné instituce, think-tanky)

O obtížnosti definovat „co všechno ještě je neziskový sektor a co už nikoliv“, píšeme na jiném místě této zprávy ([viz příloha č.5.2.](#))

2. Poskytování a šíření informací – kvalitní informační kampaň

Každé partnerství je tak kvalitní, jak kvalitně jsou nastaveny informační toky. Dobře nastavené šíření aktuálních, srozumitelných a relevantních informací je úhelným kamenem úspěchu partnerské veřejné debaty

o obsahu programového dokumentu. Kvalitní systém informování partnerů má také významný vzdělávací aspekt příštích potenciálních žadatelů. Konkrétní doporučení jsou uvedena v kapitole [3.3.3. organizátor partnerství pro NSRR – „Mezičlánek“](#)

3. Konzultace s partnery (veřejností)

Při zpracování programových dokumentů doporučujeme konzultace s partnery **integrovat s ex-ante hodnocením programu** a posuzováním vlivu programu na životní prostředí (SEA). Zpracování programu a jeho posuzování včetně partnerských konzultací tak probíhá paralelně za vzájemné komunikace všech týmů. Za vedení partnerských konzultací je odpovědný Ex-ante hodnotitel nebo pro tyto účely zvlášť najatá organizace/firma, se kterou má ex-ante hodnotitel povinnost spolupracovat. Neziskové organizace a další socio-ekonomičtí partneři jsou tak v roli oficiálně konzultovaných oponentů zpracovávaného programu.

V klíčových bodech zpracování dokumentu musí být konzultace s partnery cíleně iniciovány takovým způsobem, který umožní všem dotčeným nebo zainteresovaným skupinám ovlivnit podobu programového dokumentu. Za výběr adekvátní techniky je odpovědný odborník (z týmu ex-ante hodnotitele nebo mimo něj).

Pro konzultace se obvykle používají:

- **workshopy**, semináře, pracovní jednání ad hoc skupiny dotčených a zainteresovaných partnerů
- **konference**
- **veřejná projednání**

V průběhu zpracování programového dokumentu musí být uspořádáno **nejméně jedno veřejné projednání** pro širokou skupinu dotčených a zainteresovaných partnerů k celkovému návrhu programového dokumentu. Závěrečnému veřejnému projednání by měly **předcházet nejméně dva workshopy** pro úzeji definované téma (a případně i skupinu partnerů). Pozor, workshopy nelze zaměňovat s prací stálých pracovních skupin ustavených pro potřeby přípravy dokumentu.

Načasování konzultací v souladu s přípravou programového dokumentu je stejně důležité jako výběr vhodné techniky pro konzultace. Konzultace mají probíhat v době, kdy možnosti pro ovlivnění jsou dosud otevřeny, ale již jsou k dispozici všechny podkladové informace. Za naprosto minimální je třeba považovat iniciování konzultací při:

- dokončení analytické části dokumentu, kdy je navržena celková vize a priority programového dokumentu
- zpracování návrhu cílů a opatření v rámci schválených priorit programového dokumentu
- zpracování celkového návrhu dokumentu (včetně finančního plánu, implementačního schématu a systému hodnocení a monitoringu programu)

Mechanismus sběru, zveřejnění a zapracování názorů a připomínek je třeba veřejnosti včas oznámit obvyklými technikami (Internet, informační středisko, média, veřejné diskuze).

Všechny připomínky a varianty dokumentu zpracované partnery jsou zveřejněny. Jako místa zveřejnění slouží v minimální variantě informační středisko a internetová stránka. Na obou místech by měla být možnost reagovat na již podané připomínky. Lze doporučit i těsnou spolupráci s médii.

Při samotném zahájení zpracování programového dokumentu a zahájení konzultačního procesu je velmi účelné uspořádat pracovní konferenci, kde bude partnerům vysvětlen postup zpracování a konzultací, a kde ministerstvo získá zpětnou vazbu k navrženému postupu.

4. Přímá účast partnerů na zpracování

Partneři se vždy přímo účastní zpracování programového dokumentu – obvykle formou účasti svých zástupců v odborných pracovních skupinách sestavených pro tyto účely. Legitimita zastupování partnerů je ovšem velmi komplikovaná otázka, která bude muset být podrobena široké kritice a prověřena praktickými zkušenostmi z programovacího procesu. Přesto musíme přímou účast (zástupců) partnerů považovat za základ pro vybudování fungujícího partnerství.

Partnerství při sestavování těchto orgánů chápeme jako účast všech relevantních partnerů, kteří mají k dané problematice co říci (viz výše výběr zainteresovaných a dotčených partnerů). Zde je problematická otázka, do

jaké míry je možné stanovit objektivní kritéria pro výběr těchto zástupců z řad veřejnosti, aby byly dodrženy další principy jako je **transparentnost, odborná zdatnost, legitimita, reprezentativnost, zodpovědnost**.

Následující pravidla by měla proto sloužit jako inspirace pro sestavování pracovních orgánů při zpracování programových dokumentů:

Celkové principy⁷:

1. V každém pracovním orgánu by měla být vytvořena parita a vyváženost zastoupení mezi **všemi** partnery a sektory: státní správa (ministerstva), místní veřejná správa (kraje, obce), zájmové a profesní organizace (sociální a ekonomičtí partneři), neziskový sektor.
2. Možné jsou dva postupy pro výběr zástupců veřejnosti (partnerských organizací):
  - a. V případě, že partneři předloží přesný počet zástupců připadající na danou organizaci/sektor a státní správa, která zodpovídá za sestavení jednotlivých pracovních orgánů, respektuje tyto nominace, do jejich výběru již nezasahuje a respektuje je⁸.
  - b. V případě, že je více zájemců, než je počet dostupných míst, smíšený orgán složený jak ze zástupců daného sektoru a státní správy udělá společný výběr na volná místa⁹.
3. Jsou předem stanoveny kompetence a povinnosti členů těchto pracovních orgánů, stejně tak i náležitosti spojené s jejich prací (proplácení nákladů – jakých a kým, popis činností, zodpovědnost zástupců jak vůči sektoru – skupině – která je nominovala, tak vůči samotnému plánovacímu týmu – účast, práce apod.).

Proces sestavování pracovních a dalších partnerských orgánů:

1. Příslušný orgán státní správy, který za sestavení dané pracovní skupiny, komise, výboru nese zodpovědnost včas veřejně oznámí tuto skutečnost tak, aby se partnerské organizace technicky a časově stihly na výběr a nominační proces připravit a stihnout ho.
2. Státní správa zároveň s oznámením o potřebě sestavit tento orgán předloží harmonogram dalších kroků.
3. Státní správa zašle pozvánku k výběru a nominaci zástupců reprezentativních partnerských organizací, pokud takové existují a splňují patřičná kritéria (například odborná, vazba na další organizace činné v dané oblasti)¹⁰.

Výběr partnerských organizací:

1. Výzva k předkládání návrhu nominací do pracovních orgánů je veřejná. Za účelem co nejširší informovanosti jsou maximálně využity všechny dostupné informační kanály (například včetně inzerátů v médiích).
2. Jsou osloveny všechny organizace, které:
  - e. zastupují cílové skupiny přímo dotčené danou politikou
  - f. budou se přímo podílet na realizaci dané politiky v praxi
  - g. nejsou přímo dotčeny danou politikou, ale ovlivňují veřejné zájmy (ekologické, spotřebitelské organizace)
  - h. vykazují nezbytnou odbornost, znalost a kompetence v dané oblasti (například vysoké školy, nezávislé výzkumné instituce – think tanky)
3. Výběr partnerských organizací není omezen na jednu reprezentativní organizaci. Jsou vytvořeny podmínky i pro jednotlivé organizace, které nemusí být členy střešních organizací, ale které musí vykazovat vazbu na další organizace a na veřejnost.
4. V případě, že je to ze strany státní správy uznáno za nezbytné, účast v pracovních skupinách může být rozšířena i o zástupce neorganizovaných a neformálních skupin.

3.2. Systém partnerství při zpracování NRP a NSRR

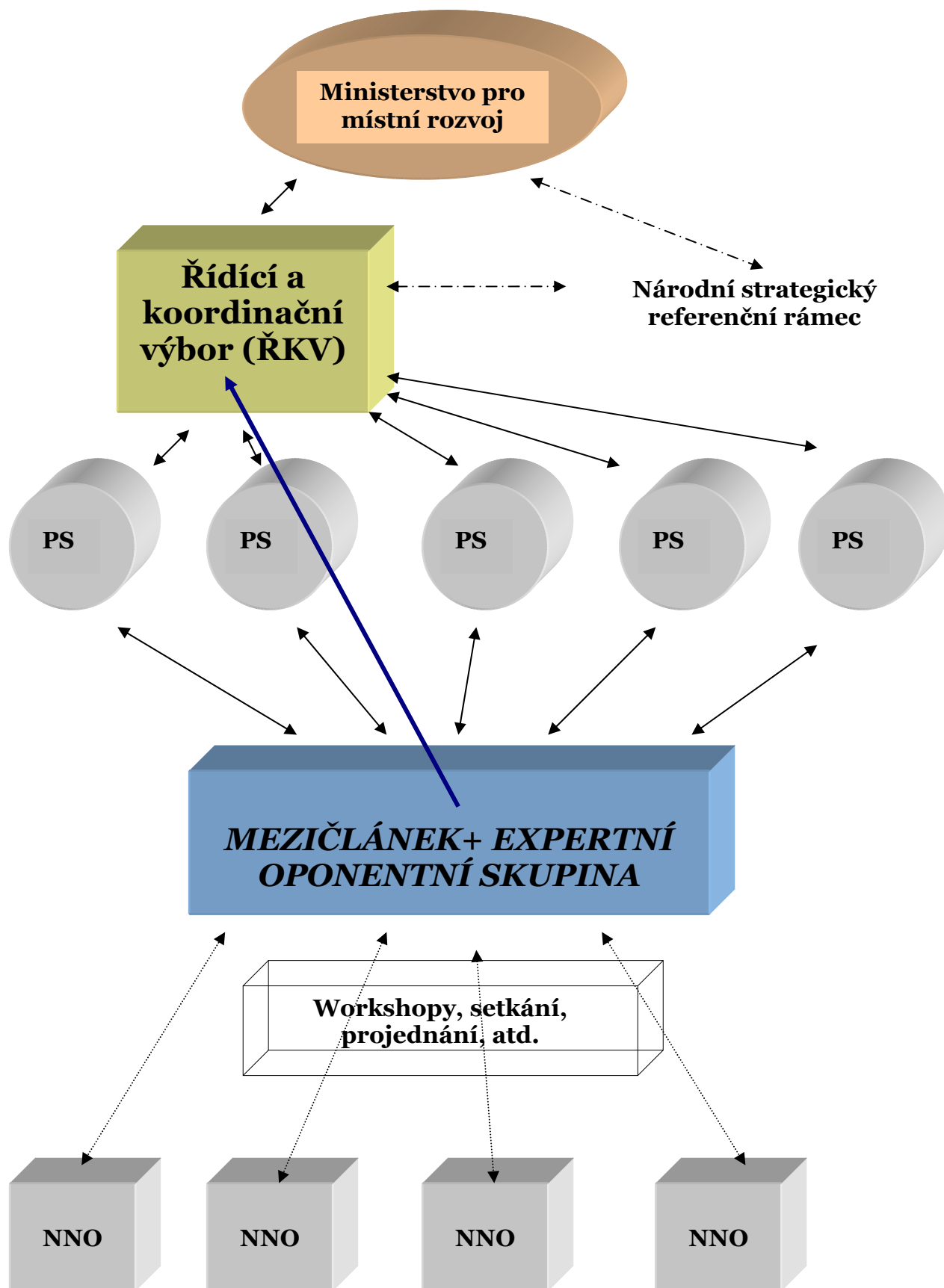
⁷ V této části se často použijí nejednoznačné formulace (například „náležitý“, „příslušný“), které bude nutné dále rozklíčovat a upřesnit.

⁸ Takto probíhal nominační proces českých zástupců do Evropského hospodářského a sociálního výboru.

⁹ Viz proces nominací zástupců NNO do monitorovacích výborů ke strukturálním fondům. Tyto nominace proběhly prostřednictvím veřejné výzvy pro přihlášení se jednotlivých kandidátů, o kterých následně hlasoval Výbor pro spolupráci s EU Rady vlády pro NNO. Tento Výbor je složen jak ze zástupců NNO, tak i státní správy.

3.2.1. Grafické znázornění

Na níže uvedeném obrázku je graficky zpřehledněn popis navrženého systému zapojení NNO do přípravy programových dokumentů na období 2007-2013, který je dále podrobně rozpracován.

3.2.2. Organizátor partnerství pro NSRR – „Mezičlánek“

Návrh tzv. „mezičlánu“ byl navržen EG jako servisní organizace zajišťující spojení mezi Ministerstvem pro místní rozvoj/orgánem pro plánování nového programového období EU a veřejností. Mezičlánek, tak jak byl navržen, bude plnit funkci organizační/administrativní a komunikační, která se skládá ze zajištění informování a připomínkování.

Mezičlánek bude na základě výběrového řízení zajišťovat jedna nestátní nezisková organizace. Mezičlánek bude úzce spolupracovat (poskytování organizačního, administrativního a odborného servisu) s „Expertní oponentní skupinou“ (EOS), která vznikne na základě níže popsanych podmínek.

Tento systém – mezičlánek by měl být aplikován i v rámci přípravy operačních programů a na regionální úrovni, je navržen pro využití ve všech fázích programování, tedy i v končených fázích – implementaci a monitorování.

Mezičlánek bude zajišťovat následující činnosti:

- sběr informací a analýza dokumentů
- tvorba metodiky postupu realizace systému zapojení NNO do přípravy programových dokumentů ve spolupráci se zhotovitelem ex-ante hodnocení a SEA zpracovatelem
- tvorba metodiky hodnocení dopadů systému zapojení NNO do přípravy programových dokumentů
- tvorba informačních nástrojů (web, e-konference, informační materiály)
- ustavení expertní oponentní skupiny
- včasné zajištění podkladů pro členy PS/ŘKV za neziskový sektor
- poskytování nezbytného administrativního zázemí členům EOS
- úvodní konference
- první zpráva zadavateli a zainteresovaným subjektům
- správa vytvořených informačních nástrojů
- řízení a organizace práce expertní oponentní skupiny, financování expertní oponentní skupiny (smlouvy, vyplacení finančních náhrad, fakturace, apod.)
- zpracování výstupů expertní oponentní skupiny, studií, stanovisek
- organizace partnerských konzultací vč. přípravy podkladových a vysvětlujících materiálů
- zpracování výstupů partnerských konzultací
- spolupráce na úpravách programových dokumentů v rámci ex-ante hodnocení na základě výstupů z expertní oponentní skupiny a partnerských konzultací
- druhá zpráva zadavateli a zainteresovaným subjektům
- vyhodnocení dopadů partnerství
- závěrečná konference
- závěrečná zpráva zadavateli a zainteresovaným subjektům

Způsob partnerských konzultací

Mezičlánek bude zajišťovat současně i systém připomínkování. Systém připomínkování bude řešen v rámci administrativního zajištění Mezičlánu.

Pro kvalitní organizační zajištění je potřeba zpracovat **podrobný plán partnerských konzultací**, který je zveřejněn a prezentován na úvodní konferenci a na internetové stránce ke zpracování programového dokumentu.

Plán obsahuje:

- vymezení zainteresovaných a dotčených organizací, skupin, případně jednotlivců
- popis navrhovaného systému partnerských konzultací a jeho vazeb na postup zpracování NSRR
  - plán zpracování konzultací do ex-ante hodnocení, strategického posouzení vlivů na životní prostředí jako paralelního procesu (definován způsob integrace výstupů z jednotlivých procesů)
  - vazby na další koncepční práce realizované na národní úrovni
- kroky při vedení partnerských konzultací (konference, veřejná projednání, workshopy, ankety apod.)
- organizační zajištění jednotlivých kroků a odpovědné osoby za jejich provedení
- finanční rozpočet jednotlivých kroků
- časový harmonogram

Veřejná jednání

V rámci zpracování strategického dokumentu jsou vždy organizovány **workshopy, semináře, konference, veřejná projednání, kulaté stoly** apod., které v klíčových fázích zpracování programového dokumentu slouží k partnerskému projednání jeho pracovních verzí. Důležitá je kvalitní příprava programu veřejného projednání a vhodné načasování.

Formát/technika veřejného jednání je vždy přizpůsobena fázi zpracování dokumentu. Za organizaci veřejných jednání je vždy odpovědný Mezičlánek. Na veřejném jednání je vhodné najednou diskutovat obsah dokumentu a výstupy ex-ante hodnocení a SEA.

Výstupy veřejného jednání (připomínky) jsou vždy zveřejněny a zpracovány Mezičlánkem a následně předány pracovním skupinám, ŘKV, ex-ante hodnotiteli a SEA zpracovateli.

Integrovaná informační kampaň

Jednou z hlavních funkcí mezičlánku je zajištění dostupnosti informací o práci na NSRR a souvisejícím plánování programového období na léta 2007-2013. Jde především o zajištění přístupu ke kvalitním a plnohodnotným informacím. Informační tok musí být oboustranně a dostatečně zajištěn mezi ŘKV a mezičlánkem a mezi mezičlánkem a NNO a zainteresovanou veřejností. Zpětná vazba od NNO a veřejnosti je pro kvalitní práci mezičlánku velmi důležitá.

Základem informační kampaně je:

- **internetová stránka**
  - **e-mailová konference** - přímá rozesílka informací na adresy partnerů, kteří se o rozesílání informací přihlásili
- Jedním z doporučení je vytvoření adresného seznamu organizací, veřejnosti, která má zájem o získávání pravidelných informací o novém programovém období. Tento adresář bude otevřený k registraci.

Internetová stránka

Doporučujeme na internetovém portálu Mezičlánku vytvořit stránku s informacemi o celém procesu přípravy systému zapojení NNO do přípravy programových dokumentů. Za správu internetové stránky je odpovědný Mezičlánek. Na internetových stránkách Mezičlánku bude uveden odkaz na centrální informační stránku zřízenou ke zpracování programového dokumentu.

Zveřejňované informace na internetové stránce by měly vždy obsahovat:

- vyhlášení daného konzultačního procesu
- kontakt na Mezičlánek (osobu, která za daný konzultační proces zodpovídá)
- informace o zpracovávaných dokumentech, vazba na politiky EU, související legislativa ČR a EU
- význam daného dokumentu: důvody pro jeho vypracování, případné dopady a důsledky
- cíle zapojení veřejnosti, co se od konzultací očekává
- harmonogram zpracovávání strategického dokumentu (NSRR/NRP, OP atd.)
- složení pracovníku Mezičlánku (Organizačního článku, Expertní oponentní skupiny), informace, kdo koho zastupuje a spojení na dané členy těchto orgánů
- harmonogram termínů a konzultací pro vypracování připravovaných dokumentů
- zveřejnění všech aktuálních pracovních verzí (řádně rozlišitelných) včetně adresy, kam je možné posílat připomínky (e-mail, fax, poštovní adresa)
- pravidla podávání připomínek: připomínkový list, informace o postupu, jak bude s připomínkami naloženo
- případné výstupy konzultací, informace o vypořádání připomínek, finální verze vypracovaných dokumentů

Jako součást takové stránky může být instalována elektronická stránka na připomínky a dotazy občanů, popřípadě na jejich odpovědi.

Elektronickou formu komunikace a šíření informací je vhodné doplnit o:

- **tištěné informační materiály** (letáky, brožury vydávané pouze pro potřeby zpracování programového dokumentu; zvláště vhodné je připravit tištěný informační materiál se stručným popisem účelu a obsahu programového dokumentu, postupu a harmonogramu jeho zpracování, kontakty na odpovědné osoby) ,
- **informační místo – informační a připomínkovací středisko,**
- **zpravodaje, bulletin** – nutné zajistit relevantnost předkládané informace vzhledem ke skupině, které zpravodaj užívá,
- **média,**
- **veřejná slyšení/projednání.**

Informace by měly být:

- srozumitelné,
- stručné,
- přesné,
- včas zveřejněné.

Doporučujeme, aby internetová stránka měla svou vlastní doménu (např. www.konzultace2005.cz, www.pripominky2005.cz, apod.).

E-mailová konference

E-mailová konference je efektivní nástroj pro šíření aktuálních informací.

Doporučujeme využít stávajících emailových konferencí. Při využívání konference existující musí být dotázán jak její správce, tak samotní účastníci.

Při vytváření nové emailové konference by její účastníci měli být vždy registrováni na vlastní žádost.

Další minimální standardy partnerských konzultací:

- uspořádání úvodní konference s představením připravovaného procesu - vysvětlení účelu, postupu zpracování, harmonogramu a možnosti, jak se do procesu zapojit, systému připomínkování,
- uspořádání veřejných projednání (workshopy, kulaté stoly) jsou uspořádány minimálně v následujících fázích zpracování programového dokumentu:
  - po dokončení analýzy a návrhu priorit,
  - po dokončení návrhu opatření,
  - po dokončení finančního plánu a implementačního schématu,
- v každé fázi přípravy NSRR jsou zorganizována nejméně 2 veřejná projednání (workshopy, kulaté stoly) se zohledněním regionálního hlediska,
- upořádání závěrečné konference, kde jsou prezentovány finální výsledky a diskutován způsob řízení programu a zapojení partnerů do jeho realizace.

3.2.3. NNO v ŘKV a v pracovních skupinách pro NSRR

Pro zachování principu partnerství na národní úrovni je potřeba, aby NNO měly svého zástupce v ŘKV a ve všech pracovních skupinách (PS). Zástupci NNO v ŘKV (jeden zástupce NNO) a v pracovních skupinách pro aktualizaci Národního rozvojového plánu a přípravu Národního strategického referenčního rámce budou členové Expertní oponentní skupiny.

Zástupci NNO v ŘKV a pracovních skupinách budou předávat informace mezi Mezičlánkem a ŘKV a PS, prezentovat připomínky vzešlé z komunikace s NNO.

Členové EOS jsou voleni samotným neziskovým sektorem prostřednictvím:

- konference NNO,
- Asociace NNO,
- Výbor pro EU RR NNO.

K metodice výběrů členů EOS viz níže. Zpracovatel této zprávy a Expertní skupina zřízená pro účely jejího zpracování se shodla na Výboru pro EU RR NNO.

3.2.3.1. Expertní oponentní skupina

Pro účely zajištění odborného připomínkování z řad zástupců NNO jsou obvykle zřizovány odborné skupiny, kdy je důležité zachovat akceschopnost takové pracovní skupiny, proto mívá obvykle 10 – 15 členů. V tomto případě bude záležet počet členů EOS na počtu pracovních skupin při ŘKV (resp. při zpracovávání NSRR) včetně jednoho člena v ŘKV.

Na úrovni této pracovní skupiny se nevedou politická vyjednávání, ale odborná debata o zaměření a parametrech podpory jednotlivých oblastí, kterým se NSRR bude věnovat. Jednání EOS budou přístupná veřejnosti.

Členům EOS bude vždy vyplácena odměna a náklady spojené s účastí v této pracovní skupině (cestovné apod.), a to vybraným Mezičlánkem. Odměna členů expertní oponentní skupiny vychází z cen obvyklých pro poskytování odborných konzultačních služeb a je stanovena smluvním vztahem mezi Mezičlánkem a členy EOS na základě dostupného rozpočtu.

Mezičlánek poskytuje EOS administrativní zázemí.

EOS bude zodpovědná za následující:

- přenášení informací z ŘKV a pracovních skupin ŘKV do EOS/Mezičlánku
- odborná účast na jednáních, workshopech, seminářích k novému programovému období,
- odbornost informačních materiálů
- odborné zpracování došlých připomínek
- kontrola zpracování a vypořádání připomínek ŘKV a pracovními skupinami ŘKV a zajištění zpětné informace do NNO o jejich vypořádání
- odborná komunikace s dalšími pracovními skupinami, platformami apod. zajímajícími se o nové programové období
- připomínkování harmonogramu prací na NSRR a operačních programech a jeho zveřejnění

Povinnosti člena EOS:

- zpracovat zápis z jednání ŘKV nebo PS NNO,
- účastnit se jednání EOS, ŘKV nebo PS NNO,
- prezentovat výsledky z jednání EOS na PS nebo ŘKV a NNO na akcích pořádaných Mezičlánkem,
- zaujmout vlastní stanovisko k návrhům NNO a posoudit jeho relevanci,
- konzultovat svoje stanoviska s dalšími členy EOS, případně svými poradci.

3.2.3.2. Metodika výběru zástupců NNO do Expertní oponentní skupiny

Expertní oponentní skupina, tak jak byla navržena Experts group, může být zvolena Radou vlády pro nestátní neziskové organizace, a to Výborem RNNO pro spolupráci s EU (možné ve spolupráci s Výborem RNNO pro spolupráci s regiony). Výbor pro spolupráci s EU (Výbor EU) bude Ministerstvem pro místní rozvoj požádán o zajištění výběru zástupců NNO do této skupiny. Výbor EU na svém jednání požádá své členy o nominaci zástupců z řad NNO do Expertní oponentní skupiny.

Tito navržení zástupci musí splňovat následující kritéria:

- každý kandidát sepíše motivační dopis, kde jasně vysvětlí, proč právě jeho účast v Expertní oponentní skupině bude užitečná neziskovému sektoru jako celku
- dopis bude obsahovat závazek stát se členem jedné pracovní skupiny přípravy Národního strategického referenčního rámce, spolupracovat s ostatními zástupci NNO v Expertní oponentní skupině, poskytovat informace Mezičlánku a zajišťovat připomínkování připravovaných dokumentů
- každý kandidát přiloží k motivačnímu dopisu svůj profesní životopis
- každý kandidát přiloží reference o NNO, jejímž je členem nebo zaměstnancem
- každý kandidát přiloží návrh informování NNO o své činnosti v Expertní oponentní skupině, pracovní skupině NRP/NSRR,
- každý kandidát uvede odbornou oblast, které se bude věnovat v rámci práce v Expertní oponentní skupině

Na základě následujících kritérií navrhne Výbor RNNO pro spolupráci s EU kandidáty do Expertní oponentní skupiny při Mezičlánku:

- zda a jak byl kandidát doposud zapojen do přípravy České republiky na vstup do Evropské unie, zejména s ohledem na Strukturální fondy Evropské unie (*v minulém programovém období*)
- zda je kandidát odborně zdatný v oboru činnosti pracovní skupiny
- zda nestátní nezisková organizace, jejímž je navržený kandidát zaměstnancem nebo členem, působí na národní či regionální úrovni
- zda nestátní nezisková organizace, jejímž je navržený kandidát zaměstnancem nebo členem, je členem z některé sítě NNO
- zda má kandidát zkušenosti s problematikou neziskového sektoru
- zda nestátní nezisková organizace, jejímž je navržený kandidát zaměstnancem nebo členem, má k dispozici dostatečné informační nástroje pro informování ostatních NNO v daném sektoru

Výběr kandidátů by měl proběhnout co nejdříve a současně pro všechny pracovní skupiny. Doporučujeme, aby při výběru kandidátů byl předem sestaven seznam odborností potřebných pro práci v pracovních skupinách a ŘKV. Tento seznam ulehčí výběr kandidátů do pracovních skupin a ŘKV včetně pokrytí všech odborností při výběru.

Kvalifikační předpoklady kandidátů pro výběr zástupce NNO do ŘKV jsou [v příloze č. 5.9.](#)

3.2.4. Provázanost s přípravou operačních dokumentů

Využití předloženého návrhu systému zapojení veřejnosti do programového období se předpokládá u přípravy vlastních operačních programů, aby byla zajištěna vazba NSRR a OP. Princip partnerství je nutné aplikovat i při přípravě operačních programů.

Navržený systém je možné použít přímo, tedy mezičlánek zajišťující komunikaci a informační toky může být jeden pro všechny operační programy, a nebo každý operační program může mít svůj mezičlánek. Navržený systém je možno modifikovat, avšak podstata zůstává stejná. Vzhledem k tomu, že v době zpracovávání tohoto systému nejsou známy počty OP ani způsob projednávání, nemohl být navržen detailní postup pro OP. Pro OP je možné využít stejné komunikační a informační nástroje jako pro NSRR. Pouze pokud by byl zapracováván ROP, doporučujeme, aby byla využita doporučení uvedená v kapitole [5.3. Systém partnerství na regionální úrovni](#).

3.2.5. Provázanost s ex-ante hodnocením a strategickým posouzením vlivů na životní prostředí

V současné době je Regionálním environmentálním centrem ČR zpracováván projekt Integrované posuzování národního rozvojového plánu ČR (NRP)¹¹.

Cílem tohoto projektu je pomoci státní exekutivě posílit a posunout procesy tvorby koncepcí směrem ke společně sdílenému cíli udržitelného rozvoje.

Specifické cíle projektu:

- Provést detailní následnou (ex-post) analýzu zkušeností z posouzení vlivů NRP na životní prostředí (SEA) a posouzení sociálně-ekonomických dopadů NRP v rámci ex-ante hodnocení; zkoumat vzájemné vazby a jejich vstupy do plánovacího procesu NRP a konzultaci s klíčovými skupinami a úřady
- Navrhnout – na základě výsledků závěrů předchozích prací (zkoumání) – společný rámec posuzování pro možné použití při hodnocení budoucích programových dokumentů pro Strukturální fondy EU v České republice a dalších nových státech EU.

Při návrhu systému zapojení veřejnosti do nového programového období bylo myšleno na možnost použití navrženého systému v rámci hodnocení ex-ante a strategického posuzování vlivů na životní prostředí.

Základní principy provázání naplňování principu partnerství při programování s ex-ante hodnocením a SEA jsou následující:

¹¹ Informace o projektu na Internetu: http://www.reccr.cz/projektys/sea/sia_unep/uvod.html

- hodnotitelé pracují s výstupy partnerských konzultací a výstupy expertní oponentní skupiny NNO;
- hodnotitelé se dohodnou na formě spolupráce se zhotovitelem tohoto projektu, především formátu předávaných výstupů, harmonogramu, vzájemné účasti na jednáních apod. *(doporučuje se zpracovat společnou metodiku);*
- v rámci projednávání při partnerských konzultacích k návrhům programových dokumentů jsou diskutovány i výsledky ex-ante hodnocení a SEA;
- informační nástroje vytvořené pro informování neziskových organizací v rámci tohoto projektu budou využívány i pro potřeby zveřejňování výsledků ex-ante a SEA (hodnocení vlivů programů na životní prostředí);
- systém účasti, partnerských konzultací a informování navržený v tomto projektu pro potřeby zapojení NNO do procesu lze použít i pro další cílové skupiny, které nejsou v tomto projektu *zohledňovány* (např. akademickou obec, podnikatelský sektor, agrární sektor apod.).

Proto doporučujeme, aby závěry projektu „Integrované posuzování Národního rozvojového plánu ČR“ byly respektovány v rámci navrženého systému zapojení veřejnosti do nového programového období.

4. Implementační část

4.1. Návrh Terms of Reference pro výběr organizátora/mezičláku

ZADÁNÍ (Terms of Reference) pro předkladatele nabídek

pro projekt **“XX/05 Partnerství při přípravě programových dokumentů pro období 2007 - 2013”** hrazený z prostředků technické pomoci dle opatření 5.2 „Technická pomoc CSF“ SROP s předpokládanou cenou do 2 mil. Kč.

1. ZÁKLADNÍ INFORMACE

1.1. Zadavatel	Instituce	Česká republika Ministerstvo pro místní rozvoj
	Adresa	Staroměstské nám. 6, 110 15 Praha 1
1.2. Odpovědný útvar	Odbor	Odbor Rámce podpory Společenství
	Odpovědný ředitel	Mgr. Arnošt Marks, PhD.
1.3. Kontaktní útvaru	Oddělení	
	Odpovědná vedoucí	
	Koordinátor projektu	
1.4. Kontakty	Telefon (E. Píšová)	
	E-mail	
	Telefon (D. Grohlig)	
	E-mail	

2. PROJEKT

2.1 Název projektu

“XX/05 Partnerství při přípravě programových dokumentů pro období 2007 - 2013”

2.2 Cíl projektu

Cílem projektu “XX/05 Partnerství při přípravě programových dokumentů pro období 2007 - 2013” je iniciace a řízení partnerského dialogu mezi MMR ČR, resorty, ekonomickými a sociálními partnery a občanským sektorem o Národním rozvojovém plánu resp. Národním strategickém referenčním rámci s vazbou na připravované operační programy.

Prostřednictvím realizovaného projektu tak budou částečně realizována ustanovení čl. 10 Návrhu NAŘÍZENÍ RADY o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti publikovaného v Bruselu dne 14.7.2004 pod č. KOM(2004) 492.

2.3 Očekávané výsledky

Očekávaným výsledkem projektu je zajištění partnerství při zpracování Národního rozvojového plánu resp. Národního strategického referenčního rámce v následující struktuře:

- Odborná a organizační podpora zástupců nestátních neziskových organizací v Řídícím a koordinačním výboru a odborných pracovních skupinách pro zpracování Národního rozvojového plánu resp. Národního strategického referenčního rámce,

- Zpracování podkladů pro partnerský dialog MMR, resortů, sociálních a ekonomických partnerů a občanského sektoru,
- Organizace veřejných projednání, workshopů a kulatých stolů s dotčenými a zainteresovanými organizacemi ve stanoveném minimálním rozsahu,
- Cílená informační kampaň o programových dokumentech,
- Zpracování výstupů veřejných jednání a expertních stanovisek dotčených a zainteresovaných organizací jako podkladů pro zpracování a ex-ante hodnocení programových dokumentů v maximálně srozumitelné formě pro NNO
- Zajištění komunikace a toků informací mezi odpovědnými ministerstvy a NNO týkající se přípravy na další programovací období 2007-2013 a přípravy Národního strategického referenčního rámce.

2.4 Charakteristika projektu

2.4.1 Charakteristika partnerství v programování

Stěžejním principem fungování strukturálních fondů EU, který Evropská komise zdůrazňuje, je princip Partnerství. Platné nař. 1260/1999 (EC) stanoví, že princip Partnerství je naplněn, pokud jsou "Akce Společenství ... připravovány **v úzké spolupráci, dále jen "partnerství"**, mezi Komisí a členským státem společně s orgány a subjekty,..., zejména s regionálními a místními orgány a jinými příslušnými veřejnými orgány, hospodářskými a sociálními partnery, všemi ostatními subjekty v tomto rámci".

Evropská komise publikovala v Bruselu dne 14.7.2004 po č. KOM(2004) 492 v konečném znění 2004/0163 (AVC) návrh Nařízení Rady o obecných ustanoveních týkajících se Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a Fondu soudržnosti pro období 2007 - 2013.

Definice je oproti stávajícímu období konkrétnější:

O pomoci z fondů Komise rozhoduje v rámci úzké spolupráce, dále jen „partnerství“, mezi Komisí a členským státem. Členský stát v souladu se současnými vnitrostátními pravidly a postupy organizuje partnerství s orgány a subjekty, které určí, jmenovitě:

- a) s příslušnými regionálními, místními, městskými a jinými veřejnými orgány;
- b) s hospodářskými a sociálními partnery;
- c) s jakýmkoli příslušnými subjekty, které zastupují občanskou společnost, ekologické partnery, nevládní organizace a orgány zodpovědné za podporu rovnoprávnosti mezi muži a ženami.

Každý členský stát jmenuje nejrepresentativnější partnery na národní, regionální a místní úrovni a v hospodářské, sociální nebo jiné oblasti, dále jen „partneři“. Členský stát zajistí široké a efektivní zapojení všech příslušných subjektů v souladu s vnitrostátními pravidly a postupy, přičemž přihlédne k potřebě podporovat rovnoprávnost mezi muži a ženami a udržitelný rozvoj prostřednictvím integrace požadavků na ochranu a zlepšování životního prostředí.

Partnerství má být vedeno v plném souladu s příslušnými institucionálními, právními a finančními jurisdikcemi každé kategorie partnerů.

Partnerství zahrnuje přípravu a sledování národních strategických referenčních rámců i přípravu, provádění, sledování a hodnocení operačních programů. Členské státy zapojí každého z příslušných partnerů a zejména regiony do různých programových fází ve lhůtě stanovené pro každou fázi.

Jako metodický rámec pro naplnění principu partnerství v programování využití strukturálních fondů EU lze využít např. následující materiály:

- Návrh systému zapojení nestátních neziskových organizací do přípravy programových dokumentů na období 2007-2013.
- Stulík D., Drhová Z., Svobodová J.: Návrh metodiky na zapojování veřejnosti do přípravy strategických dokumentů – pracovní verze, NROS, Zelený kruh, CpKP, Praha, srpen 2004.
- Pelcl P., Rosecký D., Orinikaková P.: „Zapojení veřejnosti do plánování regionálního rozvoje – základní metodická doporučení“, CpKP, Přerov, říjen 2001.

Partnerský dialog musí být při zpracování programových dokumentů těsně provázán se samotným zpracováním dokumentu, ale především s jeho ex-ante hodnocením dle čl. 46. návrhu Nařízení Rady KOM(2004) 492.

Základní principy provázání naplňování principu partnerství při programování s ex-ante hodnocením jsou následující:

- ex-ante hodnotitel pracuje s výstupy partnerských konzultací a výstupy expertní oponentní skupiny NNO;
- ex-ante hodnotitel se dohodne na formě spolupráce se zhotovitelem tohoto projektu, především formátu předávaných výstupů, harmonogram, vzájemné účasti na jednáních apod. (doporučuje se zpracovat společnou metodiku);
- v rámci projednávání při partnerských konzultacích k návrhům programových dokumentů jsou diskutovány i výsledky ex-ante hodnocení a SEA;
- informační nástroje vytvořené pro informování neziskových organizací v rámci tohoto projektu budou využívány i pro potřeby zveřejňování výsledků ex-ante a SEA (hodnocení vlivů programů na životní prostředí);
- systém účasti, partnerských konzultací a informování navržený v tomto projektu pro potřeby zapojení NNO do procesu lze použít i pro další cílové skupiny, které nejsou v tomto projektu zohledňovány (např. akademickou obec, podnikatelský sektor, agrární sektor apod.).

Základní principy provázání naplňování principu partnerství při programování s ex-ante a SEA budou vycházet ze závěrů projektu „Integrované posuzování Národního rozvojového plánu ČR“, zpracované Regionálním environmentálním centrem ČR.

2.4.2 Účast NNO

Účast NNO v programovém týmu – především Řídicím a koordinačním výboru a jím zřízených pracovních skupinách je základem celého systému partnerství v programování. V rámci projektu bude založena expertní oponentní skupina složená ze zástupců NNO v ŘKV a souvisejících orgánech, která se bude účastnit zpracování programových dokumentů.

Zástupci NNO do ŘKV a souvisejících orgánů budou nominováni Výborem pro spolupráci s EU při Radě vlády pro nestátní neziskové organizace. Zhotovitel projektu poskytuje expertní oponentní skupině především odborné a organizační zázemí, zprostředkovává komunikaci členů skupiny se zadavatelem a dalšími subjekty účastnicími se zpracování programových dokumentů.

Minimální standard organizační a odborné podpory Expertní oponentní skupině:

- Administrativní podpora expertní oponentní skupiny – smlouvy se členy expertní skupiny na jejich účast v programování, platby a související agenda, vyřizování korespondence s neziskovými organizacemi a veřejností ohledně účasti NNO při zpracování NRP a NSRR, další dle potřeb a požadavků členů expertní oponentní skupiny,
- Organizace jednání expertní oponentní skupiny a příprava podkladů pro jednání oponentní skupiny,
- Zpracování a kompletace výstupů expertní oponentní skupiny, předání odpovědným adresátům na úrovni řídicích orgánů, zpracovatelů programových dokumentů nebo v rámci ex-ante hodnocení v dohodnutém formátu,
- Prezentace výstupů expertní oponentní skupiny navenek při veřejných jednáních nebo v rámci informační kampaně,
- Organizační podpora účasti zástupců NNO v ŘKV a PS na veřejných jednáních

Zhotovitel musí v rámci nabídky vždy dodržet minimální standard. Uvede i případné doplňující aktivity. Zhotovitel musí klást důraz na srozumitelnost

2.4.3 Partnerské konzultace s neziskovým sektorem

Partnerství není realizováno pouze prostřednictvím přímé účasti NNO v odborných orgánech a pracovních skupinách. Partnerské konzultace slouží jako nástroj pro

- širší dialog o obsahu zpracovávaných programových dokumentů s občanským sektorem.

- pro verifikaci stanovisek prezentovaných expertní oponentní skupinou v širším plénu dotčených a zainteresovaných organizací.

Minimální standard partnerských konzultací organizovaný zhotovitelem:

- **Úvodní konference** (představen záměr zpracovat programový dokument, vysvětlen jeho účel, postup zpracování, harmonogram a možnosti, jak se do procesu zapojit).
- **Veřejná jednání** - workshopy, kulaté stoly, veřejná projednání – formát dle potřeby a fáze rozpracovanosti programového dokumentu:
  - uspořádány minimálně v následujících fázích zpracování programového dokumentu:
    - po dokončení analytické části a návrhu priorit programu
    - po dokončení návrhu opatření,
    - po dokončení finančního plánu a implementačního schématu.
  - V každé fázi jsou zorganizována nejméně 2 veřejná setkání (veřejná projednání, workshopy, kulaté stoly), tak aby bylo pokryto celé území ČR (např. Čechy, Morava).
- **Závěrečná konference** (prezentováno finální znění programového dokumentu a diskutován způsob řízení programu a zapojení partnerů do jeho realizace)

Zhotovitel je odpovědný za maximálně srozumitelné zpracování výstupů z veřejných jednání a jejich předložení v dohodnutém formátu ministerstvu(ům), zpracovateli programového dokumentu a uplatnění v rámci ex-ante hodnocení programu.

Zhotovitel musí v rámci nabídky vždy dodržet minimální standard. Uvede i případné doplňující aktivity.

2.4.4 Informační kampaň

Minimální standard informační kampaně:

- Je zřízena a spravována
  - internetová stránka s vlastní doménou;
  - e-mailová konference.
- Je provozováno informační středisko s pevně stanovenou otevírací dobou, kde je možné si vyzvednout písemné materiály a připomínkovat v té době dostupné verze programových dokumentů.
- Je zpracován tištěný informační materiál o postupu zpracování programového dokumentu, informačních zdrojích a možnostech, jak se zapojit.

Uvedený minimální standard je podle potřeb a možností doplněn o:

- **zpravodaje, bulletin** (mohou být vydávány samotnými NNO, ministerstvy, kraji, jinými subjekty).
- **média.**

Zveřejňované informace na internetové stránce vždy obsahují:

- Vyhlášení daného konzultačního procesu
- Kontakt na osobu, která za daný konzultační proces zodpovídá – ministerstvo, kontaktní osoba za zhotovitele,
- Předmět konzultací: jaký dokument, vazba na politiky EU, související legislativa ČR a EU
- Význam daného dokumentu: důvody pro jeho vypracování, případné dopady a důsledky
- Cíle zapojení veřejnosti, co se od konzultací očekává
- Harmonogram zpracovávání programového dokumentu,
- Složení Řídicího a koordinačního výboru a odborných pracovních skupin, informace, kdo koho zastupuje a spojení na členy těchto orgánů
- Harmonogram termínů a partnerských konzultací
- Všechny aktuální pracovní verze včetně adresy, kam je možné posílat připomínky (e-mail, fax, poštovní adresa),
- Pravidla pro podávání připomínek: připomínkový list, informace o postupu, jak bude s připomínkami naloženo,
- Výstupy partnerských konzultací – informace o vypořádání připomínek, finální verze vypracovaných dokumentů apod.

Zhotovitel musí v rámci nabídky vždy dodržet minimální standard. Uvede i případné doplňující aktivity.

2.4.5. Vazba na pozdější zpracování OP

Národní rozvojový plán resp. Národní strategický referenční rámec jsou hierarchicky nejvyšší programové dokumenty, které jsou podrobně rozpracovány formou operačních programů. Princip partnerství se ve fázi programování vztahuje na zpracování všech typů programových dokumentů a účast NNO, partnerské konzultace a informační kampaň nemůže probíhat izolovaně od pozdějších fází programování.

Zhotovitel v nabídce výslovně uvede, jak bude jeho činnost provázána se zpracováním ostatních typů programových dokumentů – především operačních programů.

2.4.6. Vyhodnocení dopadů partnerství

V závěrečné fázi projektu proběhne vyhodnocení dopadů partnerství na systém implementace strukturální pomoci EU v ČR na základě metodiky stanovené ve spolupráci zadavatele a zhotovitele po uzavření smlouvy o realizaci projektu.

2.4.7. Realizace projektu

Projekt bude realizován přímým způsobem, tj. smluvním zhotovitelem, s dohledem zadavatele a odborné skupiny ustanovené pro tento projekt. Deskriptor úlohy zhotovitele je uvedena v v bodě 3.

3. ROZSAH PRACÍ

3.1 Úloha zhotovitele

- Zhotovitel dodá výstupy dle podmínek uvedených v tomto zadání (v bodě 7).
- Více zhotovitelů může vytvářet společné týmy a podávat nabídku společně. V nabídce však musí být jasné, jaká právnická osoba bude smluvně ve vztahu se zadavatelem (společný tým je pokládán za jednoho zhotovitele).
- Zhotovitel zpracovává nasmlouvanou činnost vlastním jménem, samostatně a za dohledu pracovníků Rámce podpory Společenství a operačních programů.
- Zhotovitel vykonává činnost samostatně v místě uvedeném v předložené nabídce. Terénní činnost bude prováděna na území krajů České republiky.
- Při vymezených činnostech může zhotovitel vykonávat činnost v doprovodu pracovníků Rámce podpory Společenství a operačních programů.
- Část činností může zhotovitel poptat u jiných, třetích, subjektů. Za kvalitu výstupů dodaných subdodavateli ručí zhotovitel.
- Veškerá práva, vč. autorských, vlastnických, aj., k výstupům projektu, k podkladům, expertním studiím, průzkumům, atp. přecházejí po ukončení projektu na zadavatele.

3.2 Výčet požadovaných aktivit

- Sběr informací a analýza dokumentů
- Tvorba metodiky postupu realizace projektu ve spolupráci se zhotovitelem ex-ante hodnocení
- Tvorba metodiky hodnocení dopadů projektu
- Tvorba a správa informačních nástrojů, nejméně dle minimálního standardu stanoveného výše v kap. 2.4.4. (Minimální standard může zhotovitel doplnit o další nástroje. Výčtem informačních nástrojů uvedeným v nabídce je zhotovitel po jejím podání vázán)
- Ustavení expertní oponentní skupiny
- Úvodní konference
- První zpráva zadavateli a zainteresovaným subjektům
- Správa vytvořených informačních nástrojů
- Řízení a organizace práce expertní oponentní skupiny, smlouvy se členy expertní oponentní skupiny, financování činnosti expertní skupiny
- Zpracování výstupů expertní oponentní skupiny, studií, stanovisek

- Organizace partnerských konzultací vč. přípravy podkladových a vysvětlujících materiálů
- Zpracování výstupů partnerských konzultací
- Spolupráce na úpravách programových dokumentů v rámci ex-ante hodnocení na základě výstupů z expertní oponentní skupiny a partnerských konzultací
- Druhá zpráva zadavateli a zainteresovaným subjektům
- Vyhodnocení dopadů partnerství
- Závěrečná konference
- Závěrečná zpráva zadavateli a zainteresovaným subjektům

3.3 Popis požadované závěrečné zprávy

Závěrečná zpráva musí být zpracována v českém a anglickém jazyce a musí obsahovat minimálně následující položky:

- a) Stručné vyhodnocení průběhu projektu (max. 3 strany).
- b) Popis aplikované metodiky realizace projektu (s odkazy na odborné podložení metodik).
- c) Popis základních výstupů a výsledků projektu.
- d) Závěry vyhodnocení dopadů partnerství.
- e) Návrhy a doporučení.

3.4 Předání závěrečné zprávy

- a) Zpráva bude vyhotovena ve dvou originálech (jeden anglický a jeden český) a v osmi kopiích (z toho dvě anglické), přičemž výchozí bude verze v českém jazyce;
- b) Zpráva bude předána i v elektronické podobě ve verzi obou zmíněných jazyků ve formátu MS Word;
- c) Zpráva bude předána zadavateli v termínu viz. čl. 6. Místem předání bude kancelář zadavatele viz. čl. 1;

3.5 Časování aktivit

3.5.1 popis	zahájení projektu
Termín I.	
3.5.2 popis	Prezentace první zprávy
termín II.	
3.5.3 popis	Prezentace druhé zprávy
term III.	
3.5.5 popis	Vyhodnocení
termín V.	
3.5.6 popis	Prezentace závěrečné zprávy
termín IX.	

4. MONITORING, KONTROLA A HODNOCENÍ PROJEKTU

4.1. Monitoring a kontrola projektu

Stádia naplnění projektu budou monitorována a kontrolována pověřenými pracovníky RPS a OP. Termíny jsou uvedeny v časovém harmonogramu. V těchto kontrolních termínech bude ze strany zadavatele možné provádět dialog se zhotovitelem o možném usměrňování aktivit projektu.

4.2. Hodnocení realizace projektu

Hodnocení produktu, tj. požadavků zadavatel	1. Popis hodnocení požadavků	a) Hodnocení spolupráce zadavatele a zhotovitele. (10%)		
		b) Hodnocení kvality práce expertní oponentní skupiny (30%)		
		c) Hodnocení partnerských konzultací (20%)		
		d) Hodnocení informační kampaně (20%)		
		e) Hodnocení dopadů projektu (20%)		
	2. Indikátory hodnocení	Indikátor	Bodový rozsah ¹	% celku
		b) Probíhaly konzultace zhotovitele se zadavatelem v oblastech, kde byla činěna rozhodnutí?	1-5	10%
		c) Byly dodržovány časové termíny ze strany zhotovitele?	1-5	
		d) Úroveň koordinace aktivit členů expertní oponentní skupiny	1-5	30%
		e) Množství výstupů expertní oponentní skupiny.	1-5	
		e) Relevance výstupů expertní oponentní skupiny	1-5	
		f) Intenzita a kvalita komunikace expertní oponentní skupiny s dotčenými a zainteresovanými organizacemi	1-5	
		f) Počet účastníků partnerských konzultací	1-5	20%
		g) Množství výstupů partnerských konzultací	1-5	
		g) Relevance výstupů partnerských konzultací	1-5	
		i) Intenzita a kvalita spolupráce sektorů v rámci partnerských konzultací	1-5	
		j) Spolupráce s ex-ante hodnotitelem	1-5	
		k) Hodnocení (spokojenost) účastníků	1-5	
		l) Srozumitelnost a aktuálnost informačních materiálů (podkladů, prezentace, atp.)	1-5	30%
		m) Míra interaktivnosti použitých informačních nástrojů	1-5	
		n) Návštěvnost webové stránky	1-5	
		o) Návštěvnost informačního centra	1-5	
		p) Množství neelektronických informačních materiálů	1-5	
		q) Dopady projektu dle zvolených indikátorů	1-5	10%
		r) Množství zpětné vazby (ohlasů, dotazů ze strany NNO)	1-5	

ad ¹) 1 = 100-90% = vynikající, 2 = 89-80% = vyhovující, 3 = 79-70% = dobrý,

4 = 69-60% = přijatelný, 5 = 59-0% = nevyhovující

5. FINANČNÍ PODMÍNKY PROJEKTU

- nejvyšší možná cena realizace projektu v Kč:

- maximální částka projektu XX/05 celkem (cenový strop):..... vč. DPH,-Kč

6. HARMONOGRAM VÝBĚROVÝCH A SMLUVNÍCH PROCEDUR

6.1. Zahájení přípravy zadání		n ₄ –
6.2. Rozeslání tohoto zadání členům odborné skupiny k připomínkám		n ₃ –
6.3. obdržení připomínek členů odborné skupiny a následné zpracování připomínek		n ₂ –
6.4. projednání a schválení materiálu odbornou skupinou (fyzicky, popř. korespondenčně)		n ₁
6.5. Výzva k podání nabídek – pu	zahájení	n ₁ –
6.6. Příjem nabídek	ukončení	do n ₂ –
6.7. Výběr nabídek	zahájení	n ₃ –
	ukončení	n ₄ –
6.8. Vyrozumění účastníků	způsob	účastníci budou vyrozuměni písemně na adresu uvedenou v předložené nabídce (vyrozumění bude odesláno do 5ti pracovních dnů od výběru. Vítěz bude kontaktován i telefonicky.
	termín	odesláno do n ₅ –
6.9. Vyjednávání smluvních podmínek (ukončeno uzavřením smlouvy). Uzavřením smlouvy je započato zahájení realizace.	6.9.1 zahájení	n ₆ –
	6.9.2 ukončení	n ₇ –
6.10. Průběh projektu	6.10.1. zahájení	N –
	6.10.2 ukončení	n + 365

7. POŽADOVANÁ NABÍDKA

7.1 Popis požadované nabídky

Podaná nabídka musí být v českém jazyce a musí obsahovat (max. 60 str.; min. 10 str.):

- Splnění kvalifikačních požadavků pro předkladatele (viz bod 7.2);
- Popis metodiky, která bude aplikována;
- Identifikace cílových skupin projektu;
- Popis informačních a komunikačních nástrojů, které budou použity pro informační kampaň a partnerské konzultace
- Popis předpokládaných technik konzultací a dialogu s dotčenými a zainteresovanými skupinami;
- Popis vazby realizovaných partnerských aktivit na další programové dokumenty (operační programy);
- Popis realizačního týmu: měl by obsahovat tyto pozice v množství dle úvahy:
  - Team leader – klíčový expert v oblasti vedení partnerského dialogu při zpracování strategických dokumentů, expert v oblasti strukturálních fondů EU,
  - Experti podle oblastí,
  - Technický personál.

Složení týmu musí být z nabídky přehledné a doložené životopisy expertů. Tým musí být schopen předkládat a obhajovat své výstupy v ČJ a AJ. Členové týmu nesmí být součástí týmu jakéhokoli dalšího předkladatele nabídky.

- h) Životopisy obsahující profesní zkušenosti a dovednosti expertů;
- i) Úřední zápis nebo jeho kopii o právní subjektivitě předkladatele.

Nabídka bude zpracována ve formě projektu a bude rozdělena do dvou samostatných částí (zapečetěných obálek). 1. část bude obsahovat projekt, vč. všech v tomto zadání uvedených náležitostí mimo finanční rámec. 2. část, finanční nabídka, bude obsahovat předpokládaný rozpočet, vč. detailní kalkulace ceny, demonstrace tvorby rozpočtu a rozložení finančních položek (team leader, experti, technický personál, cestovní náklady, per diems, jiné náklady, atp.).

Nabídka bude dodána ve 2 originálech (podepsaných statutárním zástupcem) a v 7 kopiích. K nabídce musí být přiloženo toto zadání podepsané statutárním zástupcem.

Přijímány budou nabídky v nepoškozeném a neotevřeném obalu. Podavatel nabídky označí samostatné části tituly „*NABÍDKA*“ a „*FINANČNÍ NABÍDKA*“. Tyto následně vloží do společného obalu, který bude označen *textem* „*NEOTVÍRAT - PROJEKT XX/05 - PARTNERSTVÍ*“ a kontaktní údaje viz čl. 1.

7.2. Kvalifikační předpoklady předkladatele nabídky

Předkladatel, který nedoloží splnění následujících předpokladů bude vyloučen z posuzování technické a finanční kvality nabídky:

- 1) předkladatel je právnickou osobou, která byla založena nejpozději v roce 1998. V případě předkladatele – sdružení právnických osob – musí tuto podmínku splňovat člen sdružení oprávněný za toto sdružení jednat.
- 2) předkladatel poskytuje nebo v minulosti poskytoval služby neziskovým organizacím v ČR nejméně 3 po sobě jdoucí kalendářní roky
- 3) předkladatel publikoval nejméně 1 publikaci týkající se partnerství nebo zapojování veřejnosti
- 4) předkladatel v minulosti realizoval a úspěšně dokončil nebo v současnosti realizuje nejméně 3 projekty financované ze strukturálních fondů (ERDF, ESF, EAGGF) nebo předstupních fondů (Phare, ISPA, Sapard), kdy celkový rozpočet každého z takto vykazovaných projektů není nižší než 30.000,- EUR.
- 5) Předkladatel doložil partnerské smlouvy s dalšími subjekty, se kterými hodlá spolupracovat při realizaci projektu (nezaměňovat se smlouvu o sdružení – konsorcium).

7.3. Hodnocení obdržené nabídky

Do hodnocení fáze hodnocení technické a finanční kvality postupují pouze nabídky těch předkladatelů, kteří splnili kvalifikační předpoklady. Body se přidělují dle míry naplnění každého kritéria v rozpětí 0 – X, dle „ocenění“ váhy každého kritéria.

1. Hodnocení administrativní správnosti	Ano/Ne	a) Plně český jazyk?	
		b) Byly dodány dvě obálky?	
		c) Obsahuje nabídka požadavky dle bodu 7.1 tohoto zadání?	
		d) Pokračovat dále v hodnocení nabídky?	
2. Hodnocení metodické	<i>oblast</i>	<i>Popis</i>	<i>Body</i>
	Strategie metodologie	a) Jaká je kvalita formulace (detailnost, jednoznačnost, atp.) metod pro realizaci projektu?	10
		b) Jaká je míra relevance formulovaných metod pro projektový záměr?	10
		d) Jak detailně jsou respektovány minimální standardy partnerství?	5
		e) Jak inovativně a efektivně byl minimální standard doplněn?	5
		f) Celkové hodnocení strategie a metodologie: vnitřní provázanost a koherence, územní vyváženost - institucionální pokrytí národní i regionální dimenze plánu.	10
	Časování aktivit	f) Je harmonogram jasný, úplný a realistický?	10
	Přístup	g) Vazba na zpracování dalších programových dokumentů, proveditelnost a relevance navrhovaných aktivit	5
	Subjekt Předkládající nabídku	i) Zhodnocení vedoucího člena týmu.	10
		j) Předkladatel prokázal u členů týmu důkladnou znalost principů politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU a pravidel pro administraci strukturálních fondů EU.	20
		k) Předkladatel prokázal mezioborové zaměření členů týmu.	5
		l) Předkladatel prokázal u členů týmu zkušenost v oblasti zapojování veřejnosti a NNO do zpracování strategických dokumentů v oblasti regionálního rozvoje (plány, programy, koncepce).	10

Do dalšího výběru postupuje subjekt, který dosáhne alespoň 80 bodů. K nabídce budou následně přiřazeny body za hodnocení ceny. Nabídková cena ve výši cenového stropu bude ohodnocena o body.

Dále budou celé body finančním nabídkám přiděleny na základě nepřímé úměry v rozsahu, který bude kalkulován jako rozdíl mezi cenovým stropem a nabídnutou cenou, přičemž maximálnímu počtu 10 bodů odpovídá rozdíl ve výši 50% stanoveného cenového stropu. Vybrána bude nabídka, která dosáhne nejvyššího celkového součtu bodů. V případě nerozhodného stavu bodů rozhoduje kvalita strategie a metodologie. U projektů, které nedosáhnou stanoveného bodového zisku 80 bodů, nebude finanční nabídka otevřena.

8. VÝKLAD VYBRANÝCH POJMŮ A ZKRATEK

Zadavatel	osoba uvedená v čl. 1
Zhotovitel	osoba, která bude naplňovat činnosti projektu, tj. osoba, která podává nabídku a je s ní na základě výběrového řízení uzavřen smluvní vztah o realizaci zakázky
6/04	Číslo, pod kterým je projekt veden v rámci evaluačního plánu
EK	Evropská komise
SF	Strukturální fondy
RPS	Rámec podpory Společenství
OP	Operační program
ŘO	Řídící orgán
PO	Platební orgán
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Evaluační jednotka / EvaSFun / Evaluační jednotka SF	Ministerstvo pro místní rozvoj, Odbor Rámce podpory Společenství, Oddělení evaluační jednotky strukturálních fondů (odd. 325)
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
SEA	Strategické posouzení vlivů na životní prostředí
SROP	Společný regionální operační program
OPRLZ	Operační program rozvoj lidských zdrojů
OPPP	Operační program průmysl a podnikání
n_x	Proměnné pro indikaci termínů

5. Přílohy

5.1. Seznam členů Experts Group

Členové Experts Group:

Jana Svobodová, CpKP – vedení Experts Group

Petr Pelcl, Krajský úřad Plzeňského kraje

Hana Vlčková – SKOK

Oldřich Čepelka - Asociace nestátních neziskových organizací ČR

David Stulík – NROS

Miroslav Kundera – Nadace Partnerství

Zuzana Drhová – Zelený kruh

Tomáš Kažmierski - REC ČR

Pavel Trantina – Česká rada dětí a mládeže

Členové CpKP – Eva Macurová, Jana Hrnčířová, Milena Surmová, Daniel Rosecký, Ondřej Marek, Roman Haken, Josef Zdražil a další.

5.2. Analýza partnerství při zpracování programových dokumentů regionální politiky EU v České republice pro období 2004 – 2006

Zpracovali: Petr Pelcl
Josef Zdražil

22. únor 2005

1. Úvodní informace

1.1. Účel analýzy

Analýza shrnuje zkušenosti České republiky s naplňováním principu partnerství při zpracování programových dokumentů pro čerpání pomoci v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU pro období 2004 – 2006. Text se soustředí na systém zpracování programových dokumentů, jak proběhl v letech 1999 – 2004 na území České republiky s důrazem na roky 2002 – 2003, kdy přípravné práce vrcholily. Vedle analýzy stavu partnerství v ČR rámcovým způsobem vyhodnocuje i systémy partnerství v dalších středoevropských státech (Slovensko, Maďarsko, Polsko), které se připravovaly na vstup do EU a tedy čerpání pomoci v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU současně s ČR a zároveň měly obdobné socio-ekonomicko-politické podmínky. Tyto státy proto mohou sloužit jako dodatečný rezervoár zkušeností a příkladů pro ČR.

Analýza slouží jako podklad pro návrh systému partnerství a komunikace s NNO a veřejností při přípravě na programové období 2007 – 2013.

Při zpracovávání zpracovatelé vycházeli především z následujících podkladů:

- Gabal Analysis & Consulting a NROS pro CpKP: Spolupráce NNO a veřejné správy při tvorbě strategických rozvojových dokumentů, Praha, květen 2003
- Svobodová M., Bergerová M.: Partnerství veřejné správy a legitimita NNO (s přihlédnutím ke Strukturálním fondům EU), podkladová studie pro „Zprávu o neziskovém sektoru v ČR“, podklad pro zasedání Rady vlády pro nestátní neziskové organizace dne 14. prosince 2004, Spiralis, CpKP, Praha, duben 2004
- závěrečné zprávy projektů realizovaných CpKP ČR pod souhrnným názvem „Partnerství pro rozvoj“ v letech 2001 – 2004 pro MMR ČR, NROS, C.S. MOTT Foundation, Department for International Development UK, Regional Environmental Centre for CEE atd.
- P. Pelcl and col.: Public Participation in regional development in Central Europe, CpKP Czech Republic, MTvSz Hungary, European Eco-centre Poland, Přerov, květen 2002
- Partnerships for Sustainable Development? – Report on the Structural Funds Programming Process in Central Europe; Centre for Community Organising, Czech Rep., National Society of Conservationists,

- Hungary, Green Liberty, Latvia, European Center for Sustainable Development, Poland, Center for Environmental Public Advocacy, Slovakia, Milieukontakt Oost-Europa, The Netherlands; Budapest; February 2004
- Harvey B.: The illusion of inclusion, Access by NGOs to the structural funds in the new member states of Eastern and Central Europe - Report for the Euro Citizen Action Service, Brian Harvey Social Research, Dublin, July 2004
  - Pelcl P., Rosecký D., Oriniaková P.: Zapojení veřejnosti do regionálního rozvoje – základní metodická doporučení, CpKP, Přerov, 2001
  - Stulík D., Svobodová J., Drhová Z.: Návrh metodiky na zapojování veřejnosti do přípravy strategických dokumentů (pracovní verze), NROS, CpKP, Zelený kruh, Praha, srpen 2004
  - zápisy z jednání pracovní skupiny „NNO & regionální rozvoj“ z let 2002 - 2004
  - zápis z jednání Experts group pro partnerství ze 27.1.2005, MMR ČR, Praha
  - záznamy z jednání Focus group pro partnerství

1.2. Údaje o zadavateli

Zpracování analýzy bylo zadáno v rámci projektu „Návrh systému zapojení veřejnosti do přípravy programových dokumentů na období 2007-2013“

2. Princip partnerství – oficiální vymezení pojmu, legislativní a metodický rámec

2.1. Úroveň EU

Stěžejním principem fungování Strukturálních fondů EU, který Evropská komise zdůrazňuje, je princip Partnerství. Tento princip není nikde přesně definován a definice níže spíše určuje směr, jak by měl být pojem interpretován. Je tak ponechán prostor k tomu, aby se partnerství v každém členském státě uplatňovalo na základě existujících národních tradic a zvyků.

Nařízení (ES) 1260/99 Evropského parlamentu a Rady dává základní ustanovení pro využívání strukturálních fondů pro období 2000 - 2006. Obecně zdůrazňuje potřebu plánovat, implementovat a monitorovat opatření na podporu regionálního rozvoje v partnerství mezi různými socio-ekonomickými partnery.

Princip Partnerství je podle Nařízení naplněn, pokud jsou *"Akce Společenství ... připravovány v úzké spolupráci, dále jen v "partnerství", mezi Komisí a členským státem společně s orgány a subjekty, (...), zejména s regionálními a místními orgány a jinými příslušnými veřejnými orgány, hospodářskými a sociálními partnery, všemi ostatními subjekty v tomto rámci"*.

Výkladové materiály Evropské komise¹² v současnosti vyžadují, aby systém partnerství umožnil dialog mezi následujícími subjekty:

- Evropská komise
- členské státy
- regionální a místní úřady (včetně úřadů zabývajících se životním prostředím)
- ekonomičtí a sociální partneři
- ostatní relevantní organizace (včetně těch, které se zabývají ochranou životního prostředí a rovností příležitostí pro muže a ženy)

Tím je v dokumentech EU vymezeno, kdo by se měl podílet na plánování využití strukturálních fondů při realizaci evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti a na realizaci konkrétních projektů. Není však nikde stanoveno, jak by taková spolupráce všech sociálních a ekonomických partnerů měla probíhat. Evropská komise neukládá přesná pravidla pro naplňování principu partnerství. Vždy odkazuje, že partnerství má být realizováno vzhledem k národní legislativě a národním zvyklostem pro spolupráci mezi veřejnou správou a ostatními aktéry. Obecně závazný výklad pro naplnění partnerství Evropská Komise nepublikovala ani v návrzích nových nařízení pro období 2007 – 2013, a to přestože v návrzích nových nařízení by princip partnerství oproti minulému plánovacímu období ještě posílen. Z uvedených skutečností lze usuzovat, že

---

¹² European Commission: Plans and programming documents for the Structural funds 2006 - 2006: Vademecum, Luxembourg, 2000; European Commission: Structural Actions 2000 - 2006 - Commentary and Regulations, Luxembourg, 2000.

Komise nemá a ani nebude mít zájem stanovovat podrobnější závazná (nebo částečně závazná) doporučení ohledně realizace partnerství.

V roce 2002 vypracovala Evropská komise své stanovisko představené předsedou EK Prodim a komisařem Kinnockem o *Posilování partnerství mezi Komisí a NNO (Commission and NGOs: Building stronger partnership)*, které obsahovalo hlavní zásady pro budoucí spolupráci (především formou konzultací) mezi Evropskou komisí a NNO.

Na toto stanovisko navázala rovněž v roce 2002 Evropská komise Sdělením č. 704 o *Posílené spolupráci při konzultacích a dialogu – všeobecné principy a minimální standardy pro konzultace Komise se zainteresovanými stranami (Toward a reinforced culture of consultation and dialogue – general principles and minimum standards for consultations of interested parties by the Commission)*. Tato rámcová metodika platí od roku 2003 a je dobrovolně používána všemi pracovišti Evropské komise. Jak název napovídá, obsahuje základní pravidla pro průběh a zajištění konzultačních procesů. Může být proto využita i pro potřeby zpracování programových dokumentů jako výkladový materiál k obecným ustanovením týkajících se partnerství v Nařízení (ES) 1260/99 Evropského parlamentu a Rady, čl. 8.

Také v návrhu Ústavní smlouvy Evropské unie je článek I-47 o **Zásadách participativní demokracie**, který praví:

- „1. Orgány [EU] dávají vhodnými způsoby občanům a reprezentativním sdružením možnost projevit a veřejně si vyměňovat své názory na všechny oblasti činnosti Unie.
2. Orgány [EU] udržují otevřený, transparentní a pravidelný dialog s reprezentativními sdruženími a s občanskou společností.
3. Za účelem zajištění soudržnosti a transparentnosti činností Unie vede Komise s dotčenými stranami rozsáhlé konzultace.“

Při diskuzích o způsobu praktické realizace partnerství se na mezinárodních diskusních fórech objevují také názory, že pro výklad a praktickou realizaci principu partnerství při naplňování politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU (dále také „regionální politika“) lze kromě jiného použít článek 7 Aarhuské úmluvy.

Aarhuská úmluva („Úmluva EHK/OSN o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v otázkách životního prostředí“) byla podepsána v červnu roku 1998 v dánském Aarhusu 38 členskými státy Evropské hospodářské komise. Aarhuská úmluva byla podepsána také samotnou Evropskou komisí. Vztahuje se tedy i na instituce a správně-administrativní úkony orgánů Evropské unie. V případě regionální politiky především Evropské komise, se kterou zástupci jednotlivých členských států vyjednávají jak obsahový tak institucionální (implementační) rámec pro čerpání strukturálních fondů a Kohezního fondu EU. Dne 7. dubna 2004 Aarhuskou úmluvu schválil také Parlament ČR, takže se stala součástí legislativy České republiky.

2.2. Úroveň ČR

Co se týče legislativy České republiky, základní pravidla pro programování jsou stanovena zákonem č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje v platném znění, který se ovšem principu partnerství v žádném ze svých ustanovení explicitně nevěnuje. Vymezuje spíše administrativní a institucionální rámec pro plánování regionálního rozvoje a stanovuje rámcové kompetence jednotlivých složek veřejné správy: státu, regionální a obecní samosprávy.

Pokud bychom hledali dále, pro legislativní úpravu jedné z tradičních složek toho, co se obvykle nazývá partnerstvím, lze využít i dva zákony o přístupu veřejnosti k informacím: z. č. 106/1999 Sb. svobodném přístupu k informacím a z. č. 123/1998 Sb. o právu na informace o životním prostředí. Oba jsou v zásadě v souladu s prvním pilířem Aarhuské úmluvy, ale vyžadují volný přístup k informacím pouze na požádání.

Z výše uvedeného plyne, že současná česká legislativa princip partnerství při plánování regionálního rozvoje přímo neupravuje, a existující zákony o podpoře regionálního rozvoje a přístupu k informacím lze využít jen velmi omezeně pro dynamičtější procesy, jako je plánování regionálního rozvoje (resp. tvorba programových dokumentů pro regionální politiku EU). Výjimkou je proces zapojení veřejnosti do hodnocení vlivů na životní prostředí plánů, programů a politik (tzv. Strategic Environmental Assessment, SEA), který je vnímán jako povinná součást plánování. Ačkoliv zapojení veřejnosti do SEA musí být propojeno se zapojením veřejnosti do samotného plánování, nelze považovat jedno za náhradu druhého, a tedy bezesbýtku použít legislativní

vymezení zapojení veřejnosti pro SEA jako dostatečnou náhradu neexistujícího vymezení partnerství v programování.

I z důvodu neexistujících legislativ byly v průběhu programování v letech 1999 – 2004 vydávány ministerstvy různé metodiky a doporučení týkající se buď pouze procesu plánování nebo dokonce naplňování principu partnerství při plánování (programování regionální politiky EU). Partnerství je výslovně zmíněno v „Metodice posouzení vlivů plánů, programů a politik na životní prostředí“ vydané Ministerstvem životního prostředí ČR, edice Planeta 3/2001 a také v „Metodická doporučení pro zpracování SOP“ publikovaném Ministerstvem pro místní rozvoj ČR v únoru 2002 pro potřeby Řídícího a koordinačního výboru¹³. Bohužel ani jedna z těchto příruček nebyla při zpracování programových dokumentů EU v roce 2003 plně respektována. Tyto materiály byly v nejlepším případě využity ministerstvy jako zdroje inspirace v případě, že se ministerstva rozhodla pro zapojení veřejnosti do programovacího procesu.

Lze shrnout, že neexistující legislativní rámec a velmi slabý rámec metodický je jednou z klíčových slabín partnerství při plánování regionálního rozvoje obecně (a programování regionální politiky EU konkrétně). MMR by se mělo zasadit o změnu tohoto stavu, která by se pravděpodobně měla odehrát na půdorysu již připravované novely v současnosti nevyhovujícího z. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje.

2.3. Partnerství - předmět této analýzy

Partnerství může být analyzováno z řady úhlů. V rámci této analýzy se nebudeme zabývat partnerstvím obecně. Partnerství jako předmět této analýzy je ohraničeno z několika aspektů:

- **sledovaný proces** – zabýváme se jedním konkrétním procesem, a tím je zpracování programových dokumentů pro čerpání pomoci v rámci politiky hospodářské a sociální politiky. Programování probíhá podle poměrně pevných pravidel určených Evropskou komisí (stanovuje formát předávaných dokumentů) a členským státem (stanovuje způsob a harmonogram zpracování). V České republice byla metodika stanovena MMR jako orgánem odpovědným za Národní rozvojový plán (Community Support Framework – CSF) a celkovou koordinaci čerpání pomoci. Pozdějšími fázemi (realizace programu prostřednictvím rozhodování o finanční podpoře rozvojových projektů, monitorování realizovaných akcí vzhledem k předem navrženým indikátorům a nakonec vyhodnocení efektů realizovaného programu na socio-ekonomický rozvoj území), kde je princip partnerství rovněž vyžadován, se tato analýza explicitně zabývá jen okrajově;
- **sledování aktéři** – za partnery se v kontextu programování rozumí podle Nařízení (COM) 1260/99 mimo centrální veřejnou správu regionální a místní úřady (včetně úřadů zabývajících se životním prostředím), ekonomičtí a sociální partneři a ostatní relevantní organizace (včetně těch, které se zabývají ochranou životního prostředí a rovností příležitostí pro muže a ženy). Za tzv. ekonomické a sociální partnery je vždy v národním kontextu považováno poměrně široké spektrum organizací a institucí: odbory, sdružení zaměstnavatelů, různá profesní sdružení a komory, akademický sektor apod. Za jednoho z tradičních aktérů jsou považovány i nestátních neziskové organizace. Citované nařízení výslovně zmiňuje NNO působící v oblasti životního prostředí a rovných příležitostí; ustanovení ovšem nemůže být vykládáno omezujícím způsobem, že se programování mají účastnit pouze tyto typy organizací. V rámci této analýzy se soustředíme především na účast nestátních neziskových organizací všech oborů v programování, ostatní typy partnerů jsou sledovány spíše okrajově.
- **čas** – analýza se soustředí pouze na účast partnerů – především NNO – na zpracování programových dokumentů pro období 2004 – 2006. Mapuje tedy přípravný proces, jehož začátek lze datovat někdy na počátek roku 1999 a konec na cca polovinu 2004.

3. Zhodnocení partnerství při tvorbě programových dokumentů pro čerpání pomoci v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU

Z analýzy vyplývá, že zapojení veřejnosti a NNO do procesu vzniku a posuzování programových dokumentů, se ukázalo jako jeden z nejobtížnějších problémů, a to jak na krajské, tak i národní úrovni. Díky nedostatkům v komunikaci s okolím by mohla být dokonce zpochybňována legitimita přijatých dokumentů a navržený způsob podpory budoucích rozvojových projektů, i když tento krok zatím nikdo neučinil a pravděpodobně už ani neučiní.

¹³ Obě metodiky jsou založeny na doporučeních obsažených v publikaci “Zapojení veřejnosti do regionálního rozvoje – základní metodická doporučení”, CpKP, Přerov, 2001

3.1. Okolní podmínky pro partnerství v programování pro období 2004 - 2006

Velmi intenzivní učící se proces

Pro celou Českou republiku byla příprava na čerpání pomoci ze strukturálních fondů velmi intenzivní učící se proces. Centrální orgány veřejné správy neměly zkušenosti s takto rozsáhlými plánovacími procesy, které navíc měly vést podle zcela nové metodiky, a u kterých byla vyžadována komunikace se sociálními partnery. Nestátní neziskové organizace zase nebyly často schopny vyhodnotit důležitost rozběhlých procesů, orientovat se v nepřehledných pravidlech pro zpracování programových dokumentů, orientovat se v měnícím se harmonogramu prací a oddělovat závažná rozhodnutí (jejichž tvorby je nezbytné se účastnit) od těch méně závažných.

Některá ministerstva byla „zvyklá“ komunikovat s veřejností a občanským sektorem (např. MŽP), proto jim partnerství nedělalo tolik problémů, jako ministerstvům jiným zcela nepřipraveným na partnerskou spolupráci. Přístup k zapojování veřejnosti a NNO do zpracování programových dokumentů osciloval jak na straně ministerstev, tak na straně neziskového sektoru mezi póly nadšeného amatérismu a skeptickou přezíravostí k přidané hodnotě participativního přístupu k plánování. V kritických chvílích byla situace ještě umocněna organizačním chaosem vyplývajícím z nezkušenosti s pravidly plánování strukturálních fondů. Oba přístupy měly skoro stejně devastující vliv na kvalitu partnerství a reálnou účast NNO na tvorbě programových dokumentů.

Na druhou stranu celá akce při hodnocení z časového odstupu vyústila na obou stranách v poměrně intenzivní seznámení se s procesem zpracování programových dokumentů, jeho pravidel, možností a limitů a obě strany – NNO i ministerstva – hodnotí svoji zkušenost vcelku pozitivně, i když ani jedna strana se nevyhýbá ostré kritice. Obě strany obvykle uvádějí, že ztratily původní naivitu a dokážou si mnohem lépe představit, co očekávat od přípravy na příští programové období.

Legitimita NNO

NNO reprezentují segment společnosti, kterým jsou občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, nadace a nadační fondy. Zastupují zájmy svých členů, případně klientů u poskytovatelů služeb, či nějaký jasně deklarovaný veřejný zájem. NNO jsou důležitým prostředníkem mezi veřejností a veřejnou správou a jsou schopné přenášet poznatky a potřeby z místní úrovně, od sociálně či ekonomicky ohrožených skupin až na úroveň celostátní. Jsou také nezanedbatelným příjemcem podpory z fondů EU. S tímto ohledem sehrávají významnou úlohu při tvorbě programových dokumentů pro čerpání pomoci v rámci politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU.

Neziskový sektor je ze své povahy roztržštěný a obtížně organizovatelný. Tato živelnost je spojená s dalšími charakteristikami neziskového sektoru, kterými jsou akceschopnost, výkonnost či flexibilita, a je silnou stránkou neziskového sektoru při naplňování jeho poslání. V případě uplatňování principu partnerství však může být komplikací, se kterou je třeba se vypořádat.

Proto je velmi důležité podporovat transparentnost a kooperaci uvnitř neziskového sektoru, aby legitimní zástupci NNO měli obecnou podporu v procesech, ve kterých není široké zastoupení NNO nebo veřejnosti efektivní. Zároveň by se zapojení veřejnosti nemělo omezovat jen na skupinu aktivních NNO a jejich pracovníků, ale odpovědná ministerstva by se měla alespoň pokusit aktivizovat i méně zorganizované obory neziskového sektoru. Environmentální sektor by přitom mohl posloužit jako facilitátor nebo vzor pro síťování, vnitřní strukturování a organizaci sektorů ostatních.

I přes výše uvedené nelze postavit mezi veřejnost a neziskový sektor rovnítko. Proto je třeba při oslovování široké veřejnosti využívat i jiných prostředků a kanálů než jen neziskové organizace a jejich informační sítě.

Při zapojování NNO je třeba rozlišovat, kdy vystupují zástupci NNO za sebe (za své organizace) a kdy tlumočí širší názor v rámci neziskového sektoru. Je na straně neziskového sektoru, aby si dokázal vytvořit vnitřní mechanismy pro výběr důvěryhodných a respektovaných osob, které mohou zastupovat jeho zájmy v různých pracovních či politických orgánech sestavovaných na principu partnerství. Tito lidé by měli být odpovědní za šíření informací uvnitř neziskového sektoru a vytváření stanovisek v širší debatě. Ze strany veřejné správy je pak důležité podporovat transparentnost a kooperaci uvnitř neziskového sektoru tak, aby tyto vnitřní mechanismy byly skutečně nastoleny.

Zatím je však na místě konstatovat, že stále neexistují široce respektovaná pravidla pro konstituování legitimacy těch organizací, které v plánování zastupují celý neziskový sektor nebo některý z jeho oborů. Zatím byl kladen důraz především na princip volby zástupců neziskových organizací různými formálními nebo neformálními uskupeními neziskových organizací, v některých případech doplněný pokusem o sofistikovanější postup pro nominaci kandidátů zohledňující jejich odbornost nebo jejich neformální autoritu uvnitř neziskového sektoru a schopnosti dostát očekávaným závazkům. Příkladem může být postup, jak byli Výborem pro EU RNNO vybíráni zástupci NNO do monitorovacích výborů jednotlivých operačních programů.

Nedostatečné kapacity NNO

Tvorba programových dokumentů je náročná na kapacity všech účastníků procesu – z hlediska času, jejich znalostí, energie na studování a komentování rozsáhlých dokumentů. Pro neziskové organizace se tato zátěž stala při přípravě současného programového období v podstatě neúnosnou. Organizace, které si nemohly dovolit věnovat alespoň část úvazku některého ze svých profesionálních pracovníků na účast v procesu plánování, se zúčastnily pouze minimálně. Výsledkem bylo vytvoření úzké skupiny lidí (organizací), kteří se v problematice orientovali, měli časové, finanční a intelektuální kapacity sledovat proces podrobněji a pokud jim dovoloval čas, informovat i ostatní organizace a případně žádat o zpětnou vazbu. Tato skupina byla doplněna o širší (i když také poměrně omezenou) skupinu lidí a organizací, kteří proces sice sledovali, ale jen extenzivně, jak dovolilo pracovní vytížení nekvalifikovanějších pracovníků každé organizace. Situace se dále lišila v každé oborové oblasti neziskových organizací podle toho, zda existovala síť nebo servisní organizace s dostatečnými kapacitami, která se mohla o své členy starat.

Důvodů pro tento stav bylo více:

- chaos při plánování - neexistence předem daných pravidel ohledně termínů a harmonogramu vyvolávala jednak poměrně nepřehlednou situaci, v jakém stadiu se zpracování dokumentů vlastně nachází, což dokázali sledovat jenom specialisté, ale vyvolávala především nedostatek času na jednotlivé kroky při plánování a tlak na připomínkování rozsáhlých dokumentů během několika dnů
- nízké povědomí veřejnosti a NNO o způsobech, jak do systému příprav programových dokumentů vstoupit; někteří lidé z NNO trávili čas projednáváním již několik měsíců starých verzí dokumentu, takže investovaná energie nakonec přišla vníveč a připomínky nebyly a ani nemohly být ve finální verzi zohledněny,
- nedostatek finančních prostředků na zapojení NNO a veřejnosti.

Kapacity neziskových organizací se ovšem díky tomuto náročnému procesu podstatně zvětšily a pro nadcházející programové období budou pravděpodobně připraveny lépe.

3.1. Institucionální rámec partnerství při programování pro období 2004 - 2006

Institucionální rámec veřejné správy

První přípravné práce na zpracování programových dokumentů pro Strukturální fondy EU byly zahájeny už v roce 1998. Za koordinaci přípravy Národního rozvojového plánu (NRP) bylo podle usnesení vlády ČR č. 40/1999 ze dne 11. ledna 1999 zodpovědné Ministerstvo pro místní rozvoj. Struktura a obsah dokumentu vychází z legislativy EU, především z nařízení Rady ES č. 1260/1999 z 21. června 1999.

První verzi návrhu Národního rozvojového plánu vzala vláda na vědomí usnesením č. 1140/1999 ze dne 27. října 1999. Upravený návrh NRP projednala vláda dne 5. ledna 2000 a přijala k němu usnesení č. 14/2000. Následně byl návrh NRP předložen EK k vyjádření, avšak ČR neobdržela oficiální stanovisko, pouze neoficiální vyjádření některých Generálních ředitelství EK. Další práce probíhaly ve druhé polovině roku 2000 a v první polovině roku 2001. Aktualizované znění návrhu Národního rozvojového plánu bylo projednáno vládou ČR dne 14. května 2001 a vláda k němu přijala usnesení č. 470/2001. Na konci června 2001 byla anglická verze aktualizovaného znění návrhu NRP předložena Evropské komisi k připomínkám. Evropská komise reagovala nejdříve neformálně prostřednictvím jednání EK a MMR, seminářů (naposledy ve dnech 25. - 26. října 2001 na semináři vedeném tehdejším generálním ředitelem DG Regional Policy panem Guy Crauserem v Praze). Písemné stanovisko bylo MMR zasláno v únoru 2002.

Zásadní doporučení EK pro programování v oblasti hospodářské a sociální soudržnosti se týkají zavedení transparentního a **co možná nejjednoduššího systému operačních programů** a na to navazujícího systému implementačních struktur. Konkrétně se jedná o rozhodnutí o počtu a obsahu operačních programů a

o minimalizaci počtu připravovaných programových dokumentů. Odpovědné orgány České republiky toto doporučení dlouho odmítaly respektovat.

Národní rozvojový plán, který byl předložen EK v červnu 2001, se skládal z hlavní části, sektorové části, regionální části a souboru příloh. Hlavní část obsahovala makroekonomickou a regionální analýzu, vymezovala strategický cíl a jednotlivé priority a navrhovala implementační systém a finanční rámec. Sektorová část NRP obsahovala celkem 6 dílčích sektorových dokumentů, které byly připraveny příslušnými ministerstvy. Regionální část tvořilo 8 regionálních dokumentů za každý region soudržnosti (NUTS II). Vypracování Národního rozvojového plánu nebylo dílem jednoho centrálního orgánu. Gesci za zpracování finančního rámce NRP mělo Ministerstvo financí. Za přípravu sektorových částí Národního rozvojového plánu jsou zodpovědná příslušná ministerstva. Regionální části NRP byly zpracovány regionálními zpracovateli a byly projednány Regionálními řídicími a monitorovacími výbory¹⁴. Celou práci koordinoval tzv. Řídicí a koordinační výbor (ŘKV), resp. jím ustavená Pracovní skupina pro programování. V ŘKV bylo jedno místo rezervováno pro zástupce NNO.

Zásadní usnesení vlády ohledně stanovení počtu operačních programů a ustavení řídicích orgánů bylo přijato dne 23. ledna 2002 pod č. 102. Stanovilo následující systém:

Sektorový operační program	Řídicí orgán
Průmysl	MPO
Doprava, telekomunikace a poštovní služby	MDS
Rozvoj lidských zdrojů	MPSV
Životní prostředí	MŽP
Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství	MZe
Cestovní ruch a lázeňství	MMR

Stejným usnesením byly sloučeny původně samostatně připravované Regionální operační programy do **Společného regionálního operačního programu** a řídicím orgánem SROP bylo stanoveno **Ministerstvo pro místní rozvoj**. Původní idea ohledně struktury SROP bylo 8 podprogramů schvalovaných a realizovaných Regionálními radami, které vznikly počátkem roku 2001 na základě z. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje.

Tato idea ovšem byla v průběhu přípravy SROP opuštěna a SROP byl výrazně centralizován. Základní pravomocí, která tak zůstala v kompetenci Regionálních rad, byl výběr jednotlivých projektů v rámci definovaných opatření. Zmíněné usnesení vlády č. 102/2002 rovněž počítalo s ustavením tzv. Řídicího výboru SROP, jehož členy měli být předsedové regionálních rad, náměstek ministra pro místní rozvoj, ředitelé platebního orgánu a platební agentury a zástupce MMR jako řídicího orgánu. Odpovědnost řídicího výboru SROP nebyla blíže specifikována, nicméně ustaven nikdy nebyl. Později vznikl pouze Monitorovací výbor SROP, ve kterém je ovšem zastoupeno podstatně širší spektrum subjektů, a jehož pravomocí je především monitorování průběhu realizace programu a úprava znění programového dodatku.

Během vyjednávání s Evropskou komisí došlo během roku 2002 k výrazným posunům i na úrovni Sektorových operačních programů, což vyvrcholilo usnesením vlády ze dne 12. února 2003 č. 149 o změně počtu operačních programů pro využívání strukturálních fondů, kdy byly zrušeny operační programy:

- SOP Cestovní ruch a lázeňství – integrován do SROP
- SOP Doprava a SOP Životní prostředí – spojeny do SOP Infrastruktura (řídicím orgánem bylo stanoveno MŽP).

Institucionální rámec využívání Strukturálních fondů EU se tak až v únoru 2003 stabilizoval na celkem 5 operačních programech, kdy pro všechny byly stanoveny tzv. řídicí orgány na úrovni ministerstev. Základním úkolem řídicích orgánů bylo do konce roku 2003 vyjednat obsah operačních programů a zahájit jejich realizaci od počátku roku 2004. Žádný z řídicích orgánů tento ambiciózní plán nesplnil. Nejrychleji byly zahájeny některé části OP Průmysl a podnikání a některé části Společného regionálního operačního programu.

Institucionální rámec neziskového sektoru (vč. stručného hodnocení výhledu do budoucnosti)

¹⁴ Tyto výbory ukončily svou činnost 31. prosince 2000 a byly v průběhu roku 2001 v souladu se zákonem 248/2000 Sb. nahrazeny Regionálními radami, které se ovšem k pozdějším verzím NRP příliš nevyjadřovaly.

V ČR existuje poměrně velké množství sítí a neformálních (nebo částečně formalizovaných) platform neziskových organizací. Sdružují se obvykle na základě jednoho (nebo kombinace více) z následujících principů:

- a) územní působnost
- b) obor
- c) za účelem společného řešení konkrétních dílčích problémů

V rámci výzkumu vedeného o.s. Spiralis bylo zaznamenáno téměř osmdesát sítí (s vědomím neúplnosti tohoto údaje), 26 celostátních a 53 regionálních. V regionálních sítích početně pochopitelně převažují sítě oborové (37), a to zejména z oblasti sociální a zdravotní (16), volnočasových aktivit - sport, rekreace a volný čas dětí a mládeže (16). Nezanedbatelné je i množství mezioborových regionálních sítí, které jdou napříč různými neziskovými aktivitami (16). Uskupení neziskových organizací má různou míru formalizace a podob. Jde převážně o neformální sítě bez právní subjektivity - koalice, asociace, stálé komise konference apod.

Pracovní skupina „NNO a regionální rozvoj“

Jedna z nejaktivnějších neformálních sítí, zabývajících se problematikou regionální politiky EU, je pracovní skupina (resp. nezávislá diskusní platforma) nazvaná „NNO a regionální rozvoj“, která hrála významnou roli ve výměně informací o programování SF EU a podnikla do jisté míry úspěšný pokus koordinovat konzultace organizované neziskovým sektorem v jednotlivých krajích ČR. Výsledky konzultací byly shromážděny, zpracovány a zaslány odpovídajícím veřejným orgánům.

V roce 2004 došlo k poměrně zásadní rekonstrukci PS „NNO&RR“, kdy se v jejím rámci začali scházet také zástupci NNO v monitorovacích výborech jednotlivých operačních programů. V této souvislosti je především významný posun ohledně zapojení ekologických NNO, které se dosud práce pracovní skupiny příliš neúčastnily.

Další sítě, neformální platformy a významné neziskové organizace z hlediska procesu programování

Výbor pro EU při RNNO

Metodicky mezi sítě NNO nepatří, neboť jde o orgán zřízený Radou vlády pro nestátní neziskové organizace (jako poradního orgánu vlády). Je z více než 50% složen se zástupců veřejné správy. Při přípravě programových dokumentů pro období 2004 – 2006 však sloužil jako významný nástroj pro výměnu informací mezi veřejnou správou a NNO a koordinace některých akcí NNO při jejich zapojení do programování. Zastoupení NNO je personálně poměrně významně propojeno s výše uvedenou PS NNO&RR.

Zelený kruh

Asociace nejvýznamnějších environmentálních organizací v ČR. Organizuje pravidelná setkávání sektoru jako celku, poměrně vysoká organizační a profesionální kultura. Může být použita jako vzor pro organizaci ostatních sektorů NNO. Problematika SF EU a regionální politiky EU je však tematizována pouze postupně. Zapojení environmentálních NNO do řízení a monitorování SF EU v ČR je však poměrně intenzivní, dostupné kapacity se proto zvyšují.

SKOK

Národní oborová asociace NNO působících v sociální oblasti. Velmi intenzivně byla zapojena do zpracování programových dokumentů pro období 2004 – 2006 včetně jejich řízení a monitorování (MV OP RLZ).

NROS

Z důvodu dlouhodobé zkušenosti s administrací evropských zdrojů (nejdříve programy Phare, nyní Globální grant v rámci OP RLZ a JPD pro Cíl 3) získala významný rezervoár zkušeností pro celý neziskový sektor. Spravuje v současnosti také jeden z nejvýznamnějších informačních serverů o „evropských záležitostech“ Evropská brána. Během přípravy minulého programového období (2004-2006) byla spíše vnímána především jako *implementační agentura* programů financovaných ze SF EU než jako *opinion-maker* specifických otázek ohledně strategie využití SF EU v České republice.

V průběhu realizace SF 2004-2006 se NROS již aktivně zapojila do diskusí týkajících se celkového zaměření SF a jejich využití pro NNO. Pro nové programové období vystupuje NROS jako jeden z hlavních neziskových subjektů zapojených do strategických diskusí a tvorby nových programových dokumentů, ať již po linii neziskového sektoru nebo po oficiální linii ve vztahu k MPSV jako řídicímu orgánu.

Aktivity NROS:

- ovlivňování způsobu řízení Globálního grantu v rámci OP RLZ, Norského finančního mechanismu apod.
- členství NROS v monitorovacích výborech a jiných oficiálních institucích (PS ŘO, EHSV).
- příprava metodik, studií a analýz (pro Radu vlády – Zpráva o stavu NNO, metodika zapojování, partnerství – Gabal a NROS, analýza budoucnosti SF + doporučení pro NNO, určení směrů dalšího zájmu)
- připomínkování metodiky finančních toků z pohledu NNO – zálohy, spolufinancování apod.
- zahraniční předávání zkušeností (přenos modelů a zkušeností, praktických příkladů z jiných nových členských zemí, semináře, výměna informací)

Grantující nadace

Problematické SF EU se postupně začínají věnovat všechny významnější (větší) grantující nadace v ČR. Jedním z lídrů problematiky (vedle NROS), navíc s velkým rozvojovým potenciálem do budoucnosti, se postupně stává Nadace Partnerství. V budoucnu by mohla hrát roli jednoho z klíčových opinion-makers neziskového sektoru při definování strategie pro využívání strukturálních fondů na území ČR, nebo alespoň některých aspektů jejich využívání:

- trvale udržitelný rozvoj a environmentální problematika
- rozvoj venkova a ochrana místního kulturního a přírodního dědictví.

Ředitel Nadace Partnerství předsedá výše uvedenému Výboru pro spolupráci s EU RNNO.

Další oborové (regionální) platformy

Existuje řada (viz výše) dalších platform NNO, které se postupně začínají seznamovat s problematikou SF EU a regionální politiky jako celku. Je pravděpodobné, že pro příští programové období budou žádat o mnoho intenzivnější zapojení než tomu bylo v případě období 2004 – 2006.

CpKP

Centrum pro komunitní práci od jejího založení předsedá pracovní skupině „NNO&RR“ a zároveň jí poskytuje služby sekretariátu. CpKP se problematice partnerství a zapojení NNO a veřejnosti do plánování regionálního rozvoje a zpracování programových dokumentů EU systematicky věnuje od r. 1998.

Asociace NNO

Existence zastřešujícího mezioborového orgánu NNO je chápána jako jeden z možných nástrojů pro intenzivní komunikaci s veřejnou správou nejen při zpracování programových dokumentů pro potřeby politiky hospodářské a sociální soudržnosti EU. Asociace NNO v České republice nabyla právní způsobilosti dnem 7.10.2003 a stala se samostatnou právnickou osobou. V současné době Asociace NNO sdružuje více než 50 zakládajících členů, mezi nimi i některá oborová a některá existující krajská uskupení. Členství je otevřené všem NNO v České republice.

Asociace si klade za cíl koordinovat svoji činnost s jinými zastřešujícími organizacemi v oblasti posilování pozice neziskového sektoru, zajišťovat dobrou komunikaci mezi NNO navzájem i s jinými subjekty, zejména se státními orgány. V souvislosti s využíváním strukturálních fondů je zásadní ambicí Asociace také navrhovat své zástupce do orgánů, grémií, pracovních skupin či komisí, v nichž je vyhrazeno místo pro zástupce nestátních neziskových organizací. Někteří ze zakladatelů Asociace dokonce považují navrhování zástupců NNO do různých orgánů a komisí jménem celého neziskového sektoru za jedno ze základních práv – důvodů existence – Asociace (i když obvykle nikoliv výslovně). Uplatňování tohoto principu by prý „konečně vneslo pořádek do otázky kdo, koho, kde a proč vlastně zastupuje“.

Asociace vznikala s velkými obtížemi již od r. 1997, neboť řada vlivných neziskových organizací a nadací v ní viděla a vidí neúčinný „politický“ subjekt, který by bezesporu oslabil jejich vlastní pozici. Až bude tento stav odstraněn, Asociace bude schopna hrát významnější roli při zapojování NNO do zpracování programových dokumentů. Programování pro období 2004 – 2006 se Asociace NNO jako organizace významněji neúčastnila, její někteří současní představitelé však ano.

3.2. Přímé zapojení NNO do plánování – zastoupení NNO ve výborech a pracovních skupinách

V případě většiny operačních programů byli zástupci nestátních neziskových organizací přizváni k účasti v plánovacím týmu (pracovní skupině) či dokonce k účasti ve formálních výborech založených Řídicími orgány pro účely zpracování programových dokumentů.

Zástupce neziskového sektoru se účastnil jednání Řídicího a koordinačního výboru (ŘKV), který byl odpovědný za celkové řízení zpracování programových dokumentů. Do Pracovní skupiny pro programování, orgánu založeného ŘKV pro účely těsné pracovní spolupráce ministerstev na přípravě programu, zástupce neziskových organizací přizván nebyl.

Na regionální úrovni byli zástupci NNO nominováni jako stálí členové nebo jako pozorovatelé do Regionálních řídicích a monitorovacích výborů, které připravovaly Regionální operační programy. Systém regionálních operačních programů ovšem musel být na tlak Evropské komise opuštěn, a s tím zanikly i Regionální řídicí a monitorovací výbory a se zahájením přípravy SROPu tak na regionální úrovni fakticky ustala jakákoliv formalizovaná diskuze o obsahu „regionálního operačního programu“, která by vykazovala alespoň minimální parametry fungujícího partnerství. Zástupci regionů (a NNO) byli na jednání o SROPu zváni do Prahy.

Zástupci NNO byli v případě všech operačních programů pozváni do plánovacích týmů pouze na jejich žádost; nebyli k účasti vyzváni jednotlivými řídicími orgány – ministerstvy – ač by se taková iniciativa při důsledném dodržování principu partnerství od nich dala očekávat. V případě SROPu byla žádost NNO podpořena prohlášením jednoho z hejtmanů (Olomoucký kraj), a to na úrovni Výboru regionálního rozvoje, zřízeného rozhodnutím ministra pro místní rozvoj pro potřeby přípravy SROPu.

Většina zástupců NNO byla vybrána prostřednictvím regionálních konferencí či ad hoc, sítí nebo asociací různých organizací (v případě existence organizace v tom určitém oboru). Tento výběr byl obvykle založen na:

- a) předpokladu již dřívějšího zapojení do přípravy České republiky na vstup do Evropské unie, zejména s ohledem na Strukturální fondy Evropské unie
- b) profesionalitě a osobních charakteristikách, jako např. odpovědnost jednotlivce atd.

Výběr byl obvykle proveden nominací dané konference či sítě, nedošlo k žádnému formálnímu výběrovému řízení organizovanému řídicím orgánem (odpovědným ministerstvem) za příslušný programový dokument.

Např. v případě SROPu bylo založeno pět pracovních skupin, kdy do všech byli nominováni zástupci NNO nezávislou platformou - *pracovní skupina „NNO a regionální rozvoj“*. Zástupci posléze informovali tuto platformu a další neziskové organizace o jednáních pracovních skupin a jejich výsledcích, a to na pravidelných jednáních PS „NNO&RR“ a přes e-mailovou konferenci „Regiony“, která v té době sdružovala cca 200 účastníků z řad neziskových organizací, ale i veřejné správy (na centrální, regionální i místní úrovni). Kvalita zastoupení NNO v pracovních skupinách a intenzita komunikace těchto zástupců se širším neziskovým sektorem se různila v závislosti na osobním nasazení každého jednotlivého zástupce NNO v pracovní skupině.

Seznam zástupců:

Mgr. Petr Pelcl	SROP: pracovní skupina Životní prostředí
MUDr. Darina Kosorinová	Monitorovací výbor k SOP Cestovní ruch a lázeňství
Mgr. František Berka	SROP: pracovní skupina Finanční plán
Hana Vlčková	Monitorovací výbor SOP Rozvoj lidských zdrojů
	SROP: pracovní skupina Rozvoj lidských zdrojů
PhDr. Oldřich Čepelka	SROP: pracovní skupina Venkov
Ing. Zuzana Drhová	Komise pro přípravu JPD pro Cíl 2
Mgr. Jan Hloušek	SROP: pracovní skupina implementace

Tito lidé se pravidelně účastnili jednání pracovní skupiny „NNO a regionální rozvoj“, která je obvykle nominovala, a přítomné informovali o činnosti pracovních skupin.

Zpracování SROP bylo ukázkovým příkladem poměrně intenzivního zapojení NNO do zpracování programového dokumentu, ovšem bez existence uceleného systému pro takové zapojení s pevnými pravidly a servisem pro zástupce NNO. Princip partnerství byl v tedy v zásadě respektován, ovšem bez trvalejší vazby na udržitelnost tohoto systému do budoucnosti, jakmile došlo k vyčerpání osobního potenciálu těch několika zapojených jednotlivců. V případě ostatních OP byla situace obdobná.

Základním nedostatkem byla faktická nemožnost smysluplné komunikace mezi zástupci NNO a zbytkem neziskového sektoru. Z důvodu časového tlaku byly dokumenty k připomínkám většinou zasílány s nedostatečným předstihem (nebo bez vymezení pracovního plánu a časovým rozvrhem ustaveným dopředu členy pracovní skupiny). Zástupci NNO byli často nuceni reagovat v časové tísní bez reálné možnosti shromáždit názory z neziskového sektoru. Ostatním NNO, nezapojeným přímo v procesu programování, nezbylo než důvěřovat zástupcům NNO v pracovních skupinách, že jejich zájmy jsou na jednáních dostatečně zastoupeny a prezentovány.

Jedním z faktorů, který ovlivňoval nedostatečnou komunikaci zástupců NNO v pracovních skupinách a plánovacích týmech, byl nedostatek financí, neboť komunikace byla časově i finančně náročná. Zástupci NNO museli být financováni svou domovskou organizací, a jejich činnost v pracovních skupinách tak byla plně závislá na finanční situaci jejich organizace a také jejich schopnosti vypořádat se v souvislosti se svým členstvím v pracovní skupině s větším pracovním vytížením.

3.3. Šíření informací a konzultace s NNO (veřejností) při zpracování NRP a OP 2004 - 2006

Nástroje informování NNO a veřejnosti

Ministerstva odpovědná za tvorbu jednotlivých programových dokumentů založila odkaz na svých webových stránkách (nebo zvláštní www stranu) k poskytování informací o procesu pro veřejnost a k publikování pracovních verzí dokumentů. Jiné nástroje k dosažení účasti široké veřejnosti (např. pracovní skupiny, kde byly obvykle zastoupeny i NNO) nebyly široce využívány.

V pozdějších fázích programovacího procesu (březen – listopad 2003), kdy se situace stala málo přehlednou, nebyly obvykle informace dostupné na internetu aktuální. Nedošlo k sestavení časového plánu nadcházejících ani právě probíhajících aktivit, takže většina partnerů měla malou povědomost o procesu, termínech pro dokončení dalších dokumentů a o dalších krocích. Někteří z účastníků procesu z řad neziskového sektoru byli posléze zmateni a někteří dokonce rezignovali na své další zapojení do pozdějších aktivit.

Na příklad, všechny operační programy byly zaslány Evropské Komisi v květnu 2003. Ve všech operačních programech byly provedeny významné změny (jako vyloučení celých priorit, sloučení opatření atd.). Stránky ministerstev obsahovaly však pouze zastaralé verze dokumentů a za období do listopadu 2003 neexistovala žádná zmínka o změnách dokumentů. V průběhu programového období byly Národní rozvojový plán a Operační programy vypracovávány současně, takže pokud např. osoba nezapojená v procesu chtěla držet krok se změnami v dokumentech, bylo nutné investovat nemalou dávku času a energie ke shromáždění informací z různých zdrojů, k celistvému zhodnocení jejich validity a teprve potom k vypracování připomínek.

Některé NNO či síť neziskového sektoru (jako CpKP a jeho regionální partneři, SKOK, Zelený kruh a další) se pokoušely být ministerstvům partnery pro šíření informací a využívali vlastní komunikační kanály pro šíření informací o programových dokumentech. Obvyklé nástroje informování byly:

- emailové konference (např. konference „Regiony“, interní konference výše uvedených sítí)
- informační zpravodaje a občasníky (Bulletin SKOK, různé regionální zpravodaje NNO apod.)
- pravidelná setkávání neformálních platform, sítí a asociací apod. ; zde byla na národní úrovni zdaleka nejaktivnější pracovní skupina „NNO a regionální rozvoj“

Šíření informací ovšem trpělo nedostatkem koordinace. Vzhledem ke komplexnosti neziskového sektoru se dosud nepodařilo (a v brzké budoucnosti pravděpodobně nepodaří) ustavit jednoduchý informační nástroj, prostřednictvím kterého by byli informováni tzv. všichni. V takové situaci se nabízí:

- a) klást důraz na přehlednost a aktuálnost www-stránek ministerstev, kde je nezbytné průběžně zveřejňovat jednak přehled kroků a závazný harmonogram pro zpracování programových dokumentů, ale především zveřejňovat zde i pracovní verze dokumentů k připomínkování s definovanou (a dostatečně dlouhou) lhůtou pro zaslání připomínek
- b) maximálně využít existujících oborových a mezioborových platform pro šíření informací o programových dokumentech v rámci jednotlivých segmentů neziskového sektoru. V tomto kontextu je na místě zmínit snahu RNNO o zmapování informačních toků o „evropských záležitostech“ uvnitř neziskového sektoru. Aktualizace výstupů pracovní skupiny zřízené pro tyto účely Výborem pro spolupráci s EU RNNO je součástí analytické části celkové zprávy. Společným výsledkem práce pracovní skupiny a zpracovatelů celkové zprávy může být sada e-mailových schránek jednotlivých organizací uvnitř neziskového sektoru, které zasílané informace sbírají, třídí, vyhodnocují a postupují dalším

organizací. Po zaběhnutí systému může být vytvořena snadno říditelná a přesto poměrně komplexní struktura pro šíření informací (která ale bude i tak vždycky závislá na kvalitě vstupů – tj. informací poskytovaných jednotlivými ministerstvy nebo různými servisními organizacemi).

Prostředky a formy konzultací s NNO a veřejností při zpracování NRP a OP

Setkání a konzultace se organizovaly ad hoc pro každý obor, platformu nebo skupinu organizací (jednotlivců), které byly zainteresovány na obsahu konkrétního programového dokumentu, případně byla zpracovateli programového dokumentu některá skupina považována za významnou pro zpracování programu z jiných důvodů. Konzultace, tak jako informování NNO, probíhaly bez známého a předem definovaného rámce a situace se snadno stávala nepřehlednou.

Zpracování prvních verzí dokumentů proběhlo bez zásadního konzultačního procesu. Poté byly pracovní verze odeslány k připomínkám Evropské komisi a jednotlivá ministerstva se pomalu připravovala na závěrečnou fázi zpracování programových dokumentů, kde už se s naplňováním principu partnerství počítalo, neboť to byl i jeden z požadavků Evropské komise. Významnou roli při naplňování principu partnerství sehrál tehdejší odbor integrace a strukturálních fondů, který připravil jako podklad pro jednání ŘKV tzv. „Metodická doporučení pro zpracování sektorových operačních programů“ připravená pro potřeby všech ŘO pro závěrečnou fázi zpracování programových dokumentů. Zde bylo partnerství výslovně vyžadováno jako neoddělitelná součást plánovacího procesu a byly zde ministerstvům poskytnuty i základní pokyny, jak jej při plánování realizovat.

Poté co byly ČR v únoru 2002 doručeny připomínky Evropské komise a muselo dojít k zásadním změnám všech operačních programů, situace ohledně dopracování OP se poměrně vyhroutil. Neustálý boj o kompetence mezi ministerstvy vytvořil tak náročné pracovní prostředí z hlediska harmonogramu, že v pozdějších fázích zpracování programových dokumentů muselo být z nedostatku času partnerství redukováno na minimum nezbytné pro prosté dokončení přípravy programových dokumentů. Do srpna 2002 tedy fungovaly v zásadě standardní mechanismy programovacího procesu (včetně alespoň minimální úrovně komunikace s veřejností – prostřednictvím internetu a na úrovni pracovních skupin ustavených pro účely zpracování programu). Od září 2002 však musel být obvyklý standard opuštěn. Pracovní skupiny se přestaly scházet a byly nahrazeny jednáním konkrétních odpovědných úředníků o nejvíce kontroverzních tématech. V takovém procesu nebyl samozřejmě žádný prostor pro širší diskusi s ostatními partnery.

V reakci na tuto situaci neziskový sektor uspořádal několik konzultací (kulatých stolů), shromáždil připomínky, které byly posléze předány odpovědným úředníkům z Řídících orgánů, konzultantům pracujícím na dokumentech, SEA teamům a dalším partnerům. Dohromady bylo zorganizováno 14 kulatých stolů s přibližně 260 účastníky a sesbíráno více než 200 připomínek. Připomínky se různily od malých textových úprav po konceptuální připomínky na posun v zaměření konkrétních opatření. Ve většině případů se u kulatých stolů diskutoval OP Rozvoj lidských zdrojů, následován SROP. Méně intenzivní diskuze se rozvinula v případě OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. Většina kulatých stolů se zaměřovala na více než jeden operační program. Celá konzultační akce byla koordinována pracovní skupinou „NNO a regionální rozvoj“. Bez jejího přínosu by se pravděpodobně v klíčové fázi zpracování programových dokumentů konzultace neodehrály vůbec.

S připomínkami se ministerstva pokusila, alespoň rámcově, vyrovnat. Vzhledem k tomu, že konzultace (kulaté stoly) nebyly organizovány na objednávku řídicích orgánů, jen obtížně se jejich časování střefovalo do rytmu zpracování programových dokumentů; připomínky tak byly doručeny v některých případech pozdě a bylo obtížné s nimi pracovat na úrovni ministerstev. Sebrané připomínky byly rovněž projednány na úrovni Výboru pro spolupráci s EU RNNO a zaslány jednotlivým řídicím orgánům. Explicitní vyrovnání připomínek nebylo zveřejněno.

Kulaté stoly k v krajích k operačním programům:

*Ústecký kraj, Asociace neziskových organizací Ústeckého kraje, Jan Eichler
dne 24. září 2002 - OP Rozvoj lidských zdrojů*

*Karlovarský kraj, Asociace nevládních neziskových aktivit Karlovarského kraje, Darina Kosorinová
dne 9. září 2002 - OP Rozvoj lidských zdrojů*

*Pardubický kraj, Český svaz ochránců přírody Habrov, Milan Marenčák
dne 21. září - OP Rozvoj lidských zdrojů (SOP Životní prostředí)*

*Praha, Zelený kruh, Zuzana Drhová
dne 19. září – JPD, Cíl 2 a3*

*Jihomoravský kraj, Diecézní charita Brno, Oldřich Haičman
dne 16. září 2002 – SOP Rozvoj lidských zdrojů*

*Vysočina, Třebíčská unie křesťanské mládeže, Jiří Špaček
dne 19. září 2002 – OP Rozvoj lidských zdrojů*

*Středočeský kraj, CpKP Střední Čechy, Eva Macurová
dne 10. října 2002 – SROP, OP Rozvoj lidských zdrojů*

*Zlínský kraj, Společnost pro trvale udržitelný rozvoj, pobočka Bílé Karpaty, Jana Hajduchová; později se
podílelo rovněž CpKP východní Morava, Josef Zdražil
30. září 2002 – SROP*

*Liberecký kraj, Omega Liberec, Oldřich Čepelka
dne 19. září 2002 – OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství*

*Královéhradecký kraj, Občanské poradenské středisko, Jan Hloušek
dne 17. září 2002 – OP Rozvoj lidských zdrojů*

*Moravskoslezský kraj, CpKP Moravskoslezsko, Dana Diváková
dne 10. září 2002 – OP Rozvoj lidských zdrojů*

*Jihočeský kraj, CpKP Jižní Čechy, Daniel Rosecký
dne 18. září 2002 – OP Rozvoj lidských zdrojů, SROP*

*Plzeňský kraj, CpKP Západní Čechy, Petr Pelcl
dne 18. září 2002 – SROP, OP Rozvoj lidských zdrojů*

*Olomoucký kraj, CpKP střední Morava, Roman Haken
dne 19. září 2002 – SROP*

V samotném závěru zpracování programových dokumentů bylo díky tlaku vyvíjeného MŽP zorganizována odpovědnými ministerstvy v rámci tzv. ex-ante hodnocení veřejná slyšení s cílem poskytnout poslední možnost (ve skutečnosti jedinou oficiální) k diskusi nad pracovními verzemi programových dokumentů. Veřejná slyšení se uskutečnila dva týdny před lhůtou pro odevzdání anglické verze dokumentů Evropské komisi, což mělo za následek, že se nedaly očekávat žádné významné změny ve struktuře či zaměření jednotlivých opatření.

Všechna veřejná slyšení byla organizována Ministerstvem životního prostředí ve spolupráci s dalšími ministerstvy odpovědnými za konkrétní operační programy. Během dvou dnů bylo prodiskutováno všech šest operačních programů, přičemž na každý z nich byly vyhrazeny dvě hodiny. Různé části dne byly charakteristické měnícím se stupněm účasti – průměrně diskutovalo 10 – 20 účastníků z neziskového sektoru, veřejných institucí a jiných vládních agentur, orgánů a organizací zapojených v předchozím období do vypracovávání programů. Environmentální NNO byly většinou reprezentovány jedním až dvěma zástupci Zeleného kruhu a jedním až dvěma zástupci environmentálních organizací s působištem v různých regionech.

Skutečnost, že veřejná slyšení byla organizována odpovědnými ministerstvy, by se dala vnímat jako hlavní úspěch, ale také jako největší nedostatek těchto setkání. Na jedné straně ministerstva uznala nezbytnost organizovat formální setkání k prezentaci dokumentu veřejnosti, aby kdokoliv mohl vznést připomínky a doporučení. Tato setkání byla ministerstvy uznána coby nezbytná součást programovacího procesu. Na druhé straně ale ministerští úředníci nejsou vždy nejzkušenější v organizování takových jednání, což se projevilo i v tomto případě. Např. síť NNO a další zastřešující organizace byly pozvány většinou pouze z oblastí, ve kterých jsou NNO obzvláště aktivní. Pozvánky byly také šířeny přes nejživější emailové konference NNO, jejichž členy jsou také někteří z odpovědných ministerských úředníků. Do rozesílání pozvánek však nebyla investována dostatečná energie a byly navíc rozesílány pouze osm dní před samotným setkáním. Slabá organizace rozesílání pozvánek na veřejná slyšení byla ze strany účastníků se NNO kritizována a byla uváděna jako jeden z hlavních důvodů nízké účasti. Ministerstva ovšem měla minimální zkušenosti s tímto typem konzultací a nevěděla zcela přesně, co od nich očekávat. Uspořádání konzultací, byť minimálně navštěvovaných NNO, lze proto vnímat i jako významný nástroj budování zkušenosti s tímto typem práce mezi ministerstvy.

Výjimkou z nedostatečně řízeného procesu veřejných konzultací bylo zpracování Národního rozvojového plánu. V jeho případě odpovědné odbory Ministerstva životního prostředí a Ministerstva pro místní rozvoj zorganizovaly dva veřejné workshopy; na konci procesu proběhlo ještě formální veřejné slyšení. Národní rozvojový plán (jako dokument nejvyšší úrovně) byl bohužel velice obecný, a tak navzdory úsilí investovaného do komunikace přilákal ze strany NNO/veřejnosti nejmenší zájem.

Oba typy setkání organizovaných k připomínkování dokumentů (organizované jednak ze strany NNO a také ministerstvy) nebyly ze strany veřejnosti/NNO příliš navštěvované. Možnou příčinou mohou být

- a) malá osvěta a ozřejmování potřeby a praktických dopadů projednávaných témat na práci a existenci neziskových organizací (nebo i obecněji ekonomických a sociálních partnerů), „odbornou hantýrku“ programových dokumentů je pro účely komunikace se socio-ekonomickými partnery nutno převést na srozumitelné a praktické informace (co se děje a změní v mém okolí, v mojí činnosti?)
- b) obecně nízké povědomí o procesu, které dále může být vysvětleno nedostatečnou aktualizací informací dostupných na internetových stránkách odpovědných ministerstev.

Hlavním důvodem pro nízkou účast partnerů byla nestandardní povaha programovacího procesu počínaje obdobím září 2002 (polovina srpna), kdy se situace stala vážnější a hrozba možnosti selhání v dodání dokumentů se zvyšovala a setkávání pracovních skupin pro programování bylo nahrazeno jednáním „za zavřenými dveřmi“. Návrat ke standardním plánovacím procedurám byl možný až v okamžiku, kdy všechny klíčové úkoly a problémy (jako rozdělení opatření) byly odsouhlaseny interně – v prosinci 2002, kdy byla také odpovědnými ministerstvy organizována oficiální veřejná slyšení a na internetových stránkách se objevily pracovní verze dokumentů. V té době měl neziskový sektor už za sebou negativní zkušenost, která vyvolala určitou neochotu se veřejných slyšení účastnit.

Nedokonalá spolupráce mezi ministerstvy a neziskovým sektorem při konzultacích a zpracování programových dokumentů byla ovšem způsobena i nedostatky na straně samotných NNO:

- a) neziskové organizace vnímají strukturální fondy především jako zdroj peněz pro svou (nepochybně užitečnou) činnost, a z tohoto úhlu byly programové dokumenty především připomínkovány; jen menšina nevládních organizací byla schopna vést komplikovanější debatu o zaměření regionální politiky EU v ČR jako takové a o prioritách Národního rozvojového plánu, přestože většina z nich tvrdí, že přidaná hodnota jejich účasti v programování spočívá právě ve veřejné debatě o prioritách
- b) podobně jako je vyčítáno ministerstvům a úředníkům obecně, že nerozumí vnitřním mechanismům neziskového sektoru a svými kroky (byť často dobře míněnými) jeho realitu pokřivují, nerozumějí mnohdy NNO postupům a fungování veřejné správy; NNO tak často požadují věci mimo kompetenci těch, se kterými právě vyjednávají, přicházejí se svými náměty v nevhodný čas, kdy je už dávno rozhodnuto nebo se naopak o podobných konkrétnostech bude jednat za několik měsíců, podávají připomínky bez ohledu na rámec programu, který připomínkují, nestarají se o pravidla a postupy stanovené pro programování apod.
- c) NNO si při programování často neuvědomují, že nenesou přímou odpovědnost za obsah programového dokumentu, a tedy si neuvědomují limity svého mandátu; jen velmi těžko se smiřují se skutečností, že o obsahu programového dokumentu vždy rozhoduje ten, kdo nese odpovědnost (orgán veřejné správy, ministr, vláda); jen některé neziskové organizace pak byly schopny využít standardních mechanismů veřejné kontroly a rozhodnutí i veřejně (v médiích) kritizovat
- d) NNO se zatím nenaučily spolupracovat s dalšími sektory a hledat si mezi nimi spojence, kteří mají často podobné zájmy (např. regionální a místní samosprávy, akademický sektor, drobní podnikatelé, biozemědělci apod.)

Výsledky a kvalita účasti NNO

V souvislosti s nedostatkem dostupných dat (neexistují žádné statistiky o počtu, kvalitě a relevanci připomínek) a s nedostatkem kapacity pro celistvější výzkum je bohužel téměř nemožné změřit reálný dopad partnerství (veřejných konzultací) na obsah programových dokumentů.

Přesto se dá říci, že:

- některá ministerstva jako řídicí autority nabídla na svých webových stránkách možnost sepsat a zaslat připomínky k pracovním verzím dokumentů, ovšem dokumenty dostupné na těchto stránkách byly většinou neaktuální, a tak jejich připomínkování nemělo velký význam
- zdá se, že důležité připomínky byly respektovány jak zpracovateli plánu tak odpovědnými ministerskými úředníky

- seznam připomínek vznesených veřejností v průběhu programového období nebyl nikdy publikován, nemluvě o výslovném zveřejnění toho, jak byly tyto připomínky brány v potaz¹
- nebylo jasné, kdo byl na ministerstvech ve skutečnosti odpovědný za sběr, kompilaci a hodnocení připomínek (obou typů: připomínky vznesené ústně na oficiálních setkáních i ty zaslané v psané formě ministerstvům)

3.4. Praktické dopady zapojení NNO a konzultací

Praktické dopady lze rozdělit v podstatě na dva základní výstupy:

- c) díky zapojení NNO a konzultacím došlo ke změnám v programových dokumentech, které jednak zvyšují pravděpodobnost jejich pozitivních dopadů na vyvážený, trvale udržitelný socio-ekonomický rozvoj území ČR, ale rovněž vytvářejí předpoklady pro intenzivní zapojení NNO do realizace programu (tj. na úrovni financovaných rozvojových projektů)
- d) NNO jsou zapojeny i do rozhodovacích a monitorovacích struktur pro implementaci zpracovaných programů

Po obsahové stránce došlo k významným posunům v textu operačních programů, kde byly jednak doplněny původně nezamýšlené aktivity, které jsou tradičně realizovány prostřednictvím služeb neziskového sektoru, nebo byly NNO doplněny jako koneční příjemci (příp. koneční uživatelé) u opatření, kde nejprve nefigurovaly. Tyto změny lze vysledovat téměř u všech operačních programů.

Mezisektorové partnerství¹⁵ na realizaci projektů je zohledňováno při hodnocení kvality žádosti. Díky tlaku NNO byly prosazeny dva nástroje:

- a) pro posilování kapacit neziskového sektoru v oblasti sociálních služeb je Nadací rozvoje občanské společnosti implementován tzv. Globální grant
- b) Evropský sociální fond umožňuje zálohové platby u projektů realizovaných nestátními neziskovými organizacemi

Do monitorovacích výborů jednotlivých operačních programů byly Radou vlády pro nestátní neziskové organizace (RNNO) delegováni zástupci NNO. RNNO při nominaci vycházela z postupu navrženého samotnými neziskovými organizacemi, respektive jednou z existujících mezioborových platform NNO - pracovní skupinou „NNO & regionální rozvoj“.

Seznam zástupců NNO v jednotlivých monitorovacích výborech:

<i>EQUAL</i>	<i>Veronika Součková</i>
<i>Fond soudržnosti</i>	<i>Pavel Doucha</i>
<i>Operační program Infrastruktura</i>	<i>Pavel Černohous</i>
<i>Infrastruktura (podvýbor doprava)</i>	<i>Petr Šmíd</i>
<i>INTERREG IIIA (ČR a Sasko)</i>	<i>Jan Eichler</i>
<i>INTERREG IIIA (ČR a Sasko)</i>	<i>Jiří Roth</i>
<i>INTERREG IIIA (ČR a Bavorsko)</i>	<i>Lucie Mantelová</i>
<i>INTERREG IIIA (ČR a Bavorsko)</i>	<i>Jan Florián</i>
<i>INTERREG IIIA (ČR a Polsko)</i>	<i>Robert Korselt</i>
<i>INTERREG IIIA (ČR a Polsko)</i>	<i>Květa Morávková</i>
<i>INTERREG IIIA (ČR a Rakousko)</i>	<i>Juraj Flamik</i>
<i>INTERREG IIIA (ČR a Rakousko)</i>	<i>Jana Čarková</i>
<i>Jednotný programový dokument pro Cíl 2</i>	<i>Zuzana Drhová</i>
<i>Jednotný programový dokument pro Cíl 2</i>	<i>Milena Černá</i>
<i>Jednotný programový dokument pro Cíl 3</i>	<i>Pavel Činčera</i>
<i>OP Průmysl a podnikání</i>	<i>Jana Svobodová</i>
<i>Rámec podpory společenství</i>	<i>Jarmila Knight</i>
<i>OP Rozvoj lidských zdrojů</i>	<i>Hana Vlčková</i>
<i>OP Rozvoj lidských zdrojů</i>	<i>Jiří Kulich</i>
<i>OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství</i>	<i>Ivo Šásek</i>
<i>Společný regionální operační program</i>	<i>Oldřich Čepelka</i>
<i>Evropský hospodářský a sociální výbor</i>	<i>Ivana Plechatá</i>

¹⁵ Mezisektorovým partnerstvím se zde rozumí partnerství mezi subjekty tzv. tří sektorů společnosti: (a) veřejné správy, (b) podnikatelů, (c) nestátních neziskových organizací.

*Evropský hospodářský a sociální výbor
Evropský hospodářský a sociální výbor*

*David Šmejkal
David Stulík*

V jednotlivých regionech NUTS II byly ustaveny Regionální rady, které jsou složeny pouze ze zastupitelů krajů a Výbory regionálních rad, do kterých byli nominováni i zástupci NNO. V některých krajích se jedná o osoby, které byly doporučeny regionálními konferencemi, a mají proto mandát a důvěru NNO. V některých krajích byly nominovány osoby bez vědomí krajské konference nebo jiného orgánu NNO. Podle toho také vypadá přenos informací z jednání Výboru regionální rady.

Seznam zástupců NNO ve Výborech regionálních rad:

<i>Výbor regionálního rozvoje NUTS II Severozápad</i>	<i>Olga Haláková Robert Hrabčík</i>
<i>Výbor regionálního rozvoje NUTS II Jihozápad</i>	<i>Ladislav Krajdl Eva Chvojková Radek Novotný Daniel Rosecký</i>
<i>Výbor regionálního rozvoje NUTS II Severovýchod</i>	<i>Eva Halbrštátová Olga Čížinská Blažena Hušková Milan Marenčák</i>
<i>Výbor regionálního rozvoje NUTS II Jihovýchod</i>	<i>Josef Zetěk Karel Kosina</i>
<i>Výbor regionálního rozvoje NUTS II Střední Čechy</i>	
<i>Výbor regionálního rozvoje NUTS II Střední Morava</i>	<i>Marie Svobodová Petr Kopřiva</i>
<i>Výbor regionálního rozvoje NUTS II Moravskoslezský kraj</i>	<i>Zdeněk Jakubka</i>

4. Příklady zapojení veřejnosti a NNO do přípravy programových dokumentů v zahraničí – země Visegradu¹⁶

V dalším textu se pokusíme situaci v České republice zasadit do širšího kontextu skrze stručné porovnání s dalšími evropskými zeměmi, které vstoupily do EU společně s ČR. Konkrétně byla srovnávána situace v Maďarsku, Lotyšsku, Polsku a na Slovensku. Více informací o jednotlivých systémech je k dispozici v publikaci uvedené v poznámce pod čarou.

Legislativa a metodiky

Ve všech zmíněných zemích existují zákony nebo alespoň metodiky, které mohou sloužit jako základ pro zapojení veřejnosti. Bohužel interpretace této legislativy a existujících metodik byla často restriktivní a také vynutitelnost těchto nařízení byla mizivá. Legislativa se obvykle soustřeďuje na přístup veřejnosti k informacím. Dopad existující legislativy coby nástroje pro efektivní zapojení veřejnosti byl značně omezený. Vládní úřady mají také často nejasnou představu o konceptu partnerství – jak ho interpretovat a koho jako partnera zahrnout; obvykle nerozumějí strukturu socio-ekonomických partnerů, takže za nestátní neziskové organizace byly považovány jiné typy partnerů (různé podnikatelské asociace, vědecké či odborových organizace apod.).

¹⁶ Předklad shrnutí poznatků z publikace: **Partnerships for Sustainable Development? – Report on the Structural Funds Programming Process in Central Europe**; Centre for Community Organising, Czech Rep., National Society of Conservationists, Hungary, Green Liberty, Latvia, European Center for Sustainable Development, Poland, Center for Environmental Public Advocacy, Slovakia, Milieukontakt Oost-Europa, The Netherlands; Budapest; February 2004 (upraveno a kráceno)

Neexistence pevných pravidel plánování vyústila v nejasné nastavení plánování i zapojení veřejnosti. Byla také důvodem, proč každá z předvstupních zemí prošla jinou praxí, totéž platilo dokonce i v rámci země u jednotlivých vládních orgánů.

Šíření informací

Proces šíření informací o programovacím procesu směrem k veřejnosti nebyl dostačující ani v jedné z pěti zemí a informace o pravidlech programování, strategie a časového rozvrhu nebyly vždy jasné.

Např. na Slovensku, kde organizační chaos a časový stres byl asi nejvýraznější, stále neexistovala ani v květnu 2002 – méně než měsíc před tím, než měl být Evropské komisy odevzdány Národní rozvojový plán a Operační programy – žádná závazná pravidla pro programování, strategii a časový rozvrh. Za takových podmínek bylo dostatečné a časově zvládnuté šíření informací nemožné.

Ve všech zemích došlo ze strany odpovědných institucí ke zřízení webových stran, které měly sloužit k podávání informací o programovacím procesu. Tyto informace byly však často neúplné a neaktuální, s tím, že neexistoval jiný způsob distribuce informací na veřejnost. Ve všech zemích bylo znatelné spoléhání na čistě elektronickou komunikaci a zveřejňování informací.

Zapojení partnerů do programovacího procesu

Zapojení partnerů (obzvláště neziskového sektoru) záviselo na úsilí neziskového sektoru a z druhé strany na dobré vůli řídicích orgánů. V rané fázi programování došlo v některých zemích k částečnému zapojení NNO do plánovacích týmů, povětšinou na základě zájmu ze strany NNO.

V některých zemích byly NNO částečně zapojeny už od nejranější fáze jako členové plánovacího týmu (ČR). V Maďarsku to bylo zamítnuto s výjimkou Ministerstva životního prostředí. Ve Slovenské republice bylo zapojení pouze formální, těžiště zapojení NNO na plánování spočívalo v jejich účasti v monitorovacích (plánovacích) výborech, které ovšem nebyly svolávány k jednání, takže se stalo fakticky neexistujícím.

V České republice se do zapojení zástupců NNO do plánovacího procesu vložila velká energie (alespoň u některých operačních programů), ale dopady na obsah dokumentů také často záležely na jednotlivcích a jejich osobní zainteresovanosti namísto strukturovaného programu zapojení všech relevantních partnerů a informačního toku.

Veřejné konzultace

V každé zemi byly použity různé formy konzultací k pracovním verzím programových dokumentů. Obvykle byly zorganizovány z vlastní iniciativy NNO kulaté stoly nebo konference k Národnímu rozvojovému plánu a operačním programům (případ České republiky a Maďarska).

Zvláště v Maďarsku byl proces připomínkování poměrně intenzivní, nicméně byl organizován zvláště pro environmentální organizace a další obory. Jen od env. NNO bylo sebráno přes 2000 připomínek k NRP a OP, většina z nich byla i odpovědným ministerstvem vyrovnána a dána neziskovým organizacím na vědomí. Časový stres bohužel i zde znemožnil skutečnou diskusi vedoucí k dosažení konsensu. Přes všechno úsilí nebyly návrhy NNO zahrnuty do finálních verzí dokumentů, takže z hlediska NNO nemělo toto úsilí žádné velké praktické výsledky. Konzultace tak často proběhly příliš pozdě na to, aby se daly očekávat nějaké významné změny v obsahu dokumentů.

V případě Slovenska a Polska konzultace vedly k významným změnám v dokumentech, po kterých už ale další upravené verze dokumentů nebyly znovu diskutovány. Proto dokumenty často neodráží skutečné priority a potřeby regionů a země, ale priority Evropské komise, vládních úředníků a lobbystických skupin.

Počet organizací účastnících se procesu se v jednotlivých státech lišil. Např. metodicky poměrně obdobného procesu v Maďarsku a ČR se v České republice účastnilo jen menší množství organizací, zatímco v Maďarsku NNO hrály v celém procesu velice aktivní roli.

Co se týče přípravy programových dodatků, tento proces byl zcela uzavřený na Slovensku a v České republice, zatímco v Maďarsku byla např. zřízena webová stránka, kde bylo možno vstupovat do interaktivních fór, která byla tématicky dělena, a sdělit své názory, návrhy, připomínky.

Ve všech zemích byl proces charakteristický nedostatkem času. Ze všech zemí kromě Lotyšska přišel názor, že čas věnovaný NNO k přispění do procesu nebyl dostatečný, což mělo vliv jak na proces tak i na finální podobu dokumentů. Odpovědné instituce také podléhaly velice přísnému časovému rozvrhu, takže v mnoha případech ani nebyl velký prostor pro pečlivou diskusi s partnery jakými jsou NNO. V případě České republiky a Maďarska se dá jako největší přínos procesu pro NNO vnímat získání respektu coby partnerů v programovacím procesu.

Kapacity NNO

Zkušenosti z pěti zemí také ukázaly nedostatečnou znalost politiky EU, struktur a rozvojových procesů, jak ze strany NNO, tak samosprávy a dalších účastníků programovacího procesu. Toto podtrhuje důležitost bezplatného kvalitního vzdělávání a školení.

S výjimkou Maďarska a České republiky neexistovala v žádné ze zemí celostátní platforma (ani oborová) pro konzultační proces. Jinak ale, pokud dostaly šanci, byly NNO, alespoň některé z nich, velice aktivní. Na druhou stranu se také stávalo, že NNO ztrácely v pozdějších fázích o proces zájem, protože nevnímaly žádné výsledky svých dosavadních snah – což platilo především pro ČR i pro Slovensko.

Nezbytnost celostátní platformy NNO se objevila ve všech sledovaných zemích, ale ne všude je tato myšlenka nadšeně podporována širokým spektrem neziskových organizací.

5. Závěr

5.1. Shrnutí základních pozitiv v partnerství při programování období 2004 – 2006

Neziskové organizace, které byly dotazovány v rámci průzkumu provedeného v souvislosti s realizací projektu, v jehož rámci je zpracovávána i tato analýza, obvykle uváděly následující skutečnosti:

- Příprava programových dokumentů pro 2004 – 2006 byla především **poučný proces**, který pomohl jak veřejné správě, tak neziskovým organizacím pochopit jednak řadu skutečností o fungování v opačné sféře a zároveň umožnil první praktickou zkušenost s tím, jaká jsou základní pravidla a principy regionální politiky EU. Obě strany jsou shodně vděčné za tento přínos a oceňují nové informace a zkušenosti, které jim praktická účast na programování přinesla.
- Je patrná **změna v chování veřejné správy** (i jednotlivých úředníků), tak u NNO, v jejich vzájemném respektu a chápání mechanismů fungování protistrany, kdy jsou vzájemně oceňovány kvality obou stran a nezastupitelný přínos NNO v procesu programování. Uplynulý programovací proces je především příslibem nastupujících změn v celkovém chování veřejné správy, kdy tvrdou reglementaci v budoucnu nahradí étos vyjednávání, diskuze a rovnocenné spolupráce.
- Díky zpracování programových dokumentů došlo rovněž k **aktivizaci některých neziskových organizací** nebo dokonce celých oborů neziskového sektoru k nové činnosti. Příprava na čerpání fondů EU měla zřetelné inovační dopady na fungování neziskového sektoru; zájem ze strany NNO o problematiku regionální politiky EU trvá a nadále se zvyšuje.
- V rámci uplynulého procesu byly (snad s definitivní platností) **nastaveny základní informačních nástroje pro zapojování veřejnosti do plánování** a rozhodování veřejné správy. Zcela novým aspektem bylo zapojení regionálních a lokálních NNO do řešení celonárodních otázek spojených s přípravou národních programů. Dostávaly se do procesu plánování informace přímo z terénu, kde by měla být pomoc realizována.
- Díky zapojení NNO do programování byly **zviditelněny další cílové skupiny pro pomoc a podporu** (především v oblasti sociální integrace), které předtím ve stávajících programech nebyly dostatečně zohledněny. Působení NNO při programování mělo, byť omezený, modernizační vliv na fungování veřejné správy.

5.2. Shrnutí základních nedostatků v partnerství při programování období 2004 - 2006

- V době zpracování programových dokumentů pro období 2004-2006 **není vyjasněno, které typy organizací lze považovat za nestátní neziskové organizace**, respektive které organizace mohou být považovány zpracovateli (odpovědnými ministerstvy) za relevantní partnery z neziskového sektoru v dané oblasti, oboru. Pro účely některých operačních programů to vymezila Rada vlády pro nestátní neziskové organizace (RNNO), která je vymezila poměrně úzce. Zaměřuje se v podstatě pouze na obč. sdružení, nadace, nadační fondy, o.p.s. a účelová zařízení církví (nebo církvemi zřizované organizace). Je otázkou zda takto právně puristický přístup je na místě použit v případě poměrně dynamického

procesu jakým je zpracování programových dokumentů, kde je vyžadována především kvalitní debata s relevantními partnery.

- Jednotlivá ministerstva a jimi najatí zpracovatelé programových dokumentů příliš spoléhaly na elektronickou formu komunikace. Takový přístup posiluje fenomén tzv. „digital divide“, kdy pouze lidé a organizace, které mají přístup k internetu a elektronickým médiím, mají přístup ke klíčovým informacím. Na druhou stranu elektronická komunikace může být jedním z nástrojů, který bude předpokladem prosté existence efektivního partnerství v komplexní společnosti 21. století, intenzivních a časově velmi napjatých procesech plánování regionální politiky.
- Orgány veřejné správy na regionální úrovni často pasivně čekaly na informace od řídicích orgánů a jen výjimečně sehrávaly aktivní roli v procesu komunikace.
- Některé neziskové organizace (nebo celé obory neziskového sektoru) byly v programovacím procesu poměrně pasivní. Při hledání příčin jsou obvykle identifikovány následující skutečnosti:
  - Šlo o zcela novou problematiku, se kterou neměl dosud nikdo intenzivní zkušenost (nebo jen úzká skupina jednotlivců) a každá novinka se zavádí teprve postupně. Celá problematika byla nesrozumitelná (jazyk, pravidla a postupy, efekty a reálné výstupy).
  - Nebyl jasný časový rámec (nejdříve nepřehledná situace v tom, v jaké fázi programování se vlastně nacházíme, a potom napnuté termíny pro připomínkování komplexních dokumentů).
  - Nepřehledný prostor ve kterém se debata odehrávala – stále vyvstávaly otázky kdo komunikuje s kým, kdo je za jednotlivé výstupy odpovědný, kdo bude zpracovávat návrhy na změnu. Nejasnost procesu pak jenom velmi málo stimulovala širší skupiny lidí a organizací k účasti.
- Od ministerstev byly v průběhu zpracování dokumentů distribuovány nepřesné nebo zastaralé informace, a zároveň ministerstva nechtěla dávat pracovní verze dokumentů na web k připomínkám. Pak se někdy stávalo, že lidé z partnerského prostředí pracovali na již neaktuální verzi dokumentu, což později jenom zvyšovalo jejich frustraci a neochotu podílet se na dalších fázích zpracování dokumentů.
- Chyběl jednotný postup pro komunikaci s veřejností, který by byl jednak všeobecně respektován všemi odpovědnými ministerstvy, ale především široce komunikován navenek, takže by NNO, veřejnost a partneři měli představu, kterých zdrojů informací využít a jak se účastnit veřejné debaty nad rozvojovými prioritami ČR zpracovávanými do formátu programových dokumentů. Mezi partnery neexistovalo povědomí, jaké nástroje pro komunikaci použít a jaké bude možné ještě využít v budoucnosti. Teorie zapojování veřejnosti v této souvislosti obvykle mluví o plánu (programu) zapojení veřejnosti (partnerů) do určitého rozhodovacího procesu.
- Nedostatkem na straně samotných neziskových organizací byla nevyjasněná struktura neziskového sektoru:
  - Nebyly a dosud nejsou dostatečně detailně popsány informační toky uvnitř sektoru, i když v posledních dvou letech byly určité kroky provedeny (viz Zpráva o stavu neziskového sektoru, kterou projednala vláda a některé aktivity Výboru pro spolupráci s EU RNNO);
  - Není zřejmá odpovědnost zástupců neziskových organizací v různých výborech a orgánech vůči neziskovému sektoru jako celku a způsob jejího prosazování. Neziskové organizace v ČR zatím nejsou zvyklé prosazovat a identifikovat svoje společné zájmy a ty potom koordinaně prosazovat (určitou výjimku v tomto ohledu představují environmentální nestátní neziskové organizace, což ovšem může být způsobeno i tím, že jejich v ČR v této oblasti aktivních poměrně málo).
- NNO si neuměly (a stále neumí) najít spojení i v jiných sektorech (obce, svazky a sdružení obcí, odbory apod.) a to přestože řada zájmů je jim společných.

5.3. Systém partnerství na regionální úrovni

1. Obecné principy

I na regionální úrovni musí být dodržovány základní principy partnerství, jak jsou specifikovány. Principy je vždy nutné aplikovat s ohledem na místní podmínky v regionu. Kraj (nebo jiný subjekt odpovědný za zpracování programového dokumentu na regionální úrovni) je odpovědný vedení plánovacího procesu transparentním a nediskriminačním způsobem a přiměřenou aplikaci principů partnerství.

2. Regionální rozvojová partnerství jako výstup projektů krajů v opatření 3.3. SRP „Posílení kapacity místních a regionálních orgánů při plánování a realizaci programů“

Na úrovni krajů jsou v rámci uvedeného opatření Společného regionálního operačního programu budovány partnerské struktury pro přípravu a řízení rozvojových programů. Veřejná debata o regionálním programovém dokumentu může být jedním z klíčových nástrojů pro vybudování efektivního a stabilního rozvojového partnerství, které se nebude zaměřovat výhradně na řízení strukturální pomoci EU na úrovni regionu, i když toto téma bude pravděpodobně alespoň v úvodních fázích tvorby partnerství nejnósnější. Debata o regionálním programovém dokumentu je v zásadě debatou o rozvojových potřebách, potenciálu a prioritách regionu. Jako taková nemůže být vedena jinak než partnerským způsobem.

Z uvedeného plyne nezbytnost propojit partnerské konzultace při zpracování programových dokumentů na regionální úrovni s budováním partnerství v rámci projektů krajů v opatření 3.3. SRP. Partnerské konzultace při zpracování programových dokumentů by měly mít silnou vazbu na posilování kapacity krajů a místních a regionálních aktérů připravovat a realizovat rozvojové projekty. Výstupem partnerských konzultací by kromě samotného kvalitního textu měla být i širší, informovaná skupina osob (organizací) schopných připravit kvalitní rozvojové záměry pro programové období 2007 – 2013. Součástí budování regionálních rozvojových partnerství na regionální úrovni budou i vzdělávací programy, které by měly být integrovány (propojeny) se zpracováním programového dokumentu.

S ohledem na přípravu partnerského systému pro řízení programu by měla být taková skupina osob doplněna i o stabilní systém profesionální podpory přípravy rozvojových projektů (odborní poradci a poradenská centra, zásobníky projektů, stabilní odborné pracovní skupiny, místní partnerství na úrovni obcí 3. stupně apod.)

3. Zpracování programových dokumentů na regionální úrovni

V době zpracování této zprávy je způsob regionálního programování podstatně více v mlze než např. na úrovni národní. Není jasné, co přesně se bude zpracovávat. O podobě regionální části Národního rozvojového plánu (NRP) a v návaznosti na něj regionálních částech Národního strategického referenčního rámce a operačních programech se povedou pravděpodobně tvrdá jednání mezi MMR a kraji, kdy o celkovém řešení nakonec rozhodne vláda na základě návrhu Řídicího a koordinačního výboru (ŘKV) obnoveného za tímto účelem ministrem pro místní rozvoj. Regiony budou v ŘKV zastoupeny, stávající návrh počítá s účastí jednoho zástupce za každý NUTS 2.

Tento text proto nemůže navrhnout detailní postup pro partnerství v rámci zpracování programových dokumentů na regionální úrovni. Stanoví spíše institucionální rámec, jednotlivé kroky partnerských konzultací bude nezbytné stanovit, jakmile bude známa forma a zaměření připravovaných podkladů na regionální úrovni.

Uvažované varianty:

- **Regionální operační program (ROP)** pro každý NUTS 2 – počítá s plnou odpovědností regionů NUTS 2 za přípravu, vyjednání, řízení a vyhodnocení programu. Na regionální úrovni by musely vzniknout řídicí orgány.
- **Společný regionální operační program (SROP) realizovaný formou grantových schémat** – neexistovaly by samostatné ROP, ale jeden programový dokument, za jehož přípravu, vyjednání, řízení a hodnocení by bylo odpovědné MMR. Kraje by připravovaly tzv. grantová schémata, kde by jim byla ponechána možnost regionálního zacílení podpory, odpovědnost za výběr a monitorování jednotlivých projektů. Grantová schémata by se mohla lišit v jednotlivých krajích. Implementační struktura by asi musela být zachována relativně jednotná.

- **SROP s krajskými programovými dodatky** – jeden programový dokument, ovšem specifikovaný formou programových dodatků specifických pro každý kraj (region NUTS 2) odlišně. Program by byl na úrovni NUTS 2 pravděpodobně řízen prostřednictvím regionálních rad.

Asociace krajů (AKČR) svým usnesením č. 28 ze dne 11. února 2005 schválila záměr krajů připravovat samostatné Regionální operační programy pro NUTS 2 a uložila komisi pro regionální rozvoj AKČR zajistit zpracování jednotné metodiky tvorby ROP a předsedovi AKČR projednat tuto záležitost s ministrem pro místní rozvoj.

Krajům byly v polovině února 2005 rozeslány dopisy náměstkyně ministra pro místní rozvoj Mgr. Věry Jourové, ve kterém se mj. dotazuje po způsobu, jak si kraje (resp. NUTS 2 Jihozápad) představují způsob zpracování samostatného ROP. Odpověď je očekávána do 25. března 2005. V návaznosti na uvedený dopis byla krajům rozeslána reakce předsedy AKČR Ing. Evžena Tošenovského, která vyzývá jednak ke koordinaci společné odpovědi za kraje (regiony NUTS 2), ale především ke zdrženlivosti odpovídat na položené otázky bez koordinace s dalšími regiony NUTS 2. Otázky položené krajům totiž vyžadují poměrně rozsáhlou přípravu a zpracování řady podkladů a rešerší.

Z dosud provedených kroků je patrná snaha MMR udržet jednotnou strukturu „Regionální části“ strukturální pomoci (NRP a NSRR), preferována je zjevně varianta stávajícího SROP nebo určitá modifikace existujícího systému SROP. Zcela určitě bude ovšem role regionů při formulování regionálního programu vyšší než tomu bylo při zpracování SROP pro 2004-2006.

Z hlediska partnerství je významné, že s ohledem na výše uvedené skutečnosti bude regionální programový dokument na regionální úrovni schvalován pravděpodobně na několika úrovních, kdy každá má jinak založenou partnerskou strukturu:

- **Výbor pro programování** - odpovědný za přípravu programu (je vysoce pravděpodobné zřízení nějakých regionálních výborů podobných ŘKV, případně budou využity některé z již existujících odborných struktur na úrovni krajů, např. řídicí výbory/projektové týmy projektů krajů v opatření 3.3. SROP, odborné komise Rady kraje – např. pro regionální rozvoj, nebo ad hoc zřízená komise rady kraje pouze pro přípravu regionálního programového dokumentu)
- **Rada kraje**
- **Zastupitelstvo kraje**
- **Regionální rada regionu soudržnosti**
- **Výbor regionálního rozvoje**

V případě zpracování ROP bude nezbytné zvážit, zda je možné organizovat partnerské konzultace na úrovni celého regionu soudržnosti – NUTS 2, resp. jak propojit zpracování a konzultace mezi jednotlivými kraji sdruženými v regionu soudržnosti (zvláště obtížné to bude v případě NUTS 2 Severovýchod, který sdružuje 3 kraje).

V případě přípravy SROP bude možné partnerské konzultace organizovat pouze na úrovni krajů.

Pokud nebude připravován ROP, nebude na regionální úrovni organizováno ex-ante hodnocení (a SEA), takže nebude možné bezesbýtku uplatnit postup navržený pro plánování na národní úrovni.

4. Doporučený systém partnerství v programování na regionální úrovni

4.1. Zpracovatel programového dokumentu

Vybrán na základě výběrového řízení. Bude odpovědný za zpracování programovacího dokumentu, může být odpovědný i za provedení SEA a ex-ante hodnocení, pokud budou připravovány ROPy. Bude odpovědný za spolupráci s facilitátorem partnerských konzultací – viz níže. Případně mu může být uloženo takového facilitátora obstarat a subkontrahovat. Výběr kvalitního zpracovatele programového dokumentu se zkušenostmi s partnerským způsobem zpracování je předpokladem úspěchu.

4.2. Facilitátor regionálního partnerství

Vždy je nezbytné určit člověka (organizaci) odpovědného za profesionální podporu partnerství při programování.

Varianty:

- facilitátor je součástí týmu zpracovatele
- facilitátor je součástí týmu ex-ante hodnotitele
- tato činnost je zajišťována pracovníkem(y) krajského úřadu
- případně externí subjekt vybraný na základě výběrové řízení, který je odpovědný výhradně za komunikaci s partnery a veřejností ve spolupráci se zpracovatelem programového dokumentu nebo ex-ante hodnotitelem

Doporučuje se varianta externího dodavatele, který je subdodavatelem (součástí týmu) ex-ante hodnotitele¹⁷.

Úkoly facilitátora:

- vedení informační kampaně (tvorba a správa informačních nástrojů – web, média, informační materiály)
- organizace a řízení veřejných projednání, workshopů, kulatých stolů, konferencí
- odborná podpora pracovních skupin a oponentních týmů - ve spolupráci se zpracovatelem (ex-ante hodnotitelem)

Doporučené kvalifikační podmínky pro facilitátora:

- organizace minimálně 3 roky působící v kraji realizuje místní, nebo lépe regionální projekty, disponuje kvalitní znalostí místních podmínek a aktérů
- organizace nejméně se 3 stálými pracovníky
- organizace s vazbou na další subjekty v kraji – realizuje projekty s místními a regionálními partnery, je členem sítě, aktivně se podílí na mezioborové komunikaci NNO apod.
- zkušenosti s čerpáním prostředků EU – alespoň dva projekty financované z některého programu Phare, Interreg, nebo jiného programu ze zdrojů EU

4.3. Výbor pro programování

Pro účely přípravy komplexnějšího koncepčního dokumentu je obvyklé vytvořit odbornou řídicí skupinu (výbor, komisi), která slouží jako pracovní podpora rozhodovatele¹⁸. Pro účely zpracování regionálního programového dokumentu si lze představit řadu variant; může být:

- a) využít projektový tým (řídicí výbor) projektu kraje v opatření 3.3. SROP
- b) využít existující odborná komise rady kraje (NUTS 2)
- c) zřízena radou kraje (regionální radou regionu soudržnosti) zvláštní komise (výbor) pro programování.

Zde se doporučuje varianta a), aby byla zajištěna maximální integrace aktivit projektu v opatření 3.3. SROP se zpracováním programových dokumentů. Řídicí výbory těchto projektů krajů navíc byly obvykle ustaveny na partnerském principu, takže bude dostačovat jejich doplnění dle níže uvedeného principu.

Výbor pro programování vždy obsahuje kromě představitelů krajů (politické i profesionální reprezentace) i zástupce regionálních partnerů:

- nestátní neziskové organizace (nejméně v oblasti sociálních služeb)
- profesní komory (krajské hospodářské komory, krajské agrární komory)
- úřad(y) práce
- akademickou obec – představitele univerzity nebo vysokých škol, pokud na území kraje existují
- sdružení měst a obcí (případně i zástupce krajských Spolků pro obnovu venkova)
- podniky (pokud možno malé a střední podniky)

¹⁷ Tato varianta ovšem počítá se zpracováním samostatného ROP, kde bude prováděno ex-ante hodnocení na regionální úrovni. V případě SROP bude nutné zvolit variantu jinou.

¹⁸ Název takového výboru se obvykle různí, ačkoliv kompetence bývají obdobné. Setkali jsme se s názvy: poradní skupina, řídicí skupina, řídicí výbor, řídicí a koordinační výbor apod. s

4.4. Pracovní skupiny pro programování

Pro účely zpracování programového dokumentu jsou obvykle zřizovány odborné, tematicky zaměřené pracovní skupiny. Je důležité zachovat akceschopnost takové pracovní skupiny, proto mívá obvykle 10 – 15 členů. Na úrovni pracovní skupiny se nevedou politická vyjednávání, ale odborná debata o zaměření a parametrech podpory do jednotlivých oblastí, kterým se programový dokument věnuje.

Kraj (facilitátor partnerství) se obrátí na krajskou asociaci NNO, aby nominovala zástupce NNO do pracovních skupin. Lhůta na provedení nominace je vždy nejméně 30 dní. Na krajskou asociaci se lze obrátit bez dalšího pouze v případě, že existuje více 2 roky a má vytvořenou stálou kancelář Asociace.

Alternativou je uspořádání krajské konference NNO (např. ve spolupráci s krajskou Asociací NNO, Krajskou radou humanitárních organizací nebo jinou krajskou sítí NNO), která nominuje do pracovních skupin zástupce neziskového sektoru na základě volby.

Členům pracovních skupin je vždy vyplácena odměna a náklady spojené s účastí v pracovní skupině (cestovné apod.).

Je na místě vytvořit ze zástupce(ů) NNO ve Výboru pro programování a zástupců NNO v pracovních skupinách **regionální oponentní tým**, za jehož řízení bude odpovědný facilitátor. S výstupy oponentního týmu bude pracovat ex-ante hodnotitel. Zástupce NNO ve Výboru pro programování nebo pracovník facilitátora se vždy účastní společných koordinačních jednání NNO ke zpracování programových dokumentů – pravděpodobně bude zachována pracovní skupina „NNO & regionální rozvoj“ (kontakt na www.cpkp.cz/regiony).

4.5. Veřejná jednání

V rámci zpracování programového dokumentu jsou vždy organizovány workshopy, semináře, konference, veřejná projednání, kulaté stoly apod., které v klíčových fázích zpracování programového dokumentu slouží k partnerskému projednání jeho pracovních verzí. Důležitá je kvalitní příprava programu a vhodné načasování, aby veřejnost – partneři nebyli frustrováni svou faktickou nemožností něco ovlivnit, ačkoliv jsou dotazováni na názor.

Formát veřejného jednání je vždy přizpůsoben místním podmínkám a fázi zpracování programového dokumentu. Za organizaci veřejných jednání je vždy odpovědný facilitátor. Na veřejném jednání se vždy najednou diskutuje obsah programového dokumentu a výstupy ex-ante hodnocení (SEA). Minimální standard ohledně počtu a rozsahu veřejných jednání – viz níže.

Výstupy veřejného jednání (připomínky) jsou vždy zveřejněny a vyrovnány zpracovatelem, nebo ex-ante hodnotitelem.

4.6. Informační kampaň

Každé partnerství je tak kvalitní, jak kvalitně jsou nastaveny informační toky. Dobře nastavené šíření aktuálních, srozumitelných a relevantních informací je úhelným kamenem úspěchu partnerské veřejné debaty o obsahu programového dokumentu. Kvalitní systém informování partnerů má také významný vzdělávací aspekt pro příštích potenciálních žadatelů.

Základem informační kampaně je:

- **internetová stránka**
- **e-mailová konference** - přímá rozesílka informací na adresy partnerů, kteří se o rozesílání informací přihlásili

Elektronická forma komunikace a šíření informací je vždy doplněna o:

- **tištěné informační materiály** (letáky a brožury vydávané pouze pro potřeby zpracování programového dokumentu; zvláště vhodné je připravit tištěný informační materiál se stručným popisem účelu a obsahu programového dokumentu, postupu a harmonogramu jeho zpracování, kontakty na odpovědné osoby)

- **informační místo – informační a připomínkový středisko úřadu**
- **zpravodaje, bulletin** (mohou být vydávány samotnými NNO, krajem a jinými subjekty; zde je nutné velmi dbát na relevantnost předkládané informace vzhledem ke skupině, která zpravodaj užívá. Představte si např. informaci o cílech a prioritách operačního programu rozvoj lidských zdrojů v časopise „Chatař & chalupář“.)
- **média**
- **veřejná slyšení/projednání**

Internetová stránka

Doporučujeme na internetovém portálu kraje vytvořit oddíl (stránku) s informacemi o celém procesu přípravy strategického dokumentu. Za správu internetové stránky je vždy odpovědný facilitátor. Na internetových stránkách zpracovatele a facilitátora (pokud provozují vlastní internetový portál) je vždy odkaz na centrální informační stránku zřízenou ke zpracování programového dokumentu.

Zveřejňované informace na internetové stránce by měly vždy obsahovat:

- vyhlášení daného konzultačního procesu
- kontakt na osobu, která za daný konzultační proces zodpovídá – facilitátor, případně i kontakt na pracovníka kraje
- předmět konzultací: jaký dokument, vazba na politiky EU, související legislativa ČR a EU
- význam daného dokumentu: důvody pro jeho vypracování, případné dopady a důsledky
- cíle zapojení veřejnosti, co se od konzultací očekává
- harmonogram zpracovávání strategického dokumentu
- složení Výboru pro programování a odborných pracovních skupin, informace, kdo koho zastupuje a spojení na dané členy těchto orgánů
- harmonogram termínů a konzultací pro vypracování těchto dokumentů
- všechny aktuální pracovní verze včetně adresy, kam je možné posílat připomínky (e-mail, fax, poštovní adresa)
- pravidla podávání připomínek: připomínkový list, informace o postupu, jak bude s připomínkami naloženo
- případné výstupy konzultací, informace o vypořádání připomínek, finální verze vypracovaných dokumentů

Jako součást takové stránky můžeme instalovat elektronickou schránku na připomínky a dotazy občanů, popřípadě na jejich odpovědi.

E-mailová konference

E-mailová je velmi efektivní nástroj pro šíření aktuálních informací. Lze posílat např. upozornění, že určitý dokument je dostupný na internetu nebo k dispozici v informačním středisku, termíny konání pracovních skupin nebo veřejných jednání apod.

Při vytváření nové konference by její účastníci měli být vždy registrováni na vlastní žádost, při využívání konference existující musí být dotázán jak její správce, tak samotní účastníci. Seznam účastníků konference by měl být zveřejněn na internetové stránce určené k projednávání dokumentu.

5. Minimální standard partnerských konzultací v regionech

V rámci partnerství při plánování jsou vždy využity následující nástroje:

- Vždy je zpracován podrobný plán partnerských konzultací při zpracování programového dokumentu a tento plán je zveřejněn.
- Je zřízena
  - interaktivní internetová stránka
  - e-mailová konference
  - informační středisko s pevně stanovenou otevírací dobou

- Je uspořádána úvodní konference, kde je partnerům představen záměr zpracovat programový dokument, vysvětlen jeho účel, postup zpracování, harmonogram a možnosti, jak se do procesu zapojit.
- Je zpracován tištěný informační materiál – leták – o postupu zpracování programového dokumentu, informačních zdrojích a možnostech, jak se zapojit.
- Výbor pro programování a pracovní skupiny obsahují vždy alespoň jednoho zástupce NNO vybraného transparentním a nediskriminačním způsobem.
- Veřejná projednání (workshopy, kulaté stoly) jsou uspořádány minimálně v následujících fázích zpracování programového dokumentu:
  - po dokončení analýzy a návrhu priorit
  - po dokončení návrhu opatření, finančního plánu a implementačního schématu
- V každé fázi jsou zorganizována nejméně 3 veřejná projednání (workshopy, kulaté stoly): v krajském a nejméně dvou dalších městech po kraji, které nesousedí přímo s městem krajským.
- Je uspořádána závěrečná konference, kde jsou prezentovány finální výsledky a diskutován způsob řízení programu a zapojení partnerů do jeho realizace.

6. Podrobný plán partnerských konzultací

Vždy je zpracován podrobný plán partnerských konzultací, který je zveřejněn a prezentován na úvodní konferenci ke zpracování programového dokumentu.

Plán vždy obsahuje:

- vymezení zainteresovaných a dotčených organizací, skupin případně jednotlivců
- popis navrhovaného systému partnerských konzultací a jeho vazeb na postup zpracování regionálního programového dokumentu
  - úroveň NUTS 2 nebo úroveň kraje
  - součást ex-ante hodnocení nebo paralelní proces (definován způsob integrace výstupů z jednotlivých procesů)
  - vazby na další koncepční práce realizované na regionální úrovni
- kroky při vedení partnerských konzultací (konference, veřejná projednání, workshopy, ankety apod.)
- organizační zajištění jednotlivých kroků a odpovědné osoby (organizace) za jejich provedení
- rozpočet
- harmonogram

5.4. Kvalitativní výzkum - SC&C

 SC&C – Survey, Consulting & Care

Zapojení NNO do programování SF 2007 - 2013 Zpráva z FG

leden 2005

SC&C – Survey, Consulting & Care		Obsah
            SC&C – Survey, Consulting & Care	1. Východiska, cíle, metodologie 2 2a. Účast NNO v programování 9 2b. Vnímání programovacího období 2004-06 11 2c. NNO v programovacím období 2004-06 15 2d. Očekávání NNO v programovacím období 2007-13 16 3. Shrnutí & doporučení 24	

1. Východiska, cíle

Centrum pro komunitní práci (CpKP) v současné době připravuje pro MMR projekt na zapojení veřejnosti do programování strukturálních fondů 2007-13. Součástí je identifikace potřeb NNO v programování. Z tohoto důvodu se rozhodlo realizovat výzkum, zjišťující očekávání a preference NNO v programovacím období SF. Provedením výzkumného šetření metodou mini FG byla pověřena společnost **SC&C**.

Cíle výzkumu:

1. Očekávání a preference při **naplňování principu partnerství**
2. Návrh **efektivní struktury komunikace** mezi veřejnou správou a NNO pro programovací období SF 2007-13
3. Podklady pro připravované dotazníkové šetření

Cílová skupina

Při definování cílové skupiny - **NNO posuzovány z různých hledisek:** zaměření, geografické rozložení, působnost, typ organizace, velikost, zkušenosti v programovacím období.

Pro účast v diskusi zvolena následující **hlavní kritéria:**

- ✓ **zkušenosti NNO** s prvním programovacím obdobím
- ✓ **typ organizace**
- ✓ **zaměření**

vedlejší kritéria: působnost, geografické rozložení

NNO, které mohou definovat své postoje na základě vlastní zkušenosti s programovacím obdobím SF 2004-2006

Cílová skupina

Dle úrovně zkušenosti - NNO rozděleny na tři skupiny:

- „**experti**“, - byli členy monitorovacího výboru apod.
- „**praktici**“ - podíleli se na přípravě projektů a účastnili se plánování
- „**zájemci**“ - deklarují zájem, ale prvního období se nezúčastnili

Pro účast v diskusi **vybrána úroveň „praktiků“**, protože:

⇒ mají **střední úroveň komunikace s veřejnou správou**

(účast na veřejných projednáních/kulatých stolech, připomínkování materiálů apod.)

x

„**experti**“

⇒ mají systematickou a hlubší úroveň komunikace s veřejnou správou

(CpKP plánuje realizaci hloubkových individuálních rozhovorů).

„**zájemci**“

⇒ nemají praktickou zkušenost

(CpKP plánuje zjištění jejich potřeb pomocí následného dotazníkového šetření).

NNO, které jsou aktivní v komunikaci s veřejnou správou na běžné úrovni

Cílová skupina

Podle typu organizace - NNO metodologicky rozděleny do dvou skupin

(zachování možnosti zjistit, zda typ organizace má vliv na postoje):

- *občanská sdružení – většinová skupina NNO*
- *církevní právnické osoby, OPS, nadace a nadační fondy – ostatní*

Pro účast v diskusi **vybrány NNO s různým zaměřením:**

- ✓ životní prostředí,
- ✓ sociální
- ✓ zdravotní,
- ✓ volnočasové aktivity
- ✓ informačně servisní
- ✓ regionální rozvoj

Složení účastníků skupin kontrolováno vzhledem k působnosti a regionálnímu rozložení

NNO, které přinesou spektrum názorů

Design výzkumu

S ohledem na cíle a složení NNO byl stanoven následující design výzkumu:

- 2 skupinové diskuse - Praha, Brno

skupina	segmenty:	zaměření
první	církevní právnické osoby, OPS, nadace a nadační fondy	životní prostředí, sociální, zdravotní, informačně servisní
druhá	občanská sdružení	životní prostředí, sociální, zdravotní, volnočasové aktivity, regionální rozvoj

- velikost skupin:** á 4 účastníci (vzhledem k očekávané velké zainteresovanosti v tématu bylo nutné zajistit, aby účastníci měli v diskusi adekvátní prostor na vyjádření svých názorů)
- rekrutace:** prostřednictvím zaměstnanců CpKP (dobré znalosti NNO a existující osobní kontakty s NNO).

Sběr dat

FG realizovány:
18. 1. v Brně, 20. 1. v Praze

- vždy od 15.00 hod.
- trvaly cca 2,5 hod.
- řízeny podle předem schváleného scénáře moderátora
- z každé FG je pořízen video záznam

složení účastníků diskusí:		1. skupina	2. skupina	Celkem
segmenty:	občanská sdružení		4	4
	církevní právnické osoby	2		2
	nadace a nadační fondy	1		1
zaměření	životní prostředí	1	2	3
	sociální	1		1
	zdravotní	1		1
	informačně servisní			
	regionální rozvoj		1	1
	volnočasové aktivity		1	1
	regionální	2	2	4
působnost	národní	1	2	3

V diskusi chyběl zástupce OPS.

2a. Účast NNO v programování

NNO, které se zapojily do programování musely **samy u sebe překonat bariéry:**

1. v povědomí

- překonat odpor k terminologii a naučit se jí používat
- najít a pochopit smysl vlastní účasti
- zorientovat se v procesech

* ... jazyk ... odosobněný ... člověk si musí zvyknout ... je to problém pro zapojování druhých lidí, aby se dokázali nadchnout...

* ... pokud někomu řeknete z běžných nevládek ... strukturální fondy, tak se otřesou ...

* ... je to zbytečně složité pojmosloví ... i když je to správné ... je to zastrašující

* ... názvy odrážejí ... že to bude obtížné až se tím bude člověk zabývat ...

* ... řešení nezaměstnanosti ... řešení hospodářského růstu ... rozvoj venkova ... prioritní osa, ale nás zajímá, co bude zítra ... netlačí nás to hned ...

* ... dostala jsem nějaké dokumenty ... také jsem je odložila, protože to není aktuální ...

* ... pro většinu to byla natolik abstraktní témata a tak dlouhé časové horizonty, že neměli potřebu o tom komunikovat

* ... úžasný informační chaos ... než nám všechno došlo ... jak to je

Účast NNO v programování

2. organizační

NNO museli najít:

- způsob, jak být/zařadit, aby byly zapojeny
- lidské zdroje
- časové rezervy

* ... to nemůže dělat někdo tak, že si řekne, teď si na to dvě hodiny sednu ... je to věc systematictějšího zapojení ... je to záležitost monitorovací ... dělá se to v krizových režimech, není to běžná činnost organizace ...

* ... musíme najít u nás člověka ... aby byl ochotný ... měl čas ... byl partnerem ostatním

* ... řada neziskovek si ani neškrtila ... kdo se nezapojil do zaškolení nebo do toho nevstoupil hned na začátku ... tak mu ujel vlak

Přestože byly aktivní, bariéry způsobily nižší zapojení, než jaké mohlo ze strany NNO nastat z hlediska reprezentativnosti zastoupení neziskového sektoru.

2b. Vnímání programovacího období 2004-06

Zkušenosti jsou obdobné napříč organizacemi a celkově je **NNO - „praktici“ hodnotí negativně.**

A. Postoj veřejné správy

NNO obecně vnímají své postavení v programovacím období jako:

- **nerovnocenné** – podněty a připomínky NNO veřejná správa brala jako vedlejší, nedůležité z hlediska celospolečenského
- **vnucené** veřejné správě ze strany EU - byli **přizváni jen formálně**, veřejná správa jim nechtěla naslouchat
- **neseriózní ze strany veřejné správy** - nedodržovala dohody, odsouvala podněty NNO aniž by je o tom zpětně informovala
- **nekompetentní** - nefungovala jasná pravidla při oslovování konkrétních NNO

* ... neziskový sektor je zatím brán jako nutná věc, která sem byla implantována z EU ... vůči veřejný správě byl vždycky trochu opomíjený ...
 * ... politici, když s náma komunikují, říkají ano, ale pak se ukáže, že to odsunuli
 * ... oni nám stejně většinou všechno vyškrtali, jak jsme se později dozvěděli a měli jsme pocit, že tohle jsou neziskovky, tak jejich názor nebereme...
 * ... špatné výzvy ze strany českých úřadů, ministerstev, aby do toho nemohl mluvit někdo jiný ...
 * ... bylo to chaotické... včetně struktury, jak vznikalo členství v orgánech, které měly už dávno fungovat...
 * ... neziskovky, které kritizují ... některým subjektům jsou trnem v oku ... a to se promítá v programovacích
 * ... schématech ... jsou partnerem ... jenom některé

Vnímání programovacího období 2004-06

Veřejná správa na **princip partnerství s NNO- „praktiky“** nebyla připravena a realizuje ho **rozdílně.**

- * ... poměrně **dobře fungovalo MMR**, kde úředníci měli nejvyšší ponětí o co jde ... **i dnes to tak je** ...
 z hlediska komunikace nejvíce pokročili... **u ostatních ten formalismus ve větší míře**
- * ... komunikace **s resortem životního prostředí** byla **korektní**, **ale komunikace s resortem dopravy... tragická a trvá to dodneška...** stát ve státě... nejsou zvyklí na veřejnost ... že by se mohla vyjádřit ...
- * ... pár kritických slov na **Ministerstvo financí**... jejich manuály pokulhávají za myšlenkovým procesem, byly daný témata, co dělat, ale nebylo jasné, co bude uznatelné ... tam mám dojem je **obecně slabší vůle pro nevládky ... nejméně přístupní...**
- * ... my chodíme přes **Ministerstvo školství**, který taky není zrovna ten nejlepší partner... ale rostou...
- * ... oni **nejsou moc rádi na MPSV** ... **když se něco má měnit v materiálu**, který už byl nějak utvářen...
- * ... **kraj** nás akceptoval, problém byl v tom, že nebyli dál než my... **ale učí se.**

Vnímání programovacího období 2004-06

B. Přípravenost veřejné správy a organizace procesu

* ... bylo krajně nejisté, jestli jsem v tom správném momentu a v tom správném procesu, jestli se dá z pozice NNO vůbec něco ovlivnit...

Nejčastěji NNO toto období charakterizují jako **chaos, nahodilost, zmatek**, protože se projevily:

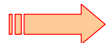
- neznalost pravidel a mantinelů ve vztahu k EU
- neujasněná koncepce rozvoje v krajích, problematická legislativa
- nekoordinovaná souběžná práce na tvorbě dokumentů
- necentralizované opožděné informace (nekoordinované různé toky informací)
- nesrozumitelný harmonogram prací, výstupů

* ... jakmile bylo dosaženo nějakého stavu, tak se to změnilo a začínalo se od nuly nebo od nějakého bodu, který už byl dávno překonán ... ve výsledku ... kapacita byla promrhaná, protože proces nebyl jednoznačně jasný ...

* ... hodně složitá komunikace je v tom, že se dlouho nic neděje a pak je třeba to udělat za týden... to bylo těžké... těžko se to dá pak kvalifikovaně připomínkovat ...

* ... nikdo nevěděl, která je konečná verze ... informace nebyly centralizované ... plynulo to různými kanály ... takže člověk se musel zorientovat, co nejvíce hledat ... ale potom ta komunikace s řídicím orgánem, který měl na starosti iniciativu, program ... byla vstřícnost ...

* ... u plánování jsme furt nevěděli, koho oslovíme ... kam... nebylo řečeno...kde to skončí

změny a nekoordinovanost prací významně zvyšovaly nároky na kapacity NNO z hlediska časových a lidských zdrojů – vznikala formální stanoviska NNO

Vnímání programovacího období 2004-06

• NNO nedostávaly zpětnou vazbu

* ... chyběla mi zpětná vazba... na materiálech jsme pracovali... snažili jsme se ty formulace upravovat ... aby to vyhovovalo všem ... dodávali jsme, kdo se těch programů může zúčastňovat ... a vždycky to tak nějak skončilo ... nevím, co se s tím událo ... jsem získával informace z doslechu ...

* ... ze začátku jsme se dostávali k materiálům, ale protože jsme nedostávali zpětnou vazbu, tak nám to připadalo zbytečné ... tak jsme se věnovali těm věcem, který v tu chvíli byly nutné, než těm strategickým....

chybějící zpětná vazba vedla ke vzniku pasivity, pochybností o smyslu účasti a v některých NNO k předčasnému ukončení účasti v programování

2c. NNO v programovacím období 2004-06

NNO vytvářely uvnitř svých struktur různé modely, které jim umožňovaly efektivní účast v programování v pozici „praktiků“. Zpočátku to byl proces chaotický, postupně se vytvářely týmy.

* ... neřešili to všichni, ale ten, kdo měl čas... kdo mohl, nebo měl k tomu blízko ... chaos byl v tom, že jsme v tom trochu tápali ... nevyznali jsme se v tom ... měl by být nějaký tým....
 * ... to bylo skládání mozaiky... jak byla ta situace chaotická, tak se každý dílem ocitl u něčeho ... teď už z toho vyrostl ucelený systém...

Menší NNO měli největší problém s kapacitami, protože informace se kumulovaly u jednoho člověka, který na to nestačil.

* ... v rovině naší malinkaté organizace ... to byl běh osamělého běžce ... ten, kdo má za úkol získávat finance pro naši organizaci...
 * ... v rámci kraje máme regionální konferenci ... svolal jsem zástupce všech organizací... vytvořili několik oblastí ... v každé ... si zvolili svého zástupce a já už si zvu od té doby jen tyto lidi
 * ... cítil jsem, že mi to přerůstá přes hlavu ... stostránkové dokumenty... tak jsem si řekl, že nevhodnější je na to zaměstnat samostatného člověka ... nazval jsem ho projektovým manažerem ... a každá naše jednotka (uvnitř NNO) měla pověřeného pracovníka, který bude tyto informace vstřebávat i když neviděj přímý dopad ... aby byly nachystané k aktivní účasti ...
 * ... hlavním důvodem proč jsme se v tom více neangažovali byl nedostatek kapacity ... snažili jsme se identifikovat u nás lidi, kteří sledovali ten proces ... snaha byla... aby měli co největší vhled... vybírali jsme tématicky a podle schopnosti orientovat se v Evropských programech... a informace... od CpKP.

Lze předpokládat, že stejným procesem projdou NNO, které se do programování zapojí nově (pokud se nezmění vnější podmínky). NNO se zkušeností v programování, budou využívat vzniklé týmy i v novém programovacím období jako základ, na němž budou stavět.

2d. Očekávání NNO v program. období 2007-13

NNO – „praktici“ se velmi pravděpodobně zúčastní nového programovacího období, protože zesílila jejich motivace. K původní - kontrola, účast na rozhodování, možnost čerpat finanční prostředky ze SF se přidalo reálné pochopení smyslu účasti v programování – tj. nebudou-li aktivní, skutečně nedosáhnou/nebo jen velmi obtížně na finance ze SF.

NNO – „praktici“ chtějí získat reálný vliv na:

- formulování priorit
- vytvoření pravidel a kritérií

* ... dělat hlídacího psa... zlidšťovat to... aby to bylo využitelné .... menšíma organizacema ... aby ... nebyly využity jen na velké investorské akce
 * ... nemůžeme počítat u úředníků, že se tam objeví ty priority, pokud nebudeme aktivní ... hlídat pravidla ... chceme mít vliv na ten proces a co se tam děje ... je třeba zvýšit kulturu rozhodování ...
 * ... kulturní posun společnosti ... nejen nějaká úprava technické infrastruktury, na kterou se to ... v tomto programovacím období zužuje ...
 * ... pokud chceme nasměrovat toky peněz ... musí i neziskový sektor říci své náměty, nápady, názor ...
 * ... někdy ty kritéria jsou stavěny tak pro státní správu, maximálně pro samosprávu, obce, města ...

Očekávání NNO v program. období 2007-13

Obsah

NNO očekávají, že budou mít vliv

• na změnu/zpřesnění/rozšíření priorit

* ... dokázali bychom některá témata doplnit a najít jiný...
 * ... člověk je vnímán jako PS... pro věci kolem vzdělávání, volnočasový aktivity je prostor zúžený... upřesnit témata... aby se to nevztahovalo jen na tu PS... zaměstnanost...
 * ... vzdělávání... jako priorita tam je... i objem peněz... co tam zcela chybí ... děti a mládež... chybí nám programy, které by podpořili dlouholetou výchovu
 * ... je tam sociální integrace skupin... přeložená až na druhou stranu...
 * ... jsou tam přesahy do ostatních programů... dopravy, průmyslu... ty fondy myslí na ekonomiku... velké investice... dálniční projekty... je to plánování ve stylu 50. let... s orientací na věci, které se nedají prokázat na přínosnost... náš problém je dostat tam pozitivní prvky, které prokazatelně prospívají životnímu prostředí a zároveň stimulují zaměstnanost... do předchozího se ... nedostaly v té míře, jaké bylo potřeba ...

• na změnu monitorovacích kritérií

* ... je to vidět na těch monitorovacích ukazatelích... počet rekvalifikovaných... je potřeba jiná kritéria...

Očekávání NNO v program. období 2007-13

Vznik efektivního partnerství s veřejnou správou

Aby mohlo vzniknout, je z hlediska očekávání NNO důležitá:

1. změna postoje veřejné správy

- uznání NNO jako rovnocenného partnera, který má stejný společný cíl a má co nabídnout (využitelný potenciál v PS, další pohled na realitu)

* ... aby nás ta správa brala, že jsme na jedné lodi... aby ty peníze byly vyčerpány co nejvíce a efektivně...
 * ... neziskovky... jsou zrcadlo... politici mají někdy pocit, že my jim do toho nezasvěceně mluvíme... a oni, že mají patent na rozum... to je úlohou osvětleného politika nabrat si co nejširší okruh lidí...
 * ... veřejná správa vychází z principu nedůvěry k neziskovému sektoru ... bylo by dobré to vědomí změnit...
 * ... aby člověk nebyl v roli prosebníka... aby to byla rovná komunikace ...

2. zajištění spektra názorů v týmech a při vytváření dokumentů

* ... neměla by tam být **převaha úředníků... 70 - 80 % je úředníků... to je pohled z jedné zkušenosti centrálních orgánů**, ale měli by tam být zástupci jednotlivých druhů konečných příjemců... někdo za obce ... praktici... odborníci...
 * ... starosta obce... by měl říct, co tíží obce, nelobuje za to, aby dostal peníze do své obce, ale má určitou znalost tohoto prostředí, proto je třeba tam ten jeho pohled dostat... stejně neziskovky... konečný příjemce je z obecnějšího pohledu ...potřeb, mechaniky, kterou pak k tomu (k čerpání SF) potřebuje...

Očekávání NNO v program. období 2007-13

3. vytvoření možnosti vzniku koaličních týmů a vzájemné kooperace v NNO

* .. organizování síťovacích, setkávacích aktivit ... aby se neziskový obor dal dohromady

Hlavní úlohou střešních organizací NNO je poskytování informací a servisu ostatním organizacím.

* ... mělo by to být o poskytování servisu a informací ... když se nějaká vyhláší ... za jedinou... z toho jsme vyléčení ... ale jsou organizace, které se dostanou k informacím a můžou je předávat dál...
Nás osoučují, že jsme v kraji čtyři střešní ... ale občanskou společnost nejde sešněrovat ... udělat z toho hierarchii, kde někdo velí ... to se neustále vyvíjí, mění ...
* ... proč bychom měli zastřešovat neziskovky ... vznik dočasných koalic je pružnější... efektivnější... lépe to funguje... než nějaká pevně daná stálá organizace...

Nelze očekávat, že NNO budou vytvářet střešní organizaci/silného partnera pro styk s veřejnou správou. Kromě toho, že panuje v neziskovém sektoru obecně nechuť a negativní asociace spojená s Národní frontou, vznikají ještě diskuse o legitimitě zástupců a o nerovnocenném zastupování malých organizací ve střešních organizacích.
Lze očekávat, že NNO budou raději vytvářet dočasné koalice a využívat různé informační zdroje např. Cpkp.

Očekávání NNO v program. období 2007-13

Organizace a zabezpečení procesu

1. aktivní přístup veřejné správy

*... aby nás oslovili...

2. profesně, odborně připravení zaměstnanci státní správy znalí problematiky SF a NNO

* ... ať umí, pak má o čem diskutovat ... pokud je to jen úředník, který to dostane do své pracovní náplně a neví o tom nic, pak je to tragédie...

* ... měl by být speciálně připraven

* ... měl by mít i komunikační schopnosti ... měl by umět pracovat s týmem, řídit poradou, formulovat závěry z toho, co se tam děje...

*... problém členství zástupců neziskovek při jednání..

3. sjednocené postupy ve správě

*...aby to nebylo v každém resortu jinak...

4. zapojení do celého procesu plánování - od začátku při vytváření záměrů na úrovni jednotlivých resortů, při definování priorit

* ... EU si ujasněje letos co chce a pak příští rok by mělo probíhat programování na národní úrovni... programování nejspíš bude předpřipraveno už letos... ty věci už budou téměř nalinkovány... budou předvařeny v těch resortech a není jasné, kde se ta veřejnost objeví ... a hrozí, že ... až v té fázi formálně naplánované na příští rok, kdy už tedy dokumenty budou téměř hotové a nebudeme tam moci zapracovávat ... je třeba tomu předejít ...

*... je to o tom, přizvat neziskovky do nejzákladnějších koncepcí ... procesů ... aby tam byl někdo, kdo to může nejen ovlivňovat ale i předávat informace dál.

Očekávání NNO v program. období 2007-13

5. na začátku **osobní setkání** → **cíl: stanovit plán, pravidla**

* ... **ten začátek musí být osobní**... protože musí vyrobit něco, co pak jako pracovní verze se bude zdokonalovat... **pak už to zdokonalování... připomínkování... jsou ty internety možný**... ale kdo v tom týmu vytvoří začátek... musí dát pravidla hry... systém práce... **obsloužit procesy**
 * ... naplánovat jak formu, tak obsah...
 * ... **proces jednoznačně jasný**... bylo by žádoucí... toto jsou **postupné kroky v těchto termínech, které budou učiněny**...

6. v průběhu **mailová korespondence, internet** – připomínkování, konzultace v NNO, mezi NNO

- a **také osobní setkání** → **cíl: získat zpětnou vazbu, přizpůsobit plán**

* ... dobrý je **zpětně se sejit a udělat si další plán**... vyhodnocení...

Očekávání NNO v program. období 2007-13

7. zavést funkci **nezávislého koordinátora** → **cíl: centralizovat informace, zajišťovat rovnocenné postavení účastníků**

* ... nějak to zformalizuje, udělá zápisy, rozešle... poskytne informace....
 * ... měl by být nějakým způsobem **nezávislý**... **zajišťovat rovné postavení všech**...
 * ... stejný přístup k informacím, aby nebyl někdo zvýhodněn

8. **vytvořit materiální podmínky** pro účast v pracovních týmech, kulatých stolech a **přizpůsobit je časovým možnostem odborníků**

* ... problém je ve **sladění úředníků a profesionálů a odborníků**, kteří se nemohou uvolnit z práce... úředník se chce scházet **jedině v době pracovní**, kdežto **odborník nemůže**, protože si na to musí vzít dovolenou...
 * ... patří k tomu vytvoření praktických podmínek... třeba refundace..
 * ... lidé, kteří nejsou z Prahy, nemají kolikrát hrazeny ani cestovní náklady..
 * ... **jmenovací dekrety přicházejí až když už je práce téměř hotová**, někdy je to **formálně důležité**...

→ **značně se tím zvyšuje možnost zapojení odborníků z NNO**

Očekávání NNO v program. období 2007-13

Principy

1. transparentnost procesu

- veřejný harmonogram prací – postup prací, odpovědné resorty, termíny atd.

* ... v harmonogramu napsat, kdo to bude dělat ... pracovní tým a koho tam bude zvat.... resorty, které se podílejí na programovacích dokumentech ...

- veřejné výsledky – materiály z jednotlivých etap, aktuální poslední verze atd.

* ... jakmile se dojde k nějakému výsledku... aby k tomu ten přístup byl... vyvěsit na stránkách vlády... kraje... veřejné správy...

2. legitimnost procesu - dostatečný čas na práci s dokumenty, umožňuje NNO diskutovat o materiálech uvnitř svých struktur

* ... členové týmu musí dostávat materiály s předstihem, aby to mohli konzultovat ....

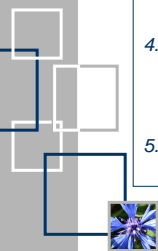
3. Shrnutí

1. **Veřejná správa** ve vztahu k NNO – „praktikům“ uplatňuje **princip partnerství formálně**.
2. První programovací období bylo typické nepřipraveností NNO i veřejné správy.
NNO musely překonávat bariéry:
  - **vlastní** - spojené s pochopením významu účasti v programování SF, terminologií, orientací v procesu, vytvořením podmínek pro využití lidských zdrojů,
  - **ze strany veřejné správy** – spojené s neznalostí neziskového sektoru, formálním přístupem, neprofesionální komunikací s EU a způsobem organizace celého procesu. Je pravděpodobné, že NNO, které do procesu programování **vstoupí nově, budou opět procházet vlastními bariérami**.
3. Chybějící zpětná vazba a zmatečná organizace vedly k **plýtvání potenciálem NNO** a částečně k ukončení účasti některých NNO v programovacím období.
4. Účast v programování na úrovni „praktiků“, motivovala **NNO k vytváření pracovních týmů uvnitř nebo ve strukturách NNO**. Tyto týmy budou použity i v novém programovacím období.
5. **Řada NNO zjistila, že v současné době na finance ve SF nedosáhne**, protože stávající priority a kritéria neodpovídají jejich potřebám. **Tato skutečnost může zvýšit motivaci NNO k účasti v novém programovacím období.**

Z hlediska představ je pro NNO – „praktiky“ nejdůležitější:

- ✓ účast od začátku (již při tvorbě priorit a cílů)
- ✓ pocit širokého spektra názorů
- ✓ rovnocenné postavení s ostatními partnery
- ✓ vytvoření materiálních a časových podmínek, umožňující účast odborníků.

Doporučení

NNO potřebují snadný přístup ke srozumitelným informacím, jasná pravidla – která jim umožní uplatnit vliv a transparentní proces .

Doporučujeme věnovat pozornost následujícím opatřením, která by mohla zefektivnit strukturu komunikace NNO s veřejnou správou v programovacím období:

1. NNO sektor nevyzývat, nepodporovat vznik střešních organizací/ silných partnerů pro jednání s veřejnou správou. Založit opačný proces, tj. v zúčastněných resortech vytvořit pracoviště, která se budou systematicky zabývat problematikou neziskového sektoru, soustřeďovat informace, vést DTB a vytvářet příležitosti pro vzájemné sebezpoznávání NNO, příp. vznik jejich koalic. Zároveň zajistit, aby tato pracoviště byla vzájemně koordinována.
2. Napomoci NNO překonat bariéry, související s jejich rozhodováním zúčastnit se programovacího období (kulaté stoly, www, výkladová literatura, školení apod. - CpKP). Otestovat, u kterých NNO bariéry nejvíce očekávat a zaměřit působení na ně.
3. V zúčastněných resortech změnit přístup k NNO (funkční princip partnerství – závazná, jednotná metodika), sjednotit postupy v programovacím období, centralizovat informace.
4. Vytvořit a zveřejnit celkový plán programovacího období, který bude obsahovat: postup, jednotlivé cíle, výstupy, předpokládané účastníky jednotlivých fází, časové horizonty, garanty. NNO tak získají orientaci v celém programovacím období a budou se moci rozhodnout, kdy se zapojí a budou vědět co se od nich očekává.
5. Zajistit zpětnou vazbu NNO, dostatek času pro připomínkování, osobní kontakt minimálně na začátku programovacího období .

5.5. Analýza komunikačních kanálů NNO

Úvod

Analýza vzniká jako podklad ke zpracování návrhu debaty mezi NNO a státní správou v rámci programování nového programového období EU 2007-2013 na zakázku MMR. Cílem této stručné analýzy je shrnout základní zvyklosti komunikace uvnitř neziskového sektoru. Popsat hlavní komunikační kanály a vystihnout základní tendence. Přihlédnuto je ke specifickým „větších“ a aktivnějších NNO, neboť u nich se dá předpokládat větší zájem o programování nového období. Analýza vycházela ze zdrojů, které byly k dispozici; k této problematice nebyl proveden žádný aktuální průzkum.

Cennými zdroji byly dva výzkumy, které však proběhly již v roce 2003. Šlo o průzkum informačních a vzdělávacích služeb pro neziskový sektor, který realizovalo ICN, o.p.s. ve spolupráci s MARKET VISION s.r.o.¹⁹ a o průzkum o.s. Spiralis v rámci projektu „Cesty k efektivní komunikaci NNO a krajů ČR“²⁰. Další zdroje tvořily výsledky kvalitativního výzkumu SC&C a zápisy z jednání expertní skupiny vytvořené pro účely vzniku materiálu, jehož podkladem je i tato analýza.

Preferovaný způsob komunikace

Neziskový sektor je velmi rozmanitý a komunikace uvnitř něj i vně může být problematická z důvodů jeho nepřehlednosti, složité rozrůzněnosti a absence jakékoliv centralizovanosti a hierarchie. Možná právě proto neziskový sektor komunikuje více než jiné sektory. Ve velké míře využívá elektronická média a patří k jejich propagátorům.

Oblíbenost komunikace skrze webové stránky a emailovou poštu potvrzují oba zmíněné výzkumy. Na otázku „Jaké komunikační prostředky využíváte při komunikaci se subjekty/orgány kraje?“ odpovědělo 67,7% NNO email a 65,6% NNO webové stránky²¹. Také druhý zmiňovaný průzkum jednoznačně hovoří o preferování elektronických médií k přijímání informací. „Elektronická podoba komunikace je mezi neziskovými organizacemi výrazně preferovanou formou (zejména v Praze a Brně). Jedná se o rychlé a snadné způsoby komunikace – bez zbytečných prodlev a s možností okamžité reakce na sdělovanou informaci.“²² Výzkum informačních služeb pro ICN upozorňuje i na zajímavé zjištění, že ačkoliv pouze pětina dotázaných projevila zájem o zasílání informací poštou, tento způsob komunikace upřednostňují v menších městech. Tento stav se ovšem od roku 2003 mohl podstatně změnit z důvodu větší dostupnosti širokopásmového internetu i v menších sídlech.

O oblíbenosti elektronických médií mezi osobami přicházejícími do styku se záležitostmi týkajícími se SF a EU svědčí i průzkum o povědomí české veřejnosti o SF.²³ Z respondentů v častém kontaktu s problematikou strukturálních fondů²⁴ 47 % uvedlo jako zdroj svých informací o SF internet.

Členové expertní skupiny k přípravě projektu na zapojení veřejnosti do programování strukturálních fondů 2007-2013 také jako podstatnou složku formy komunikace mezi neziskovým sektorem a státní správou uvádějí webové stránky a emailové konference.²⁵ Podobně tento přístup potvrzuje kvalitativní výzkum SC&C.

Potřeba osobních setkání

¹⁹www.icn.cz

²⁰www.spiralis-os.cz

²¹ Průzkum Spiralis v rámci projektu „Cesty k efektivní komunikaci NNO a krajů ČR“, www.spiralis-os.cz.

²² Průzkum informačních a vzdělávacích služeb pro neziskový sektor, které realizovalo ICN, o.p.s. ve spolupráci s MARKET VISION s.r.o., www.icn.cz.

²³ Povědomí české veřejnosti o strukturálních fondech, Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění a sekundární analýzy pro Ministerstvo pro místní rozvoj, STEM s.r.o. 12/2004.

²⁴ Tento průzkum byl zaměřen na širokou veřejnost, nejenom na neziskový sektor. Nicméně zde předpokládáme, že skupina respondentů, která je definována jako ti, „kteří jsou v kontaktu s problematikou SF“, budou zastávat podobné postoje jako skupina pracovníků v neziskovém sektoru, kteří s problematikou SF také pracují.

²⁵ Zápis z druhé pracovní schůzky EG konané dne 8. 2. 2005 v budově Arcibiskupského semináře.

Přes dominantní podporu elektronické formy komunikace jedním hlasem z neziskového sektoru zaznává neopomenutelnost osobního kontaktu. Celkem 63% respondentů, kteří jsou s problematikou SF v kontaktu, uvedlo jako svůj zdroj informací o SF kontakt s kolegy a známými.²⁶ Stejně tak starší výzkum o.s. Spiralis hovoří o významu osobních setkání. Na otázku „Jaké komunikační prostředky využíváte při komunikaci se subjekty/orgány kraje?“ odpovědělo 58,06% respondentů z řad NNO osobní setkání.²⁷

Stejně tak ohlasy z expertní skupiny a kvalitativního výzkumu SC&C připomínají důležitou úlohu osobního kontaktu. Expertní skupina považuje osobní setkání přínosná především v začátku komunikace a na regionální úrovni.²⁸ Stejně tak výsledky kvalitativního výzkumu SC&C varují před opomenutím osobních kontaktů ve formě workshopů, kulatých stolů a dalších forem osobních konzultací.

Sítě a asociace NNO

Jak už bylo řečeno, neziskový sektor je velmi složitě strukturován. Zároveň jednotlivé NNO mezi sebou relativně intenzivně komunikují. Za účelem výměny informací, zkušeností a koordinace jednotlivých aktivit se NNO sdružují do různých sítí a asociací. Jejich struktura, závaznost, ale i důvody existence a vzniku jsou rozmanité.

Hlavním společným rysem sítí a asociací, které nejsou pouze formálním uskupením, je jejich vnitřní komunikace. K tomuto účelu si jednotlivá sdružení NNO vytvářejí vlastní vnitřní komunikační nástroje. Nejčastěji to jsou mailing listy a různé tištěné či elektronické zpravodaje.

Sítě vznikají na oborovém nebo regionálním principu. Žádná z existujících sítí nepokrývá všechny organizace v daném regionu nebo oboru. Sítě se mnohdy překrývají a zároveň mimo ně zůstávají regionálně i národně významné organizace. Přesto se sítě NNO mohou stát důležitým informačním kanálem pro komunikaci s širokým spektrem organizací. Dá se využít jejich informační potenciál, ovšem s vědomím jejich omezení, jak byla uvedena výše.

Neexistence jednotné všeobjímající sítě svědčí o neochotě neziskových organizací se pevně organizovat do vyšších struktur. „Nelze očekávat, že NNO budou vytvářet střešní organizaci/silného partnera pro styk s veřejnou správou. Kromě toho, že panuje v neziskovém sektoru obecně nechuť a negativní asociace spojená s Národní frontou.“²⁹ Smysl asociací a sítí je především v předávání informací a tak je k nim nutno také přistupovat.

Již nějakou dobu usiluje o to stát se střešní organizací pro neziskový sektor Asociace NNO ČR. Postupuje formou sdružování velkých NNO a jejich sítí a asociací. Pomalu se stává jednou z největších sítí NNO v České republice, přesto mnoho organizací zůstává mimo tuto strukturu a nemá potřebu do nového uskupení vstupovat, ať z obavy ze ztráty části suverenity, či neochoty se sdružovat. U části velkých NNO se objevuje až určitá rivalita vůči Asociaci NNO ČR.

Bohužel neexistuje úplný a aktualizovaný seznam sítí a asociací NNO v České republice. Nejúplnějším přehledem těchto organizací je databáze o.s. Spiralis, která vznikla v rámci projektu „Cesty k efektivní komunikaci NNO a krajů ČR“.³⁰ Obsahuje údaje a kontakty na cca 80 střešních organizací nejrůznějších typů. Databáze není od svého vzniku v roce 2003 aktualizovaná.

Návrh struktury formy komunikace

Aby budoucí komunikace týkající se programování byla efektivní, pokusíme se na základě výsledků této analýzy, závěrů expertní skupiny a kvalitativního výzkumu SC&C navrhnout technickou strukturu komunikace mezi státní správou a neziskovým sektorem.

- prvotní informační kampaň
- web, letáky atd.
- informační setkání na národní i regionálních úrovních (kulaté stoly, workshopy)

²⁶Povědomí české veřejnosti o strukturálních fondech, Závěrečná zpráva z výzkumu veřejného mínění a sekundární analýzy pro Ministerstvo pro místní rozvoj, STEM s.r.o. 12/2004.

²⁷Průzkum Spiralis v rámci projektu „Cesty k efektivní komunikaci NNO a krajů ČR“, www.spiralis-os.cz.

²⁸Zápis z druhé pracovní schůzky EG konané dne 8. 2. 2005 v budově Arcibiskupského semináře.

²⁹Kvalitativní výzkum SC a C.

³⁰www.spiralis-os.cz.

- cílem je seznámit se s jednotlivými aktéry
- určit hlavní obecné priority
- stanovit pravidla komunikace
- stanovit plán práce
- mailová konference a zveřejňování na webu
- forma rychlého připomínkování
- nezahltit informacemi
- přiměřené požadavky
- dodržovat časový harmonogram
- poskytovat zpětnou vazbu
- závěrečné setkání
- zpětná vazba k procesu
- přizpůsobení dalšího postupu

Informační webové stránky pro NNO

www.neziskovky.cz

Internetový informační portál Neziskovky.cz poskytuje informace o neziskovém sektoru. Jeho součástí je databáze finančních zdrojů, databáze neziskových organizací v ČR, kalendář akcí, burza práce, legislativní texty, rady a návody pro neziskové organizace a nabídka vzdělávacích akcí pro NNO. Portál provozuje Informační centrum neziskových organizací.

www.econnect.cz

Zpravodajský a informační portál občanského sdružení Econnect nabízející denní zpravodajství o aktivitách a tématech neziskových organizací, tiskové zprávy NNO, názory a komentáře. Pro NNO je určen Informační servis pro NNO, jehož součástí je také grantový kalendář. Econnect dále provozuje Kalendář akcí v občanském sektoru, nabídku práce, tematické portály. Econnect nabízí také internetové služby pro NNO.

www.kormidlo.cz

Nejrozsáhlejší webový rozcestník věnující se problematice neziskového sektoru. Provozuje ho sdružení Econnect, ale o jeho náplň v jednotlivých tematických oblastech se stará přes 20 organizací. Najdete v něm např. odkazy na stránky nevládních organizací a jejich projektů, stránky veřejné správy, komerčních subjektů či vědeckých institucí; dokumenty, publikace či články; odkazy na média atd.

www.ngo-eu.cz

Tyto webové stránky pro neziskové organizace jsou centrálním místem internetu, kde se soustředí informace o Evropské unii, jejích finančních nástrojích, současném dění ovlivňujícím občanskou společnost.

www.fundraising.cz

Projekt Centra českého fundraisingu zastřešuje občanské sdružení Tereza; je složen ze dvou částí, vzdělávací a informační. Cílem vzdělávací části projektu je prostřednictvím několika vzdělávacích programů zvýšit počet a odbornou kvalifikaci poradců a školitelů neziskových organizací v oblasti fundraisingu a dlouhodobého získávání zdrojů v České republice. Informační část obstarává výměnu informací a zkušeností z domova a zahraničí.

www.cpkp.cz/regiony

Portál zaměřený na regionální rozvoj, který vzniká ve spolupráci se zastřešujícími nestátními neziskovými organizacemi v regionech ČR. Na stránkách jsou publikovány strategické dokumenty, informace z krajů, informace o poradních sborech, informace o grantových příležitostech. Portál provozuje Centrum pro komunitní práci. Z tohoto portálu naleznete odkazy na stránky většiny regionálních sdružení NNO.

www.apis-os.cz

Sdružení servisních center pro neziskový sektor v regionech ČR. Tato střediska chtějí pomáhat naplňovat cíle a záměry zájemců o pomoc prostřednictvím informačních, poradenských, vzdělávacích a organizačních služeb.

www.trepatro.cz

Informační portál neziskového sektoru pro veřejnost i odborníky který spravuje sdružení AGNES. Obsahuje katalog NNO, knihovnu - seznam knih ze základních témat neziskového sektoru, které je možné půjčit v Agnes; texty, dokumenty, přehledně utříděné informace o tom, co je neziskový sektor, v jakých oblastech působí, jaké služby nabízí či jak je možné se do jeho činnosti aktivně zapojit.

www.crdm.cz

Stránky České rady dětí a mládeže, největší střešní platformy sdružující neziskové organizace věnující se volnému času mládeže.

www.zelenykruh.cz

Zelený kruh je asociací [nevládních neziskových organizací](#) působících v ochraně životního prostředí. Zajišťuje organizační zázemí pro [oborovou platformu](#), která slouží připojeným organizacím pro výměnu a sdílení informací a pro vytváření společných strategií. Jeho posláním je rozvoj občanského sektoru v oblasti ochrany životního prostředí a zapojování veřejnosti do tvorby a implementace politiky životního prostředí.

www.skok.biz

Cílem stálé komise oborové konference nestátních neziskových organizací působících v sociální a zdravotně sociální oblasti (SKOK) je podporovat spolupráci nestátních neziskových organizací (NNO), podílet se na tvorbě sociální politiky s ohledem na hájení zájmů a práv klientů a podporovat NNO jako integrální součást občanské společnosti.

Dále existuje několik regionálních (krajských) serverů, většinou propojených s místními asociacemi NNO.

Mailing listy

Mailing list má v této souvislosti dva různé významy. Může se jednat o veřejnou emailovou konferenci, do které může přispívat za určených podmínek každý její uživatel, či o prosté mailové distribuční seznamy pro mailovou komunikaci jednotlivých organizací. Tyto jsou ve vlastnictví jednotlivých organizací a záleží jen na nich, jakým způsobem tyto mailing listy poskytnou k šíření informací o programování.

Některé NNO jsou členy více konferencí, zde uvedených.

regiony-1@list.ecn.cz

Název: Regiony

Správce: Econnect

Počet členů: cca 200

Členové: NNO, státní správa

Zaměření: SF, regionální rozvoj

Platforma Zelený kruh

Správce : Zelený kruh

Počet členů: cca 65 organizací

Členové: EkoNNO

Zaměření: živ. prostředí, informační servis, volba zástupců NNO do orgánů

Lobbying

Správce : Zelený kruh

Počet členů: cca 50 organizací

Členové: EkoNNO

Zaměření: ovlivňování legislativy ve prospěch životního prostředí a účasti veřejnosti na rozhodování

Evropská Unie a ŽP

Správce : Zelený kruh

Počet členů: cca 30 organizací

Členové: NNO

Zaměření: oblast ekologické legislativy, činnost ekoNNO na úrovni EU

ICN

newsletter „Svět neziskovek“ mailová rozesílka

Správce: ICN

Počet členů: cca 1000

Členové: NNO

Zaměření: fundraising, obecné informace pro NNO

NROS

nejedná se o klasickou konferenci, ale „jen“ o databázi uživatelů, kteří se sami zaregistrovali

Správce : NROS

Počet členů: cca 1100

Členové: NNO, veřejná správa, studenti a akademici, soukromé osoby

Zaměření: problematika EU a neziskového sektoru v ČR

SKOK

pouze elektronická rozesílka newsletteru „Informační buletin SKOK“

Správce: SKOK

Počet členů: cca 967

Členové : NNO, obce, krajské úřady

Zaměření: sociální problematika a NNO

sospraha-vse-l@list.ecn.cz

Správce: SOS Praha

Počet členů: cca 50

Členové: NNO členové koalice SOS Praha

Zaměření: regionální rozvoj, Praha

sospraha-l@list.ecn.cz

Správce: SOS Praha

Počet členů: cca 60;

Členové: NNO členové koalice SOS Praha

Zaměření: rozesílání informací, výzev, oznámení apod. týkajících se témat a zájmu koalice

doprava-praha-l@list.ecn.cz

Správce: SOS Praha

Počet členů: cca 60

Členové: NNO

Zaměření: doprava v Praze

nno-praha@cpkp.cz

Správce: CpKP střední Čechy

Počet členů: cca 25

Členové: pražské NNO

Zaměření: regionální rozvoj, Středočeský kraj

nno-stc@cpkp.cz

Správce: CpKP střední Čechy

Počet členů: cca 25

Členové: středočeské NNO

Zaměření: regionální rozvoj, Praha

skk@cpkp.cz

Název: Volné sdružení neziskových organizací Zlínského kraje

Správce: CpKP východní Morava

Počet členů: 200

Členové: NNO Zlínského kraje

Zaměření: regionální rozvoj, SF, obecné informování o neziskovém sektoru ve Zlínském kraji

skrk@cpkp.cz

Název: UNO Unie nestátních organizací Olomouckého kraje

Správce: CpKP střední Morava

Počet členů: 180

Členové: NNO Olomouckého kraje

Zaměření: regionální rozvoj, SF, obecné informování o neziskovém sektoru v Olomouckém kraji, rozesílka zápisů z výborů a komisí Olomouckého kraje, ve kterých jsou zástupci z NNO

nevladky@pandora.cz

Správce: Koalice nevládek Pardubicka

Počet členů: 10

Členové: NNO, Krajský úřad Pardubického kraje

Zaměření: Pardubický kraj

komunitniporadce@cpkp.cz

Správce: CpKP východní Morava

Počet clenu: 35

Členové: NNO z celé ČR, které se účastnily projektu Komunitní poradce

Zaměření: konference vznikla v rámci projektu Komunitní poradce

Členové MV OP a RV pro NNO

Seznam zástupců NNO v jednotlivých monitorovacích výborech:

EQUAL

Fond soudržnosti

Operační program Infrastruktura

Infrastruktura (podvýbor doprava)

INTERREG IIIA (ČR a Sasko)

INTERREG IIIA (ČR a Sasko)

INTERREG IIIA (ČR a Bavorsko)

INTERREG IIIA (ČR a Bavorsko)

INTERREG IIIA (ČR a Polsko)

INTERREG IIIA (ČR a Polsko)

INTERREG IIIA (ČR a Rakousko)

INTERREG IIIA (ČR a Rakousko)

Jednotný programový dokument pro Cíl 2

Jednotný programový dokument pro Cíl 2

Jednotný programový dokument pro Cíl 3

OP Průmysl a podnikání

Rámec podpory společenství

OP Rozvoj lidských zdrojů

OP Rozvoj lidských zdrojů

OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství

Společný regionální operační program

Evropský hospodářský a sociální výbor

Evropský hospodářský a sociální výbor

Evropský hospodářský a sociální výbor

Veronika Součková

Pavel Doucha

Pavel Černohous

Petr Šmíd

Jan Eichler

Jiří Roth

Lucie Mantelová

Jan Florián

Robert Korselt

Květa Morávková

Juraj Flamik

Jana Čarková

Zuzana Drhová

Milena Černá

Pavel Činčera

Jana Svobodová

Jarmila Knight

Hana Vlčková

Jiří Kulich

Ivo Šašek

Oldřich Čepelka

Ivana Plechatá

David Šmejkal

David Stulík

Seznam zástupců NNO v radě vlády pro NNO

Tomáš Pojar

MUDr. Milena Černá

Dalibor Černý

JUDr. Lenka Deverová

Roman Haken

Mgr. Pavlína Kalousová

Ing. Hynek Kohl

Bc. Ladislav Krajdl

RNDr. Miroslav Kunderata

David Matýsek

Ing. Jiří Müller

Antonín Plachý

Petr Pošík

Ing. Marek Šedivý

PhDr. Hana Šilhánová

PhDr. Jiří Tošner

Člověk v tísni - Společnost při ČT, o.p.s.

Výbor dobré vůle - Nadace Olgy Havlové

Purkyňova nadace

První poradenská, o.p.s.

Centrum pro komunitní práci - Střední Morava

Fórum dárců

Sdružení sportovních svazů ČR

Centrála IT, o.p.s.

Nadace Partnerství

Klub hurá kamarád

Vzdělávací nadace Jana Husa

Azylový dům Samaritán

Český svaz tělesné výchovy

Informační centrum neziskových organizací, o.p.s.

Nadace Rozvoje občanské společnosti

HESTIA - Národní dobrovolnické centrum

Kontakty na pracovníky KÚ komunikujících s NNO

O. s. Spiralis v roce 2003 realizovalo projekt „Cesty k efektivní komunikaci NNO a krajů ČR“; jedním z jeho výstupů byla databáze kontaktů na pracovníky KÚ, který v rámci svých pracovních úkolů komunikují s neziskovým sektorem. Naleznete ji na www.spiralis-os.cz.

Sítě a asociace NNO

O. s. Spiralis v roce 2003 realizovalo projekt „Cesty k efektivní komunikaci NNO a krajů ČR“, jedním z jeho výstupů, byla databáze sítí a asociací NNO v České republice. Naleznete ji na www.spiralis-os.cz.

5.6. Jak plánuje neziskový sektor zapojení do příštího programového období EU 2007 – 2013

Vyhodnocení dotazníkového šetření mezi sítěmi NNO a jednotlivými NNO v České republice

Cíl dotazníkového šetření

Cílem tohoto dotazníkového šetření bylo zmapovat potřeby sítí NNO a jednotlivých NNO v oblasti zapojení se do plánování v dalším programovém období EU 2007 – 2013. Pomocí semistandardizovaného dotazníku byly zjišťované názory zástupců sítí NNO a jednotlivých NNO na formy a na míru pasivity či aktivity v zapojení se do příštího programování.

2. Metoda dotazníkového šetření

2.1 Cílové skupiny

Pro účely výzkumu jsme zvolili dvě cílové skupiny. První skupinou jsou sítě NNO, které se vyskytují na území České republiky. Druhou skupinou jsou jednotlivé NNO se sídlem v České republice. Pro výběr cílových skupin jsme využili veřejnou databázi sítí NNO a jednotlivých NNO občanského sdružení Spiralis (www.os.spiralis.cz). Dále jsme rozšířili informaci o realizaci šetření na e-konferencích Regiony, Zelený kruh a SOS Praha. Tato rozesílka nám pomohla získat kontakty na další sítě i jednotlivé NNO. Všechny sítě jsme kontaktovali telefonicky a představitelé sítí i NNO se mohli rozhodnout, zda-li se výzkumu zúčastní jako představitelé sítě, jednotlivé NNO nebo obou subjektů.

Základní výzkumnou jednotkou je tedy:

- 1 síť NNO,
- 1 NNO.

2.2 Metoda výzkumu a techniky sběru

Pro snadnější zjištění potřebných dat a kvůli časovému omezení jsme použili kvantitativní analýzu, to znamená, že jsme vytvořili standardizovaný nástroj ke sběru dat. Důvodem bylo jednodušší vyhodnocování a co největší eliminace působení tazatelů. Technikou sběru dat byl semistandardizovaný dotazník (uzavřené otázky s možností doplnění vlastních komentářů), který byl distribuován vytipovaným respondentům prostřednictvím telefonického rozhovoru nebo e-mailu po úvodním informačním telefonátu. Dotazník je přílohou této metodiky.

3. Vyhodnocení analýz

3.1 Popis výzkumného vzorku – obecné charakteristiky

Celkem se výzkumu zúčastnili 84 respondenti, z toho 42 zástupců sítí NNO a 42 zástupců jednotlivých NNO. Za sítě většinou odpovídali předsedové/kyně, místopředsedové/kyně či ředitelé/ky. Již v menší míře sítě zastupovali koordinátoři/ky projektů, tajemníci/ce či členové/členky výborů. Za jednotlivé NNO odpovídali taktéž většinou ředitelé/ky, předsedové/kyně či jiní statutární zástupci/kyně. Dále odpovídali manažeři/ky či koordinátoři/ky projektů.

V první části dotazníku jsme pokládali identifikační otázky, kde jsme zjišťovali právní formu sítí či NNO, hlavní náplň činnosti, rok založení či rozsah působení NNO a sítí.

Tabulka 1: Jakou právní formu má Vaše síť?

	abs.	v %
občanské sdružení	26	62
právnícké zařízení církve	1	2
jiné (sdružení právníckých osob)	5	12
volné sdružení (bez právní subjektivity)	10	24
Celkem	42	100

Pokud jde o právní formu, v obou skupinách jednoznačně převažovala občanská sdružení (viz Tabulky 1 a 2). U sítí se pak objevila také volná sdružení (24 %) a v menší míře jiné právní formy, převážně sdružení právnických osob (12 %).

Právní formy jednotlivých NNO byly pestřejší. Kromě občanských sdružení jsme měli ve vzorku také obecně prospěšné společnosti, nadace či právnická zařízení církve (viz Tabulku 2).

Tabulka 2: Jakou právní formu má Vaše organizace?		
	abs.	v %
občanské sdružení	33	79
obecně prospěšná společnost	2	5
nadace	4	9
nadační fond	0	0
právnické zařízení církve	3	7
jiná právní forma	0	0
bez právní subjektivity	0	0
celkem	42	100

Dalším identifikačním znakem byla náplň činnosti těchto sítí a NNO. Respondenti měli možnost zvolit více možností, neboť některé organizace či sítě měly širší záběr činnosti. Celkový součet odpovědí tedy nedává 100 %.

U sítí NNO pochopitelně převažovala jako hlavní činnost síťování organizací (62 %), téměř polovina sítí funguje jako informačně servisní organizace a celá třetina sítí je zaměřená na sociální oblast (33 %). Další náplně sítí identifikují méně než třetinu sítí (viz Tabulku 3).

Tabulka 3: Jaká je hlavní náplň činnosti Vaší sítě?		
	abs.	v %
síťování organizací v určitém regionu či lokalitě	26	62
informačně servisní	17	41
sociální	14	33
regionální rozvoj	12	29
volnočasové aktivity	11	26
zdravotní	9	21
jiné (obnova venkova, péče o historické dědictví, rodičovství a mateřství, vzdělávání NNO, rovné postavení mužů a žen, EVVO)	5	12
životní prostředí	5	12

U jednotlivých NNO je situace odlišná. Jako hlavní činnosti převažují jednotlivé obory jako je sociální (48 %), informování a poskytování služeb jiným NNO (33 %), volný čas (26 %) či životní prostředí (21 %). Zdravotně zaměřené organizace jsou zde zřejmě mírně podhodnocené, neboť v České republice patří mezi ty početnější. V Tabulce 5 je navíc možné identifikovat odpovědi „jiné“³¹. Zde převažují vzdělávací organizace či organizace věnující se kultuře nebo vzdělávání v oblasti životního prostředí.

³¹ Bylo by možné tyto organizace zařadit do výše uvedených kategorií, avšak samy se v těchto kategoriích nenašly a je třeba jim dát prostor pro vlastní vyjádření jejich identity.

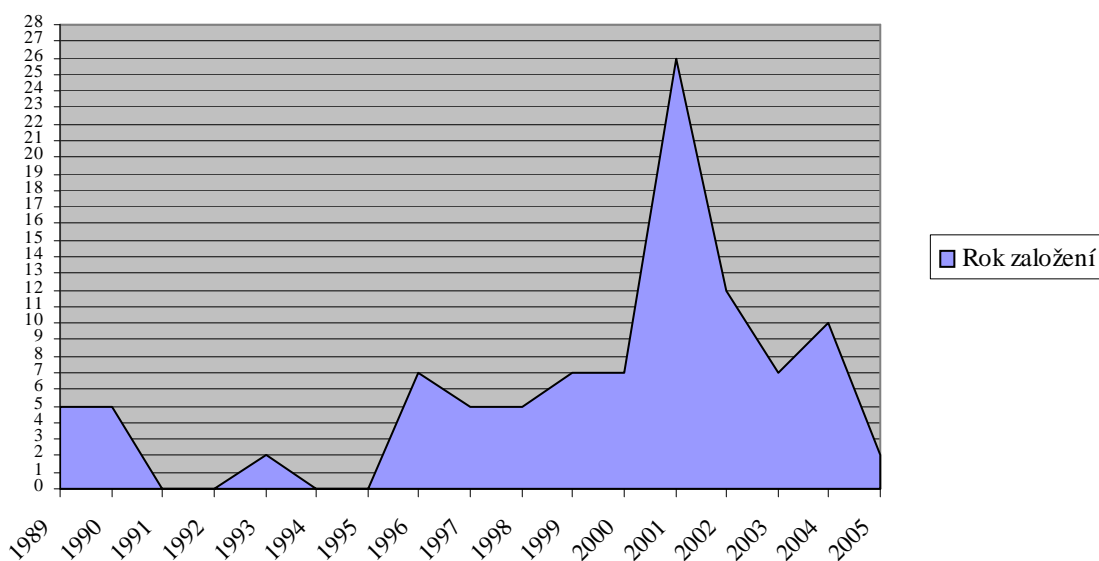
Tabulka 4: Jaká je hlavní náplň činnosti Vaší organizace?

	abs.	v %
sociální	20	48
informačně servisní	14	33
volnočasové aktivity	11	26
životní prostředí	9	21
jiné	10	24
regionální rozvoj	6	14
síťování organizací	6	14
zdravotní	5	12

Tabulka 5: Jiné odpovědi na hlavní náplň činnosti NNO	počet
vzdělávání (dětí i dospělých)	4
kultura	2
práce s mládeží	1
dobrovolnictví	1
EVVO	2
facilitace a medializace, řešení konfliktů	1
tělovýchovně sportovní činnost	1
spolupráce komerčního a netiskového sektoru	1
multidisciplinární péče o terminálně nemocné	1
turistický ruch	1
tranzitní program pro mladé lidi s tělesným a kombinovaným postižením	1

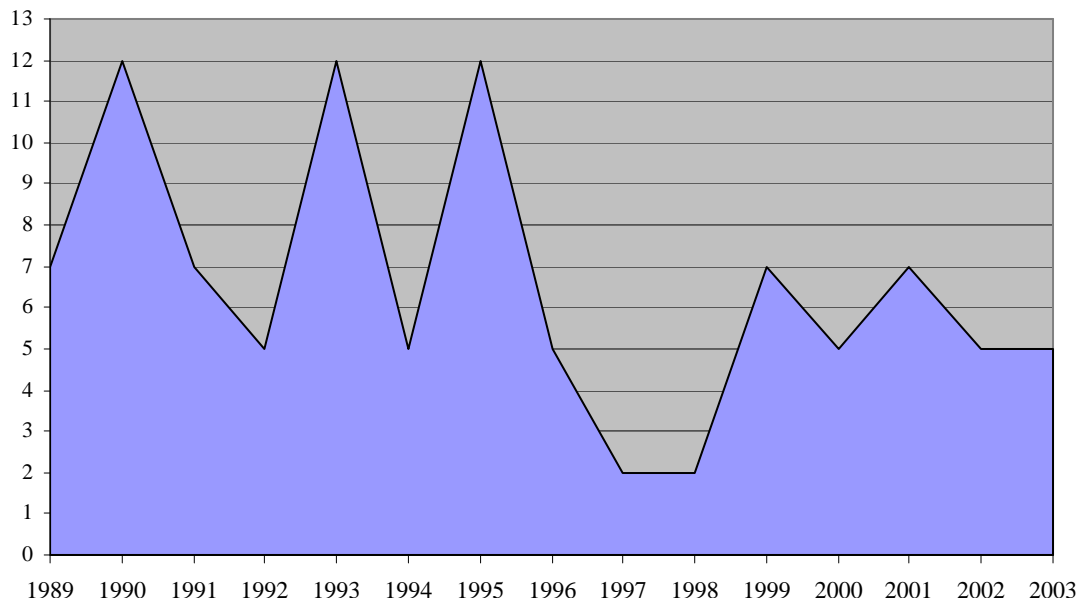
Následující charakteristika se týká stáří sítí a jednotlivých NNO. V následujících dvou grafech je možné sledovat linii vzniku nových sítí a NNO. U sítí jsou patrné vrcholy vzniku nových sítí. Nejpriznivější rok pro vznik nových sítí byl rok 2001, kde je patrný velký nárůst vzniku sítí (více než polovina sítí, které se zúčastnily výzkumu vznikla až po roce 2000).

Graf 1: Rok založení Sítí NNO
(v %)

U jednotlivých organizací je situace jiná. Zde je rozložení roků založení celkem rovnoměrné (viz Graf 2). Polovina zúčastněných NNO vznikla do roku 1997, čili mají více než 8 let existence za sebou. Všechny zúčastněné NNO jsou existující déle než rok.

Graf 2: Kdy byla založena Vaše organizace?
(v %)

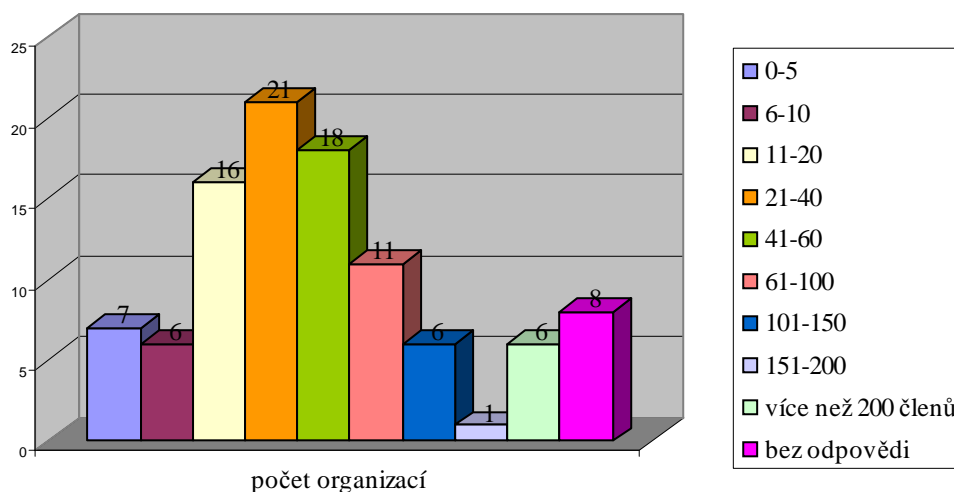

Následující charakteristiku budeme vyhodnocovat za celkový vzorek, čili nebudeme rozlišovat mezi sítěmi a jednotlivými NNO. Charakteristika se týká otázky účasti v sítích, jejich charakteristiku a počet členů. Tato charakteristika je důležitá v okamžiku, kdy hledáme odpověď na to, zda-li je možné zapojit NNO do plánování dalšího programovacího období EU prostřednictvím zastřešující sítě či jiného zástupce. Odpovědi ukázaly, že většina neziskových organizací ve výzkumu je členem nějaké sítě či platformy. Výsledky však mohou být zkreslené tím, že někteří zástupci sítě odpovídali za síť i za svou NNO. Je tedy nutné brát tento údaj s rezervou. Některé NNO jsou členy více než jedné sítě. Z Tabulky 6 je zřejmé, že nejvíce sítí se pohybuje na úrovni České republiky a jsou oborově zaměřené (36 %). Hned na dalším místě jsou regionální platformy, všeoborové i oborové (po 27 %). Na třetím místě jsou mezinárodní sítě (pětina respondentů), které reprezentují spíše jednotlivé NNO. Tento údaj ukazuje na to, že české sítě fungují většinou nejvýše na národní úrovni.

Tabulka 6: Je Vaše organizace členem některé platformy či sítě?/ Jakého typu je Vaše síť?

	abs.	v %
regionální všeoborová platforma NNO	23	27
regionální oborová platforma NNO	23	27
národní všeoborová platforma NNO	7	8
národní oborová platforma NNO	30	36
mezinárodní síť / platforma NNO	17	20
není členem žádné formalizované sítě či platformy NNO	5	6
bez odpovědi	4	5
celkem	84	100

Následující Graf 3 vyjadřuje velikost sítí, resp. počet jejich členů. Polovina sítí má méně než 40 členů a druhá polovina má počet členů v rozmezí 41 – více než 200 členů. Většina sítí má počet členů v intervalu od 11 do 60 členů.

Graf 3: Kolik sdružených organizací je ve Vaší síti či platformě?

Posledním identifikačním údajem byla působnost sítí a jednotlivých NNO. V této otázce jsme chtěli zjistit, o jaké subjekty jde. Jsou-li to spíše regionální NNO a sítě nebo, mají-li celorepublikový dosah. Co se sítí týče, jedná se většinou o sítě regionální či krajské úrovně. Na místní úrovni působí minimum zúčastněných sítí. Je pravděpodobné, že toto rozložení odpovídá také realitě sítí v České republice. Na národní úrovni působí přibližně třetina sítí (viz Tabulku 7).

Tabulka 7: Na jaké úrovni působí Vaše síť?

	abs.	v %
na místní / mikroregionální úrovni	3	7
na krajské / regionální úrovni	26	62
na národní / celostátní úrovni	13	31
celkem	42	100

Působnost jednotlivých NNO v našem výzkumném vzorku je překvapivá. Jak vyplývá z Tabulky 8, také zde je místní působnost minimální a většina NNO působí na úrovni regionální či národní (po 45 %). Sítě v našem výzkumu mají působnost na nižší úrovni než jednotlivé NNO. Je třeba s tímto faktem počítat při vyhodnocování dalších dat, neboť lze očekávat vyšší míru angažovanosti u jednotlivých NNO.

Tabulka 8: Na jaké úrovni působí Vaše organizace?

	abs.	v %
na místní / mikroregionální úrovni	4	10
na krajské / regionální úrovni	19	45
na národní / celostátní úrovni	19	45
celkem	42	100

3.2 Zapojení se do plánování nového programovacího období EU 2007 – 2013

Druhá část výzkumného šetření se týkala míry a způsobu zapojení sítí a jednotlivých NNO do plánování nového programovacího období EU. Ptali jsme se respondentů na to, zda-li se chtějí aktivně zapojit, jakým způsobem a jakými formami. Dále nás zajímal názor respondentů na zastupování neziskového sektoru v plánování nového programovacího období (dále jen plánování) prostřednictvím sítě či platformy, popř. jakou síť by preferovali.

Hned první část této části průzkumu nás přesvědčila o tom, že většina sítí i NNO má zájem na zapojení se do plánování (viz Tabulky 9 a 10). Pouze dvě sítě a jedna NNO uvedly, že se neplánují zapojit.

Tabulka 9: Plánuje se Vaše síť zapojit do plánování nového programového období EU 2007 - 2013?

	abs.	v %
ano	40	95
ne	2	5
celkem	42	100

Tabulka 10: Plánuje se Vaše NNO zapojit do plánování nového programovacího období EU 2007 - 2013?

	abs.	v %
ano	41	98
ne	1	2
celkem	42	100

Další otázka směřovala na formu zapojení. Zajímalo nás, zda-li sítě a NNO preferují spíše pasivní či aktivní formy plánování. Škála se pohybovala od pasivního přijímání informací, přes aktivní získávání informací, přes konzultace k programovým dokumentům až k účasti v orgánech, které by konzultovaly, schvalovaly či vytvářely programové dokumenty. Krajní možnosti jako je pasivní informování a aktivní zapojení do tvorby programových dokumentů měly nejméně příznivců u představitelů sítí. Ostatní varianty byly voleny nadpoloviční většinou respondentů (sítí). U jednotlivých NNO byly dvě nejaktivnější varianty voleny nejméně. U obou skupin respondentů bylo nejčastější formou aktivní informování (viz Tabulky 11 a 12). Celkově byly zástupci sítí otevřenější k více aktivnějším formám zapojení se do plánování než představitelé jednotlivých NNO. Avšak většina sítí i NNO byla otevřena možností připomínkování programových dokumentů i účasti ve výboru či pracovní skupině, která bude odpovědná za schvalování či připomínkování programových dokumentů. Důležitou otázkou však také bylo, jakými způsoby budou tyto formy zapojení naplňovány.

Tabulka 11: Jakou formou plánujete zapojení do plánování nového programového období EU? - sítě

	abs.	v %
pasivní získávání informací	20	48
aktivní informování	38	90
konzultace (připomínkování dokumentů)	31	74
účast v orgánu, který schvaluje programové dokumenty	32	76
aktivní zapojení do zpracování programových dokumentů	16	38
bez odpovědi	2	5

Tabulka 12: Jakou formou plánujete zapojení do plánování nového programového období EU? - NNO

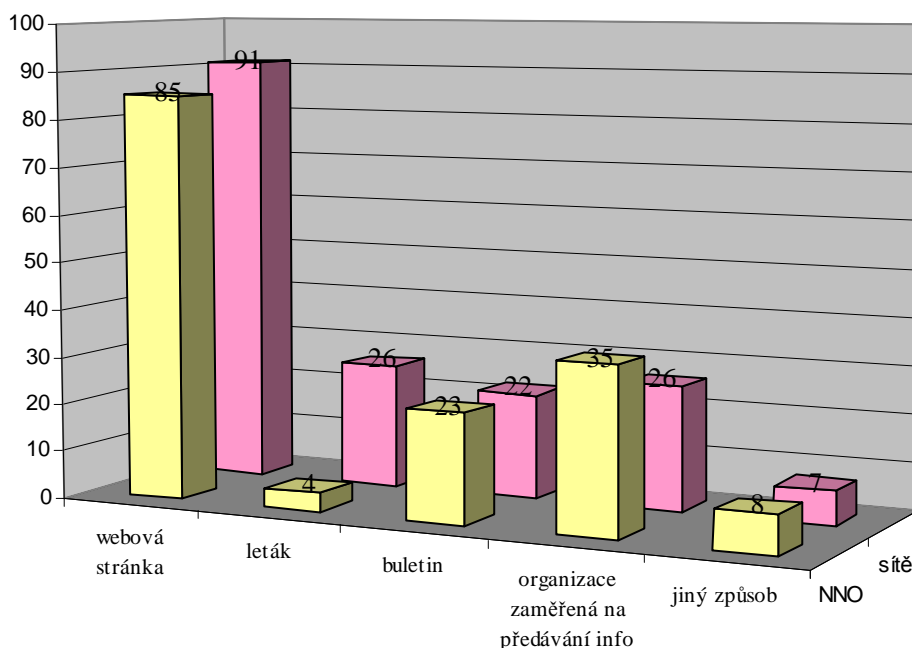
	abs.	v %
pasivní získávání informací	24	57
aktivní informování	35	83
konzultace (připomínkování dokumentů)	27	64
účast v orgánu, který schvaluje programové dokumenty	22	52
aktivní zapojení do zpracování programových dokumentů	7	17
bez odpovědi	1	2

Jednotlivé grafy srovnávají data za sítě a za NNO v jednotlivých formách zapojení se do plánování. Graf 4 znázorňuje způsoby pasivního zapojení. Jednoznačně je preferováno informování prostřednictvím webové stránky. Dalším preferovaným způsobem informování je prostřednictvím jedné organizace, která by byla zaměřená na předávání informací o plánování dalším sítím a NNO. Zástupci sítí také volili informování prostřednictvím letáků (26 %). Další možnosti již nebyly zastoupeny příliš vysokým podílem respondentů. Snad jen stojí za zmínku další návrhy respondentů na způsoby pasivního informování:

- regionální média,
- lepší vybavení knihovny,
- zřízení kontaktních pracovníků,
- e-mail – 3x,
- informování prostřednictvím ANNO LK

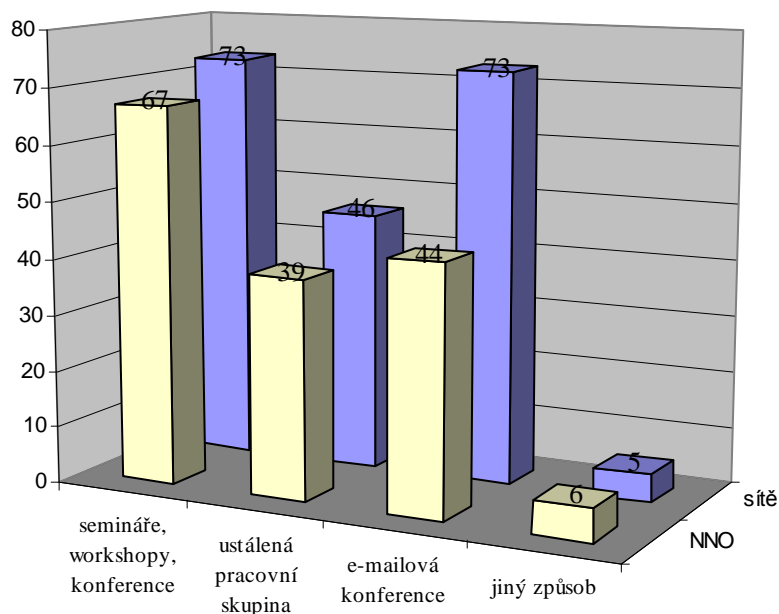
Graf 4: Způsoby pasivního získávání informací
(odpovídalo 26 NNO a 23 sítě)

Formy aktivního informování naleznete v Grafu 5. Nejčastěji volenými způsoby aktivního informování jsou u zástupců sítí i NNO semináře, workshopy a konference. Na tomto způsobu se shodly obě cílové skupiny. Sítě dále preferovaly e-mailové konference a téměř polovina z nich by využila také ustálenou pracovní skupinu. Jednotlivé NNO ve 44 % preferovaly e-mailovou konferenci. Dalšími způsoby aktivního informování jsou podle zástupců sítí či NNO:

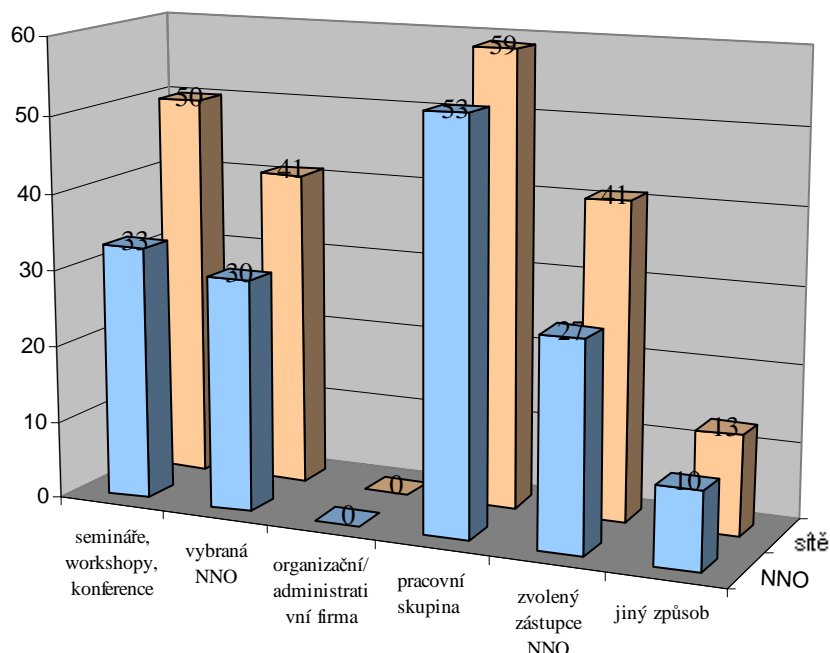
- webové stránky,
- e-mailové rozesílky,
- informační bulletin – 2x,
- informování min. přes jednu odpovědnou osobu

Graf 5: Způsoby aktivního informování
(odpovídalo 36 NNO a 37 sítí)

Způsoby aktivnějšího zapojení prostřednictvím konzultací a připomínkování programových dokumentů jsou shrnuty v Grafu 6. Obě cílové skupiny preferují pracovní skupinu, prostřednictvím které by mohly konzultovat a připomínkovat programové dokumenty.

Graf 6: Způsoby informování prostřednictvím konzultací (připomínkování dokumentů)
(odpovídalo 30 NNO a 32 sítě)

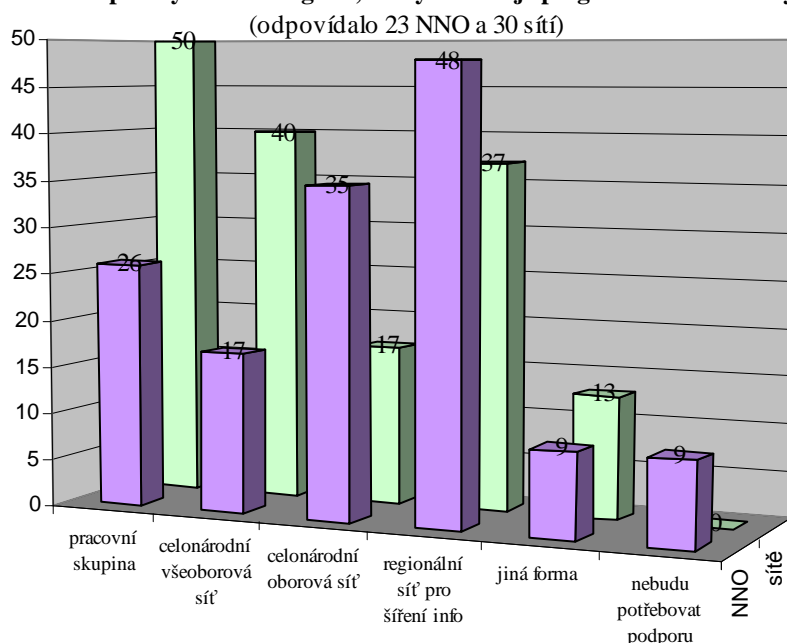
U zástupců sítí vysoké podíly respondentů volily také semináře, workshopy, konference, ale také zastupování prostřednictvím vybrané NNO nebo zvoleného zástupce NNO. Sítě mají větší důvěru v jakéhokoliv zástupce neziskového sektoru než jednotlivé NNO. Jedna varianta však zůstala úplně bez

odezvy, a to zastupování prostřednictvím organizační či administrativní firmy. Je možné, že byl zvolený nevhodný název firma, který vyvolával v respondentech pocit ziskovosti takovéto činnosti, avšak každopádně respondenti nedůvěřují profesionální organizaci, která by zastupovala zájmy neziskového sektoru v novém programovacím období EU. Jako další způsoby konzultací a připomínkování dokumentů uváděli respondenti následující:

- infocentrum,
- vlastní odpovědnost,
- přímá komunikace s odpovědnými institucemi,
- komunikační síť přes e-mail,
- webová platforma.

Čtvrtá forma zapojení se do plánování je již hodně aktivní a představuje účast v určitém orgánu, který bude zpracovávat či schvalovat programové dokumenty popisující způsob čerpání SF EU v období 2007 – 2013 a bude za ně zodpovědný. Podrobnější způsoby tohoto zapojení naleznete v Grafu 7. V tomto způsobu zapojení se do plánování se poněkud liší názory představitelů sítí a NNO. Představitelé sítí preferují především pracovní skupinu (50 %), dále pak celonárodní všeoborovu síť (40 %) či regionální síť pro šíření informací (37 %).

Graf 7: Způsoby účasti v orgánu, který schvaluje programové dokumenty.

Jednotlivé NNO však preferují spíše regionální síť pro šíření informací (48 %), poté celonárodní oborovou síť (33 %) a až poté pracovní skupinu (pouhých 26 % ve srovnání se sítěmi). Tyto výsledky potvrzují již dříve uvedenou teorii, že zástupci NNO mají větší důvěru k sobě navzájem a preferují spíše regionální zastřešující síť, popř. národní, ale pouze pro jejich obor. Objevilo se také menší procento těch NNO, které nebudou potřebovat žádnou podporu při zapojení do plánování (9 %). Představitelé sítí jsou více otevření zastupování neziskového sektoru prostřednictvím zástupců v pracovní skupině či širší národní platformy. V kategorii jiné odpovídali respondenti následující:

- potřeba užší vazby zastupující NNO a členů platformy,
- zastupování prostřednictvím UNO Olomouckého kraje,
- kombinace všeoborové a oborové národní sítě,
- NNO schopná sestavit ad hoc kvalifikovanou pracovní skupinu,
- hodnocení pracovníků regionů, zda-li vytvářejí aktivní partnerství s NNO.

Poslední formou zapojení NNO do plánování v příštím programovém období je aktivní spoluorganizování zapojení NNO do zpracování programových dokumentů. Tuto možnost zvolilo 16 sítí a 7 NNO.

Respondenti z řad jednotlivých NNO uváděli většinou takové prostředky pro aktivní účast, které se buď objevily v jiných formách zapojení (např. pracovní workshopy a semináře) nebo se úzce dotýkali jejich regionu či oboru. O aktivním zapojení do zpracování programových dokumentů přemýšleli spíše na regionální a oborové než na národní či všeoborové úrovni. Níže je uveden výčet odpovědí:

- finanční spoluúčast,
- snaha o aktivní zapojení NNO zabývajících se dopravní a odpadovou politikou,
- spolupráce s krajem Vysočina v rámci Krajského koordinačního uskupení NNO kraje Vysočina,
- vytváření podmínek pro rozvoj tělovýchovy a sportu na úrovni práce s mládeží,
- organizace pracovních workshopů a seminářů,
- v rámci budování partnerství k využití finančních zdrojů opatření 3.3 SRP,
- prostřednictvím KOUS a prací v projektovém týmu projektu „Partnerství pro Vysočinu“.

Odpovědi zástupců sítě se příliš nelišily od odpovědí zástupců NNO, pouze bylo více odpovědí. V první skupině jsou odpovědi, které zahrnují veskrze pasivní či aktivní formu informování. Druhá skupina odpovědí odpovídala aktivnějším formám zapojení do plánování. Jedná se o spolupráci v pracovních skupinách, připomínkování dokumentů, atd. Některé pracovní skupiny by však podle respondentů měly fungovat na regionální úrovni. Třetí skupina odpovědí již fakticky odpovídá té nejaktivnější formě odpovědi. Jedná se o vytváření partnerství, nových sítí či platform. Čtvrtá skupina obsahuje nápady, které se nám nepodařilo zařadit do výše popsaných skupin. Některé návrhy jsou zajímavé, avšak neodpovídají úplně popisu této formy zapojení se do plánování. Je třeba však respektovat přání cílových skupin. Třetí skupina obsahuje ty návrhy, které odpovídají této formě zapojení.

1. skupina – forma pasivního či aktivního informování:

- předávání informací NNO prostřednictvím webu www.nevladky.cz, e-mailem,
- cílené rozesílání informací (2x),
- konferenční formou (fyzickou, e-mailovou atd.) v rámci sítě AICM v oblasti informačního systému pro mládež,
- doplňování a aktualizace databáze NNO,
- zpracováním a vydáním školících materiálů zvýšit informovanost NNO,

2. skupina – forma účasti na pracovní skupině, připomínkování dokumentů:

- zapojení NNO do odborné pracovní skupiny,
- pracovními skupinami Koalice nevládek Pardubicka,
- připomínkování dokumentů (2x),
- prostřednictvím KOUS a prací v projektovém týmu „Partnerství pro Vysočinu“, spoluorganizování pracovních setkání,
- pověřenou sítí UNO OK ke spoluúčasti v pracovních skupinách pro zpracování programových dokumentů a organizování účasti NNO, zapojených v síti UNO OK na interní diskusi ke zpracovávaným materiálům,
- kulaté stoly, workshopy, školení, semináře apod.,
- spoluorganizování pracovních setkání,
- partner organizující vzdělávací programy podle aktuálních potřeb NNO,

3. skupina – využití partnerství v rámci existujících či nově vznikajících sítí a platform:

- formou partnerství NNO,
- partner v projektech SRP,
- vytvořením jednotné platformy NNO a oblasti zájmu přispět k budování rozvojových partnerství a jejich udržitelnosti,
- spolupráce s krajem Vysočina v rámci Krajské rady humanitárních organizací,
- kontaktovat další organizace z příbuzných oborů (spolupráce v síti Fontanela se již velmi osvědčila) a následně shromažďování připomínek a vyhodnocování styčných bodů tak, aby byly výstupy za náš obor „mladé rodiny“ jednotné a mohly sloužit jako celistvé podklady pro tvorbu dokumentů,

4. skupina – ostatní návrhy:

- poradenské služby, konzultace a pomoc při mapování a přípravě rozvojových projektů,
- vypracováním školících modulů a jejich realizací zvýšit připravenost NNO na další plánovací období,

- implementace genderového mainstreamingu,

Poslední dvě otázky se týkají přímo možnosti zastupování NNO jednou zastřešující sítí či platformou, která by mohla fungovat v rámci diskuze o novém programovacím období EU 2007 – 2013. Pokud by respondenti s touto možností souhlasili, měli navrhnout, která platforma by to měla být v jednotlivých oblastech plánování.

Odpovědi nebyla ani u jedné skupiny respondentů jednoznačné. Pouze mírná většina respondentů s touto možností souhlasila (52 %). Ani představitelé sítí ani zástupci NNO nejsou jednoznačně přesvědčeni, že by měli být zastupováni jednou sítí či platformou a pokud s touto možností souhlasili, jednalo se spíše o regionální či oborové platformy (viz Tabulky 13 a 14).

Tabulka 13: Uvažujete o tom, že by za Vás vyjednávala nějaká platforma či síť? - Síť

	abs.	v %
Ano	22	52
Ne	19	45
Bez odpovědi	1	3
celkem	42	100

Tabulka 14: Uvažujete o tom, že by za Vás vyjednávala nějaká platforma či síť? - NNO

	abs.	v %
Ano	22	52
Ne	20	48
celkem	42	100

Tabulka 15 ukazuje, ve kterých oblastech zástupci sítí a NNO souhlasili se zastupováním v diskusi o dalším programovacím období. S velkou převahou považovali zastupování za přínosné ty sítě a NNO, které působí v oblasti Rozvoje lidských zdrojů. Oblast Podpory podnikání měla nejnižší zastoupení, což může být způsobeno jiným zaměřením respondentů. Poslední oblast, Dostupnost a infrastruktura, včetně životního prostředí měla podporu necelé poloviny respondentů u obou cílových skupin (viz Tabulku 15).

Tabulka 15: V jaké oblasti byste chtěli mít své zastoupení?	Síť		NNO	
	abs.	v %	abs.	v %
Rozvoj lidských zdrojů	20	100	13	68
Podpora podnikání	6	30	0	0
Dostupnost a infrastruktura vč. ŽP	8	40	8	42
Celkem odpovídalo	20	100	19	

Následující tabulky ukazují výčet všech navržených sítí či platforem, které by podle respondentů měly zastupovat neziskový sektor v diskusi o novém programovacím období EU 2007 – 2013. Opět se většinou jedná o regionální sítě, které odpovídají buď určitému území, či oboru, popř. určitému oboru na určitém území.

Tabulka 16: Rozvoj lidských zdrojů - sítě

	abs.
SKOK	2
ženská platforma	1
ANNO Libereckého kraje	1
ANNO ČR	4
ANNO Tři O	1
Citizens Advice International	1
Rada pro RLZ kraje Vysočina	1
PS NNO a RR	1
UNO Olomouckého kraje (býv. SKRK)	1
ANO Ústeckého kraje	2
NRZP ČR (Národní rada zdrav. postižených)	1
Celkem	16

Tabulka 17: Podpora podnikání - sítě

	abs.
ANNO Libereckého kraje	1
ANO Ústeckého kraje	2
ANNO ČR	3
Celkem	6

Tabulka 18: Dostupnost a infrastruktura včetně ŽP - sítě

	abs.
ANNO Libereckého kraje	1
ANO Ústeckého kraje	2
ANNO ČR	3
UNO Olomouckého kraje	1
Celkem	7

Jak je zřejmé z tabulek 16 – 18, téměř všechny typy na zastřešující organizace jsou regionální úrovně. Stejně tak vybírali své zástupce jednotlivé NNO (viz Tabulky 19 a 20). Pokud bychom chtěli vybrat nejvhodnější zastřešující organizaci, která by vyhovovala většině NNO, zřejmě bychom narazili, neboť z výsledků vyplývá jistá nedůvěra k jedinému zastupujícímu objektu. Potřeby neziskového sektoru jsou natolik rozličné, že se třeba i v rámci jednoho regionu či oboru sdružují do několika sítí.

Tabulka 19: Rozvoj lidských zdrojů - NNO

	abs.
Regionální konference NNO Jihomor. kraje	1
AKSM	1
ČRDM	1
UNO OK	1
SKOK	2
Středočeský kraj	1
ANNO "Tři O"	2
ústředí ARPZPD v ČR	1
Rada pro rozvoj lidských zdrojů kraje Vysočina	1
ČRHO	1
nezávislá NNO, která by působila v jiném oboru	1
Celkem	13

Tabulka 20: Dostupnost a infrastruktura včetně ŽP - NNO

	abs.
Zelený kruh	3
ANNO ČR	1
ZI ČSOP 62/88 Kněžice	1
ČSOP	1
UNO OK	1
Celkem	7

4. Závěrečná shrnutí

Do výzkumu bylo zapojeno 42 sítí a stejný počet NNO, kde většina má krajskou či národní působnost.

Z výsledků výzkumu vyplynulo, že mnoho NNO je sdruženo v různých sítích či platformách. Jedná se většinou o národní oborové platformy, nebo regionální všeoborové nebo oborové platformy.

Pokud se týká zapojení se do nového plánovacího období 2007-2013 EU, většina sítí i jednotlivých NNO se hodlá aktivně zapojit.

Představitelé sítí jednotlivých NNO se příliš nelišili ve svých názorech na formu zapojení se do plánování. Největší podíl respondentů preferoval „aktivní informování“ prostřednictvím seminářů, workshopů a konferencí nebo e-mailové konference. Početně byla zastoupena též varianta „konzultací (připomínkování dokumentů)“. Zde považují respondenti za nejvhodnější způsoby zapojení se: pracovní skupinu, semináře, workshopy, konference či zastupování prostřednictvím vybrané NNO nebo zástupce NNO. Dále bychom chtěli též zmínit formu „účasti v orgánu, který navrhuje nebo schvaluje programové dokumenty“, kterou považuje za vhodnou více než polovina sítí i polovina NNO. Zde se liší názory NNO a sítí na to, jakým způsobem by měli být delegováni zástupci do tohoto orgánu. Sítě by potřebovaly podporu pracovní skupiny či celonárodní všeoborové sítě. Jednotlivé NNO by přivítali podporu regionální sítě nebo celonárodní oborové sítě. Jednotlivé NNO jsou tedy v tomto ohledu více zaměřené na svůj region a obor než zástupci sítí.

Pokud se jedná o zastupování neziskového sektoru v procesu vyjednávání, odpovědi nejsou příliš jednoznačné. Pouze mírná většina sítí i NNO souhlasí s jedním zastupujícím subjektem. Jako své zástupce v oblasti plánování v následujícím programovém období EU respondenti většinou volili regionální či oborové platformy. Nalézt jediný subjekt, který by zastupoval celý neziskový sektor bude tedy velice obtížné.

5.7. Techniky zapojování veřejnosti

Poradní skupina/pracovní skupina	- sestavení při zahájení na začátku procesu - pravidelné schůzky - průběžné připomínkování dokumentu - provádění analýz problému - nacházení možných alternativ řešení problémů - doporučování realizací nápravných opatření - diskuze nad jednotlivými fázemi procesu - kontrola a vypořádávání připomínek veřejnosti
<i>Složení</i>	• maximálně 15 členů, optimální je 8 až 12 členů • zástupce předkladatele strategického dokumentu • zástupce zpracovatele strategického dokumentu • zástupce nevládní neziskové organizace • zástupce samosprávy a státní správy v oblasti životního prostředí a oblasti, kterou se daný strategický dokument zabývá • zástupce občanů.
Internetová stránka	- zveřejnění speciální stránky s informacemi o celém procesu přípravy dokumentu
<i>Obsah</i>	• harmonogram zpracovávání strategického dokumentu • složení poradní skupiny - včetně uvedení kontaktních informací • základní informace o zpracovávaném strategickém dokumentu (popis a účel) • pravidla podávání připomínek • termíny veřejných setkání • související legislativa ČR a EU • připomínkový list - včetně informace, kam se dají připomínky zasílat (email, fax, poštovní adresa) • aktuální verze strategického dokumentu
Úřední deska – informační tabule úřadu	- vhodný informační prostředek k průběžnému informování o jednotlivých fázích procesu - při umísťování informací na úřední desce je důležité dbát na aktuálnost poskytovaných informací, na jejich srozumitelnost a jednoduchost - často jediný způsob informování na regionální i místní úrovni
Informační materiál	- zpracovat informační materiál, který obsahuje stručnou informaci ke každé fázi procesu - tištěná podoba - dát i ve větším množství na podatelnu úřadu - zveřejnění na internetových stránkách
Informační středisko úřadu - podatelna	- umístění všech tištěných materiálů především informačního materiálu
Osobní dopis	- adresný způsob oslovení - použít při organizaci veřejného setkání, poradní skupiny apod.
Média	- vydání tiskové zprávy - články apod.
Plakát	- vhodné grafické zpracování - možné využití i jako pozvánka na veřejné projednání - dobré umístění – dobře přístupné veřejnosti
Veřejné setkání	- setkání předkladatele, zpracovatele strategického dokumentu s velkým počtem zainteresovaných nebo dotčených skupin - slouží k poskytnutí základních informací o jasně

	vymezeném problému, získání názoru veřejnosti a sběru připomínek - doporučujeme využití této techniky v různých formách a různých fázích procesu strategického posuzování vlivu na životní prostředí
<i>Formy veřejného projednání</i>	- Veřejné slyšení - Veřejné projednání - Workshopy, malé pracovní skupiny, semináře

Tabulka: Základní nebezpečí při organizaci veřejného setkání a návrh jejich řešení

Základní nebezpečí	Návrh řešení
Malá účast občanů	- Zajistit dostatečnou rozesílku pozvánek - Provést rozesílku dostatečně včas (1 měsíc předem) - Zveřejnit pozvánky i v médiích - Vhodně stanovit cílové skupiny, které budou osloveny a pozvány i telefonicky
Málo času na projednání	- Klást důraz na práci v pracovních skupinách - Stanovit předem dostatečnou délku projednávání, oznámit ji a držet se jí - Upozornit i na jiné možnosti, účastnit se zpracování strategického dokumentu.
Dobře zorganizované nátlakové skupiny , které přijdou s cílem setkání rozvrátit	- Zajistit zkušeného facilitátora, případně zkušenou pořadatelskou službu

5.8. Návrh - Metodika zapojování veřejnosti do přípravy strategických dokumentů

Pracovní verze, srpen 2004

Připravili:

David Stulík, NROS

Jana Svobodová, CpkP

Zuzana Drhová, Zelený kruh

1. Úvod

Evropská unie věnuje od konce 90. let zvýšenou pozornost otázce zapojování veřejnosti a občanských organizací do rozhodovacích procesů v EU. **Princip partnerství** a **veřejné konzultace** se staly opěrnými body podpory účasti veřejnosti na společenském dění v EU.

Právní základ pro veřejné konzultace v EU, historický vývoj

- Spolupráci s nevládními organizacemi zmiňuje již *Maastrichtská smlouva* (1992).
- V roce 1997 Evropská komise schválila dokument *Promoting the role of voluntary organisations and foundations in Europe (Podpora role dobrovolnických organizací a nadací v Evropě)*.
- V roce 1998 byla přijata *Aarhuská úmluva*, kterou podepsala jménem EU i Evropská komise a která mj. pojednává o účasti veřejnosti na rozhodování v otázkách životního prostředí.
- Následovala *Směrnice o SEA* v roce 2001.
- Zásadní zlom přineslo přijetí *Bílé knihy o dobré správě (White paper on governance)* v roce 2002.
- V souvislosti s Bílou knihou vypracovala Evropská komise své stanovisko představené předsedou EK Prodim a komisařem Kinnockem o *Posilování partnerství mezi Komisí a NNO (Commission and NGOs: Building stronger partnership)*, které obsahovalo hlavní zásady pro budoucí spolupráci (především formou konzultací) mezi Evropskou komisí a NNO.
- V roce 2002 na toto stanovisko navázala Evropská komise Sdělením č. 704 o *Posílené spolupráci při konzultacích a dialogu – všeobecné principy a minimální standardy pro konzultace Komise se zainteresovanými stranami (Toward a reinforced culture of consultation and dialogue – general principles and minimum standards for consultations of interested parties by the Commission)*. Tato rámcová metodika platí od roku 2003 a je dobrovolně používána všemi pracovišti Evropské komise. Jak název napovídá, obsahuje základní pravidla pro průběh a zajištění konzultačních procesů.
- Součástí legislativního balíku Nařízení Rady EU k strukturálním fondům je i *Nařízení 1260 z roku 1999*, které stanovuje rámec pro princip partnerství (článek 8).

Také v návrhu Ústavní smlouvy Evropské unie je článek I-47 o **Zásadách participativní demokracie**, který praví:

- „1. Orgány [EU] dávají vhodnými způsoby občanům a reprezentativním sdružením možnost projevit a veřejně si vyměňovat své názory na všechny oblasti činnosti Unie.
2. Orgány [EU] udržují otevřený, transparentní a pravidelný dialog s reprezentativními sdruženími a s občanskou společností.
3. Za účelem zajištění soudržnosti a transparentnosti činností Unie vede Komise s dotčenými stranami rozsáhlé konzultace.“

Podobný zápis, dávající velký prostor občanským³² organizacím zúčastnit se veřejného života, neobsahuje žádná jiná ústava a jedná se o dalekosáhlý posun posilující občanský prvek demokratického života v EU, který ovlivní i jednotlivé členské země EU včetně ČR.

Hlavním cílem veřejných konzultací je přitom posílit vztah a vazby mezi občany EU a jejími institucemi a v neposlední řadě získat názory a praktické zkušenosti přímo „z terénu“ od těch, kterých se jednotlivé politiky EU týkají a přímo je ovlivňují.

³² Pod pojmem „občanské organizace“ zde rozumíme: neziskové organizace (o.s., .o.p.s., nadace, nadační fondy, církevní právnické osoby), spolky, profesní a zájmová sdružení (odborníky), komory, asociace a svazy.

Předmět konzultací a zapojování veřejnosti

Evropská komise vyžaduje od členských států EU, aby do přípravy různých strategických dokumentů³³ byla zapojena i veřejnost. Účast veřejnosti je požadována mj. v regionální a kohezní politice (strukturální fondy), v politikách, které jsou v kompetenci EU (zemědělství) a také v těch politických oblastech, které jsou v kompetenci domácích vlád, ale kde je uplatňována „metoda otevřené koordinace“, tj. kde jsou společně na evropské úrovni stanoveny cíle pro jednotlivé členské země (sociální oblast).

V současné době jednotlivá česká ministerstva, která jsou pověřena vypracováním příslušných dokumentů, nemají žádné metodické vodítko, které by určilo nezbytné minimum náležitostí, nezbytných pro zajištění transparentnosti celého konzultačního procesu.

Tento stav má za následek spíše náhodné a chaotické pořádání konzultací, připomínkování, sestavování pracovních skupin a dalších partnerských orgánů (například monitorovací výbory). **Tato situace proto nevyhovuje a není v zájmu jak pracovníků příslušných ministerstev, tak i zástupců občanských organizací.**

Při zapojování veřejnosti by měly být metodicky ošetřeny následující otázky:

- Kterých dokumentů se konzultace týkají?
- Jaké mechanismy konzultací budou využity?
- Kdo a proč je zapojen do konzultačních mechanismů?
- Co se stane s výstupy a výsledky konzultací (připomínky)?

Je nezbytné pamatovat na to, že výsledkem zapojení veřejnosti do veřejného dění a rozhodovacích procesů, je celkové zvýšení společenské úrovně. Toto by měl být společný zájem všech zúčastněných, bez ohledu na to, koho reprezentují.

2. Výhody a nevýhody zapojování veřejnosti, příklady dobré praxe

Výhody a důvody pro zapojování veřejnosti do přípravy strategických dokumentů

- získání důležitých informací, podnětů a názorů, které přispívají ke zkvalitnění zpracovávaných dokumentů
- aktivní předcházení možným nedorozuměním a následné kritice
- omezení možnosti manipulace s veřejným míněním (ať již pro nebo proti)

2.2 Nevýhody zapojování veřejnosti

- Je nutné si vytvořit **dostatečnou časovou a finanční rezervu** na konzultace s veřejností. Nutné je také určit někoho (popřípadě tým lidí), kteří budou komunikaci s veřejností zajišťovat.

- Pokud je zapojení veřejnosti kvalitně provedeno, je náročné zdokumentovat pozitivní a konkrétní dopad zapojení. Nevznikne totiž žádný konflikt, který by se následně "díky zapojení veřejnosti" úspěšně vyřešil. Není možný říci, jak by dokument vypadal a jak by reagovala veřejnost, jaké problémy by nastaly, pokud by se zapojení veřejnosti neuskutečnilo.

- Neodborně vedené zapojování veřejnosti může přinést negativní nebo nulové výsledky. Například podcenění důkladného informování veřejnosti (kombinace různých technik, oslovení specifických cílových skupin) je častou příčinou nízké účasti občanů. Malá účast veřejnosti vede pouze k formálním konzultacím, a nebo dokonce k diskreditaci procesu zapojování veřejnosti.

2. Principy zapojování veřejnosti

³³ Jedná se o různé národní akční plány, národní programovací dokumenty, tj. jsou to dokumenty, které národní státy následně předkládají Evropské komisi, například Národní rozvojový plán, Národní akční plán zaměstnanosti, Národní akční plán pro rozvoj ekologického zemědělství, atd.

Obecné principy zapojování veřejnosti je možné shrnout do bodů, které vycházejí z Aarhuské úmluvy a z dokumentu Sdělení EK č. 704 „O posílení spolupráce při konzultacích a dialogu – všeobecné principy a minimální standardy pro konzultace Komise se zainteresovanými stranami“. Obecné principy definují prostředí, ve kterém konzultace probíhají. Jsou to spoluúčast, otevřenost, odpovědnost, efektivnost a souvislost.

Úspěšné zapojení veřejnosti musí splňovat následující požadavky:

- včas informovat veřejnost o plánovaných záměrech, připravovaných politikách a rozhodnutích ze strany orgánů veřejné správy (včetně přímého oslovení zainteresovaných skupin),
- poskytovat všechny informace týkající se připravovaných dokumentů
- zajistit dostatek času pro zpracování připomínek (alespoň 8 týdnů pro zaslání písemných připomínek, veřejné projednání oznámit alespoň 21 dní předem)
- informovat o postupu vyřízení připomínek (připomínky i to, jak s nimi bylo naloženo, zveřejnit na k tomu určených webových stránkách)

3. Techniky zapojování veřejnosti

Identifikace cílové skupiny

Na začátku procesu je velmi důležité uvědomit si, koho chceme oslovit, tzn. koho může daná problematika zpracovávaného strategického dokumentu zajímat a kdo všechno může být zainteresovanou veřejností.

Vhodná identifikace zainteresované veřejnosti je důležitá v průběhu celého procesu (pro veřejná projednání, rozesílku informačních dopisů a další techniky).

Cílem zapojování veřejnosti je zapojit do procesu ty skupiny občanů, které budou dotčeny schválením strategického dokumentu (občané, kteří - ať už objektivně nebo subjektivně – mají pocit, že budou dotčeni / cítí se být dotčeni). Tuto skupinu definuje zpracovatel strategického dokumentu.

Pro určení cílových skupin vybíráme z následujících úrovní:

- nevládní neziskové organizace (např. ekologické organizace, památkářské spolky),
- podnikatelé (např. sdružení podnikatelů v turistickém ruchu),
- akademická obec (např. univerzita),
- zástupci státní správy a samosprávy, kteří nejsou zpracovateli, ale dokument se jich také dotýká (např. hygienické stanice),
- další instituce (např. dopravní podnik),
- široká veřejnost.

Veřejnost může být dotčená na základě:

- vztahu k projektům vyplývajícím ze strategického dokumentu,
- ekonomických a sociálních dopadů,
- využívání - např. silniční dopravci, odpadové firmy, energetické firmy, občané, bydlící v blízkosti plánovaných záměrů,
- žebříčku osobních hodnot.

Důvodem je jednak to, že postupem času může docházet k posunu v zainteresované dotčené veřejnosti (objektivnímu – vycházejí najevo další skutečnosti), opomenout nelze ani fakt, že pro různé kroky procesu může být vhodná jiná cílová skupina.

Poradní skupina

Poradní skupina by měla být sestavena při zahájení na začátku procesu a zapojena již do identifikace cílových skupin.

Zde jde především o vytvoření týmu, který se bude pravidelně scházet a průběžně připomínkovat zpracovávaný strategický dokument.

Doporučujeme následující složení poradní skupiny:

Poradní skupina je složena ze:

- zástupce předkladatele strategického dokumentu
- zástupce zpracovatele strategického dokumentu
- zástupce nevládní neziskové organizace
- zástupce samosprávy a státní správy v oblasti životního prostředí a oblasti, kterou se daný strategický dokument zabývá
- zástupce občanů

V poradní skupině by mělo být maximálně 15 členů, optimální je 8 až 12 členů.

Úlohou poradní skupiny je:

- provádění analýz problému,
- nacházení možných alternativ řešení problémů,
- doporučování realizací nápravných opatření,
- diskuze nad jednotlivými fázemi procesu,
- kontrola a vypořádávání připomínek veřejnosti.

Základní pravidla stanovení a vedení poradní skupiny:

- cíl poradní skupiny - včetně rozsahu práce, práv a zodpovědností - je jasně stanoven,
- vztah mezi poradní skupinou, zpracovatelem a předkladatelem strategického materiálu a míra závazku ze strany zpracovatele a předkladatele z hlediska respektování doporučení poradní skupiny je jasně vymezen,
- členství poradní skupiny koresponduje s jejím cílem,
- odpovídající zdroje pro práci poradní skupiny jsou jasně vymezeny (administrativní podpora, finanční prostředky atd.),
- všichni mají stejný přístup k informacím jako tým zpracovatele a předkladatele strategického materiálu (na vyžádání se informace každému poskytnou).

Internetová stránka

V této fázi doporučujeme na internetových stránkách předkladatele zveřejnit speciální stránku s informacemi o celém procesu přípravy strategického dokumentu. Doporučujeme, aby tato internetová stránka byla zřízena i u zpracovatele strategického dokumentu.

Využití zveřejnění na internetových stránkách je shodné pro všechny tři úrovně - tedy národní, regionální i místní.

Zveřejňované informace na internetové stránce by měly obsahovat:

- harmonogram zpracovávání strategického dokumentu
- složení poradní skupiny - včetně uvedení kontaktních informací
- základní informace o zpracovávaném strategickém dokumentu (popis a účel)
- pravidla podávání připomínek
- termíny veřejných setkání
- související legislativu ČR a EU
- připomínkový list - včetně informace, kam se dají připomínky zasílat (email, fax, poštovní adresa)
- aktuální verzi strategického dokumentu

Internetová stránka je jedna z technik, které by měly být využívány v rámci celého procesu k průběžnému informování veřejnosti. Avšak opět zdůrazňujeme, že je potřeba tuto techniku kombinovat s dalšími technikami zapojování veřejnosti - a to především proto, že každý občan nemá zajištěn přístup na internet.

Jako součást takové stránky můžeme instalovat elektronickou schránku na připomínky a dotazy občanů, popřípadě na jejich odpovědi. Občanům tak sdělujeme, že vítáme otevřenou komunikaci s nimi.

Další komunikační techniky

Úřední deska – informační tabule úřadu

Úřední deska orgánu státní správy a samosprávy je vhodný informační prostředek k průběžnému informování o jednotlivých fázích procesu. Nicméně, neměla by být používána jako jediný informační prostředek. Při umísťování informací na úřední desce je důležité dbát na aktuálnost poskytovaných informací, na jejich srozumitelnost a jednoduchost. Je vhodné zveřejňovaný text upravit přímo pro účely úřední desky, tzn. zkrátit daný text, vhodně jej strukturovat, upravit barevným zvýrazněním nebo dopsanými mezititulky apod. Vzhledem k tomu, že každý úřad využívá většího počtu úředních desek, doporučujeme umísťovat informace na všech.

Vzhledem k tomu, že stále existují skupiny osob, které nemají přístup k internetu, je toto jeden z dalších způsobů, jak informovat veřejnost.

Na regionální a místní úrovni lze tyto informace ještě navíc zveřejnit na úředních deskách dalších úřadů (např. hygienické ústavy, inspekce životního prostředí atd.).

Informační materiál

Současně v této fázi procesu se osvědčilo zpracovat informační materiál, který obsahuje stručnou informaci ke každé fázi procesu (např. stručný výťah navrhovaných vizí, priorit, cílů a opatření). Stačí, když jsou např. cíle vyjmenovány v dané struktuře, ve které navazují. Tento stručný přehled doporučujeme v tištěné podobě dát i ve větším množství na podatelnu úřadu k rozebrání a také na internetové stránky. Je poté potřeba v médiích uvádět, kde je všude k dispozici tato stručná informace. Doporučujeme vzít několik tištěných verzí informace i na veřejné setkání a tam je nabídnout účastníkům.

Informační středisko úřadu - podatelna

Doporučujeme, aby veškeré tištěné materiály, provázející proces přípravy strategického dokumentu (daný dokument v plném znění, atd.), byly umístěny v informačních střediscích, popř. podatelkách příslušných úřadů státní správy a samosprávy k nahlédnutí. Současně se osvědčilo zpracovat stručný výťah – informaci ke každé fázi procesu – např. stručný výťah navrhovaných vizí, priorit, cílů a opatření. Stačí, když jsou např. cíle vyjmenovány v dané struktuře, v níž navazují. Tento stručný přehled doporučujeme v tištěné podobě dát i ve větším množství na podatelnu příslušného úřadu k rozebrání, ale také umístit na internetové stránky. Je poté potřeba v médiích uvádět, kde všude je tato stručná informace k dispozici. Opět doporučujeme vzít několik tištěných verzí informace na veřejné setkání a tam je nabídnout účastníkům.

Osobní dopis

Pokud chceme přímo oslovit vybranou omezenou cílovou skupinu a zajistit tak její účast, je vhodné využít formy osobního dopisu. Osobní dopis představuje velmi adresný způsob oslovení. Můžeme ho použít při organizaci veřejného setkání, poradní skupiny apod. V osobním dopise je vhodné adresáta požádat o potvrzení jeho účasti. Tuto metodu je vhodné použít při oslovování klíčových účastníků daného setkání.

Média

Média budeme v rámci zapojování veřejnosti využívat několikrát. Je vhodné již na začátku procesu vydat tiskovou zprávu, týkající se rozhodnutí zahájení prací na přípravě dokumentu. Je důležité uvést i odkazy, kde se veřejnost může seznámit s podrobnějšími informacemi.

Na národní úrovni doporučujeme předat tiskovou zprávu ČTK servisu. Na regionální a místní úrovni je vhodné nechat zveřejnit zprávu v místním tisku, úředních novinách – obecních zpravodajích, uspořádat tiskovou konferenci a podobně.

Plakát

Plakát musí být graficky zpracován tak, aby upoutal pozornost na větší dálku a povzbudil zájemce k jeho přečtení. Je vhodné použít velkého barevného formátu. Je důležité vymyslet nějaký prvek, který odliší daný plakát od ostatních (např. výstižné heslo, obrázek apod.

Plakát může být využit rovněž jako pozvánka na veřejné setkání. Umístěte plakát na dobře viditelných a hojně navštěvovaných místech (např. zastávky dopravních prostředků, knihovny, obchody, úřední desky atd.).

Výše uvedená místa doporučujeme využívat především na regionální a místní úrovni k propagaci veřejných setkání, ke zveřejnění informací, kde může veřejnost získat dané materiály.

Veřejné setkání

Veřejné setkání je setkání předkladatele, zpracovatele strategického dokumentu s velkým počtem zainteresovaných nebo dotčených skupin. Slouží k poskytnutí základních informací o jasně vymezeném problému, získání názoru veřejnosti a sběru připomínek. Doporučujeme využití této techniky v různých formách a různých fázích procesu strategického posuzování vlivu na životní prostředí. Minimálně však musí být uspořádáno jedno veřejné projednání.

Formy veřejného setkání

Doporučujeme využití různých forem veřejného setkání v závislosti na dané fázi procesu. Jedná se například o veřejné setkání ve formě:

- **slyšení**
- **projednání**
- **workshopů, malých pracovních skupin, seminářů**

Veřejné slyšení

Jedná se o informování o problému bez možnosti přímých vstupů veřejnosti. Doporučený počet účastníků panelu je přibližně pět. Moderátor pouze předává slovo jednotlivým panelistům. Výhodou této formy veřejného setkání je jednoduchost a ne příliš velká finanční náročnost. Hlavní nevýhodou je pak neexistence zpětné vazby.

Veřejné projednání

Panelu se účastní zástupci zpracovatele, předkladatele, kteří vysvětlují občanům daný problém. Současně občané mohou otázkami aktivně vstupovat do procesu. Moderátor už je více v roli facilitátora, který je buď najatý veřejností (v případě, kdy veřejné projednání svolává veřejnost či nezisková organizace) nebo autoritou.

Workshopy, malé pracovní skupiny, semináře

Veřejná setkání ve formě projednání a slyšení jsou omezena na jedné straně časovým rámcem a na druhé straně příliš velkým počtem účastníků. Tento fakt omezuje možnost jednak představit občanům všechny aspekty daného problému, dále pak možnost detailně prodiskutovat jejich náměty a připomínky. Proto je obvykle k podrobnějšímu rozboru jednotlivých problémových okruhů využívána metoda workshopů, kde se malé pracovní skupiny setkají v rámci jednoho veřejného setkání.

Po úvodní informaci poskytnuté v plénu se účastníci rozdělí do tematicky zaměřených pracovních skupin a na konci setkání jsou závěry každé pracovní skupiny prezentovány celému plénu. Při rozdělování účastníků do menších pracovních skupin je nutné dodržovat relevantní počet diskutujících ve skupině, aby se zachovala schopnost efektivní diskuze (např. 7 – 15 osob). V případě komplexnějšího problému se pracovní skupiny mohou setkávat pravidelně po dobu několika měsíců. Po ukončení práce jednotlivých pracovních skupin jsou jejich výsledky prezentovány celému plénu (např. při dalším veřejném setkání zúčastněným občanům).

Veřejné setkání ve formě workshopů může zajistit otevřenější výměnu myšlenek a může být zaměřeno na specifickou cílovou skupinu. Při pravidelném setkávání pracovních skupin je nezbytné zajistit zpětné informování občanů o výstupech pracovních skupin. Další možností je organizace seminářů formou kulatých stolů. V tomto případě jsou zpravidla osloveni odborníci z různých oborů, kterých se zpracování daného strategického dokumentu dotýká. Mají tak možnost se vyjádřit v menší skupině k danému dokumentu v jednotlivých fázích procesu.

Veřejná setkání v procesu

Stanovení vizí, priorit, cílů a opatření (viz tabulka - čtvrtý postupový krok přípravy strategického dokumentu) doporučujeme rozdělit na dvě fáze.

První fáze hovoří o stanovení **vizí** a **priorit**. Zde by se po stanovení a projednání s poradní skupinou mělo uspořádat veřejné setkání. Vzhledem k tomu, že jde o první veřejné setkání, doporučujeme nejdříve stručně informovat o harmonogramu, postupu zpracovávání strategického dokumentu a jakým způsobem je veřejnost zapojena do přípravy dokumentu. Poté se zaměřit na představení a vysvětlení vizí a priorit. Především zdůraznit, jakým způsobem byly stanoveny a co si pod nimi představujeme.

Druhá fáze vypovídá o stanovení **cílů** a **opatření vycházejících z priorit**. Opět po prodiskutování v rámci poradní skupiny doporučujeme uspořádat veřejné setkání jako v první fázi.

Implementace a stanovení monitoringu (viz tabulka - pátý a šestý postupový krok přípravy strategického dokumentu). V těchto krocích doporučujeme také v každém kroku jedno veřejné projednání. A to nejdříve na seznámení s implementací, pak by měl přijít na řadu monitoring.

Načasování, obsah a počet veřejných setkání je potřeba modifikovat dle zájmu veřejnosti a obtížnosti projednávané problematiky. Na jednu stranu může vysoký počet veřejných setkání občany unavit a vyčerpat. Na druhé straně je citelná potřeba umožnit jim vyjádřit se ke všem klíčovým fázím celého procesu.

Základní kroky k organizaci veřejného setkání

- Vhodně zvolit téma veřejného setkání.
- Jasně určit cíl veřejného setkání (při stanovení cíle je potřeba realisticky odhadnout, čeho je možné v omezeném čase dosáhnout).
- Dostatečně včas stanovit vhodný termín (obvykle v pracovní den po pracovní době, nevhodné jsou pátky či dny před svátky, doba, kdy probíhá nějaká veřejností sledovaná akce).
- Určit vhodné místo setkání (co nejblíže k občanům, dostatečně velký a pohodlný prostor).
- Připravit pozvánku a program veřejného setkání, umožňující dostatečný prostor pro diskusi
- Informovat o čase a místě konání v dostatečném časovém předstihu následujícími způsoby:
  - internet, informační středisko,
  - média – obecní zpravodaj, místní (podle uvážení i národní) tisk,
  - plakáty, pozvánky poštou, adresované vybraným cílovým skupinám (viz výše – sociální a ekonomičtí partneři)
- Zajistit vhodného a zkušeného facilitátora (nezávislého a nestranného), který je schopný vyrovnat se s problematickými účastníky jednání.
- Zajistit technické a organizační zabezpečení vybraných prostor (zpětný projektor/dataprojektor, plátno, flipchart včetně bloků a popisovačů, ozvučení, občerstvení, psaní zápisu nebo pořízení zvukového záznamu, administrativní podpora, registrace účastníků včetně prezenčních listin atd.).
- Připravit podkladové materiály (podrobný program, informační materiál o daném strategickém dokumentu atd.) a informovat veřejnost, kde je možné je získat.

- Včas informovat zástupce sdělovacích prostředků.
- Zajistit sběr připomínek a informovat veřejnost, jakým způsobem bude naloženo s jejich připomínkami a kde se mohou seznámit s jejich vypořádáním. Je vhodné umožnit občanům podávat připomínky alespoň dva týdny po uspořádání veřejného setkání.

4. pravidla pro sběr a vypořádání připomínek

Jednou z nejdůležitějších fází zapojování veřejnosti do procesu je vypořádání připomínek.

Připomínky jsou často nekonkrétní, nesrozumitelné a mají různou úroveň a kvalitu. Často je omezená možnost vyjasnit tyto nesrozumitelné připomínky. Nestrukturované připomínky jsou především z veřejných slyšení, z písemného podávání připomínek.

Konkrétní připomínky, získané pomocí:

- dotazníků,
- průzkumů,
- připomínkových listů.

Pokud získáme jasné, konkrétní připomínky, jejich vypořádání do tabulek je jednoduché. Rozhodneme, zda je připomínka relevantní (důležitá, podstatná) a jestli ji můžeme zahrnout. Ve vypořádání pak uvedeme „připomínka akceptována - viz bod strategického dokumentu. Pokud připomínku nelze akceptovat, musíme ve vypořádání připomínek uvést důvod.

Jestliže jsou připomínky nejasné, musíme nejdříve provést obsahovou a hodnotovou analýzu.

Analýza připomínek:

- **Obsahová** – analyzuje obsah konkrétních požadavků, návrhů či podnětů.
- **Hodnotová** – analyzuje tón a vyznění (indikuje postoj veřejnosti a potenciální problémy).

Kroky obsahové analýzy:

1. Označení a oddělení jednotlivých podnětů (texty pročíst a vyznačit všechny jednotlivé návrhy či podněty /značkovač/).
2. Jednotlivé podněty okódovat (číslo dopisu, číslo návrhu) a dopisy rozstříhat tak, aby bylo možno pracovat s jednotlivými podněty zvlášť.
3. Tematicky seskupit podněty a zpracovat reakce.

Zde je možnost rozdělit podněty ke zpracování jednotlivým odborníkům či týmům.

Hodnotová analýza

Zde se hodnotí postoj veřejnosti - aniž by se řešily konkrétní připomínky. Jde o hodnocení pozitivní a negativní. Často se stává, že přijde připomínka, která neřeší určitou část, úkol, prioritu opatření, ale obecně se zabývá hodnocením celého strategického materiálu. Taková připomínka je spíše komentářem. U těchto připomínek doporučujeme zjistit, zda v jejich obsahu převažuje hledisko negativní nebo pozitivní. Avšak i tyto připomínky je nutno uvést ve vypořádání připomínek – a to s komentářem, že tato připomínka byla vyhodnocena pouze hodnotovou analýzou.

Principy při práci s výstupy:

- 1) všechny připomínky jsou předány předkladateli, zpracovateli a formou připomínkového listu, nebo zpracovaných celkových (popřípadě částečných) variant strategického dokumentu,
- 2) všechny získané podněty zvážit - nezáleží na tom, kdo danou připomínku podal či jak je formulována,
- 3) všechny získané připomínky zveřejnit – v plném znění na Internetu nebo alespoň formou připomínkového listu (tzn. soupisu všech připomínek s uvedením jejich autora); vždy informovat, jak bylo s připomínkami naloženo,
- 4) u všech je uvedeno, kde a jak byly zapracovány; pokud některé zapracovány nebyly, je takový postup odůvodněn.

5. Pravidla pro výběr zástupců veřejnosti do pracovních skupin a komisí

Hlavním předpokladem pro sestavování těchto orgánů je respektování principu **partnerství**, tj. účast všech relevantních partnerů, kteří mají k dané problematice co říci. Zde je problematická otázka, do jaké míry je možné stanovit objektivní kritéria pro výběr těchto zástupců z řad veřejnosti, aby byly dodrženy další principy jako je **transparentnost, odborná zdatnost, legitimita, reprezentativnost, zodpovědnost**.

Následující pravidla by měla proto sloužit jako rámec pro sestavování různých pracovních orgánů, které se podílejí na vytváření „evropských“ dokumentů a také dohlíží na jejich provádění:

Celkové principy³⁴:

4. V každém pracovním orgánu by měla být vytvořena parita a vyváženost zastoupení mezi **všemi** partnery a sektory: státní správa (ministerstva), místní veřejná správa (kraje), zájmové a profesní organizace (sociální a ekonomičtí partneři), neziskový sektor.
5. Možné jsou dva postupy pro výběr zástupců veřejnosti (partnerských organizací):
  - a. V případě, že partneři předloží přesný počet zástupců připadající na danou organizaci/sektor a státní správa, která zodpovídá za sestavení jednotlivých pracovních orgánů, respektuje tyto nominace, do jejich výběru již nezasahuje a respektuje je³⁵.
  - b. V případě, že je více zájemců, než je počet dostupných míst, smíšený orgán složený jak ze zástupců daného sektoru a státní správy udělá společný výběr na volná místa³⁶.
6. Jsou předem stanoveny kompetence a povinnosti členů těchto pracovních orgánů, stejně tak i náležitosti spojené s jejich prací (proplácení nákladů – jakých a kým, popis činností, zodpovědnost)

Proces sestavování pracovních a dalších partnerských orgánů:

1. Příslušný orgán státní správy, který za sestavení dané pracovní skupiny, komise, výboru nese zodpovědnost včas veřejně oznámí tuto skutečnost tak, aby se partnerské organizace technicky a časově stihly na výběr a nominační proces připravit a stihnout ho.
2. Státní správa zároveň s oznámením o potřebě sestavit tento orgán předloží harmonogram dalších kroků.
3. Státní správa zašle pozvánku k výběru a nominaci zástupců reprezentativních partnerských organizací, pokud takové existují a splňují patřičná kritéria (například odborná, vazba na další organizace činné v dané oblasti)³⁷.

Výběr partnerských organizací:

2. Výzva k předkládání návrhu nominací do pracovních orgánů je veřejná. Za účelem co nejširší informovanosti jsou maximálně využity všechny dostupné informační kanály (například včetně inzerátů v médiích).
3. Jsou osloveny všechny organizace, které:
  - a. Zastupují cílové skupiny přímo dotčené danou politikou;
  - b. Budou se přímo podílet na realizaci dané politiky v praxi;

³⁴ V této části se často použijí nejednoznačné formulace (například „náležitý“, „příslušný“), které bude nutné dále rozklíčovat a upřesnit.

³⁵ Takto probíhal nominační proces českých zástupců do Evropského hospodářského a sociálního výboru.

³⁶ Viz proces nominací zástupců NNO do monitorovacích výborů ke strukturálním fondům. Tyto nominace proběhly prostřednictvím veřejné výzvy pro přihlášení se jednotlivých kandidátů, o kterých následně hlasoval Výbor pro spolupráci s EU Rady vlády pro NNO. Tento Výbor je složen jak ze zástupců NNO, tak i státní správy.

³⁷ Zde bude nutné nadefinovat kritéria reprezentativnosti jednotlivých partnerských organizací. Evropská komise v dokumentu *Building stronger partnership* zmiňuje několik kritérií pro evropské reprezentativní organizace. Tento postup by bylo možné vzít jako inspiraci.

- c. Nejsou přímo dotčeny danou politikou, ale ovlivňuje veřejné zájmy (ekologické, spotřebitelské organizace);
- d. Vykazují nezbytnou odbornost, znalost a kompetence v dané oblasti (například vysoké školy, nezávislé výzkumné instituce – think tanky)
4. Výběr partnerských organizací není omezen na jednu reprezentativní organizaci. Jsou vytvořeny podmínky i pro jednotlivé organizace, které nemusí být členy střešních organizací, ale které musí vykazat vazbu na další organizace a na veřejnost.
5. V případě, pokud je to uznáno ze strany státní správy za nezbytné, účast v pracovních skupinách může být rozšířena i o zástupce neorganizovaných a neformálních skupin.

7. Doporučení na zveřejňování informací o všech (připravovaných, probíhajících i ukončených) konzultačních procesech

Tyto veškeré informace by měly být soustředěny na jedno místo na internetu, aby nedocházelo k roztržnění informací po jednotlivých serverech příslušných ministerstev³⁸. Případní zájemci by se na jednom centrálním místě dozvěděli všechny náležitosti o všech konzultačních procesech.

Na této jediné internetové adrese by byly soustředěny informace o všech konzultačních procesech, které by obsahovaly:

- Vyhlášení daného konzultačního procesu
- Předmět konzultací: jaký dokument, v jaké oblasti politik EU
- Význam daného dokumentu: důvody pro jeho vypracování, případné dopady a důsledky
- Cíle zapojení veřejnosti, co se od konzultací očekává
- Harmonogram termínů a konzultací pro vypracování těchto dokumentů
- Všechny aktuální pracovní verze včetně mailové adresy, kam je možné posílat připomínky
- Informace o postupu, jak bude s připomínkami naloženo
- Složení pracovních skupin, informace, kdo koho zastupuje a spojení na dané členy těchto orgánů
- Kontakt na osobu ze státní správy, která za daný konzultační proces zodpovídá.
- Případné výstupy konzultací, informace o vypořádání připomínek, finální verze vypracovaných dokumentů.

Podobné internetové stránky již existují:

1. Evropská komise na adrese www.europa.eu.int/yourvoice eviduje všechny konzultační procesy, vyhlášené jednotlivými Generálními ředitelstvími.
2. Slovenská vláda má podobnou webovou adresu www.rokovania.sk, kde jsou uveřejněny všechny legislativní návrhy, ke kterým je možné zasílat připomínky.

Pokud bude schválen návrh Zeleného kruhu na novelizaci zákona o legislativních pravidlech vlády, mohly by být na jedné centrální webové adrese umístěny jak informace o veřejných konzultacích, tak i navrhovaná znění zákonů k připomínkám. Mohla by to být například adresa www.pripominky.cz.

³⁸ Samozřejmě, že pokud to jednotlivá ministerstva uznají za vhodné, tyto informace se mohou „zrcadlit“ i na webových stránkách těchto úřadů. Nicméně, závazná bude povinnost dát informace na centrální adresu.

5.9. Postup výběru zástupce NNO do Řídicího a koordinačního výboru

V rámci Řídicího a koordinačního výboru (ŘKV) je jedno místo rezervováno pro zástupce nestátních neziskových organizací. ŘKV bude orgánem odpovědným za řízení a koordinaci zpracování základních programových dokumentů pro čerpání strukturálních fondů EU v období 2007-2013. Jeho první zasedání je plánováno na 4. dubna 2005.

Předseda RNNO byl Ministerstvem pro místní rozvoj požádán o zajištění výběru zástupce NNO.

Výbor RNNO pro spolupráci s EU zveřejňuje výzvu k nominacím kandidátů NNO na člena ŘKV. **Příhlášky prosím posílejte v elektronické formě na bidlo.petr@vlada.cz, a to do 31.3. 2005.**

Výbor pro spolupráci s EU na svém jednání dne 1. dubna 2005 navrhne na základě přihlášek předsedovi RNNO své kandidáty (1+ zástupce).

Příhláška kandidáta musí obsahovat:

1. motivační dopis, který bude obsahovat:
  - a. vysvětlení, v čem bude účast kandidáta v ŘKV prospěšná neziskovému sektoru jako celku,
  - b. popis zkušeností a znalostí kandidáta ohledně problematiky strukturálních fondů EU, detailní znalost postupů a pravidel pro programování, věcné a finanční řízení SF EU,
  - c. závazek stát se členem a účastnit se jednání ŘKV,
  - d. závazek spolupracovat s ostatními zástupci NNO nominovanými později Výborem pro EU do pracovních skupin zřizovaných ŘKV a podílet se na práci expertní oponentní skupiny NNO ustavené ze zástupců v ŘKV a PS ŘKV,
  - e. závazek spolupracovat s organizátorem partnerství, který bude vybrán MMR na základě výběrového řízení,
  - f. závazek poskytovat informace neziskovému sektoru,
  - g. závazek prezentovat na jednáních ŘKV stanoviska neziskového sektoru,
2. strukturovaný životopis kandidáta,
3. informace o NNO, jejímž je členem nebo zaměstnancem, především o jejích zkušenostech se strukturálními fondy EU (popis relevantních realizovaných projektů, výroční zprávy apod.).

Výbor RNNO pro spolupráci s EU nominuje zástupce NNO na základě následujících kritérií:

- zda a jak byl kandidát doposud zapojen do přípravy České republiky na čerpání strukturálních fondů Evropské unie na období 2004-2006 (zpracování programových dokumentů);
- jaké má kandidát zkušenosti s tím, jak jsou strukturální fondy v ČR administrovány v současnosti;
- jaký má kandidát přehled o procesu programování v EU;
- zda nestátní nezisková organizace, jejímž je navržený kandidát zaměstnancem nebo členem působí na národní i regionální úrovni a zda má dostatečnou kapacitu pro poskytnutí zázemí pro efektivní činnost člena ŘKV;
- zda se nezisková organizace, v níž kandidát působí, angažuje v posilování spolupráce NNO na národní nebo regionální úrovni (např. je členem některé sítě NNO);
- zda kandidát má zkušenosti s tím, jak je v ČR strukturován neziskový sektor (případně má informace a zkušenosti se spoluprací se zahraničními neziskovými organizacemi, je členem nějaké mezinárodních sítě NNO);
- osobní předpoklady kandidáta k výkonu zodpovědné funkce v nestranné pozici a jednání v zájmu celého sektoru s vyloučením parciálního či regionálního zájmu, jeho schopnosti získávat, zpracovávat a předávat informace, osobní předpoklady k nekonfliktnímu vyjednávání s partnery z různých oblastí, apod.

Zpracoval: Petr Bidlo, tajemník Rady vlády pro nestátní neziskové organizace

5.10. Seznam zkratek

CpKP	Centrum pro komunitní práci
EHK/OSN	Evropská hospodářská komise/Organizace spojených národů
JPD	Jednotný programový dokument
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MV	Monitorovací výbor
NNO	Nestátní neziskový sektor
NRP	Národní rozvojový plán
NROS	Nadace rozvoje občanské společnosti
OP	Operační program
OP I	Operační program Infrastruktura
OP RLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OP ZaV	Operační program Zemědělství a venkov
OPPP	Operační program Průmysl a podnikání
PS NNO&RR	Pracovní skupina „Nestátní neziskové organizace a regionální rozvoj“
RNNO	Rada vlády pro nestátní neziskové organizace
RPS/CSF	Rámec podpory společenství/ Community Support Framework
ŘKV	Řídící a koordinační výbor
ŘO	Ředitel odboru
SEA	Strategické posouzení vlivů na životní prostředí
SROP	Sektorový regionální operační program
SF EU	Strukturální fondy Evropské unie